839.83
J45e

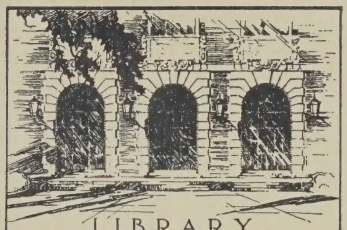

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

839.83
J45e

Return this book on or before the
Latest Date stamped below.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University.

University of Illinois Library

MAR 26 1965

JUN - 2 1972

MAY 26 '72

MAR - 5 1974

MAR 2 9 1974

MAR 2 9 1974

MAY 2 0 1976

MAY 1 7 1976

NOV 2 9 1977

NOV 15 1977

MAR 10 1980

FEB 2 8 1980

L161—O-1096

JOHANNES V. JENSEN

EKSOTISKE NOVELLER

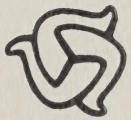

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
KØBENHAVN · MCMXXV

Digitized by the Internet Archive
in 2026 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign Alternates

https://archive.org/details/eksotiskenovelle00jens

EKSOTISKE NOVELLER

JOHANNES V. JENSEN

EKSOTISKE NOVELLER

SINGAPORENOVELLER
LILLE AHASVERUS
OLIVIA MARIANNE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN - LONDON
BERLIN - MCMXXV

TREDJE UDGAVE

—

COPYRIGHT 1909 AND 1907 BY JOHANNES V. JENSEN

—

HERMED TRYKT IALT I 9500 EKSEMPLARER

—

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

INDHOLD

	Side
Kulien (1906)	5
Arabella (1907)	19
Moderen (1907)	40
A Koy (1907)	62
Monsunen (1907)	80
Bondefangeren (1906)	87
Lille Ahasverus (1909)	99
Olivia Marianne (1915)	116
Moderen (1915)	122
Paa Java (1915)	129
Wang Tsung Tse (1915)	145
Et Møde (1915)	151

KULIEN

Han hed saadan noget som et Host, et Nys og et Spyt og var Rickshawkuli, Droskehest i Singapore.

Personbefordringen i denne By saavel som ellers overalt i Østen besørges ved Hjælp af Rickshaws, lette tohjulede Vogne, mellem hvis Stænger der løber en Kineser. Der skal være over en halv Snes Tusinde af disse Befordringer i Singapore.

Rickshawkulien staar lavt, ikke meget over Hovdyret, hvis Bestilling han har overtaget; mange af dem har næppe lært at tale men hjælper sig i deres Næringsvej med nogle faa letfattelige Gebærder, forstaar Forskellen paa Højre og Venstre, i det mindste naar man hjælper til med en Stok; de lader sig sætte i Gang og stoppe ved Tilraab og har iøvrigt ikke Brug for Aandsevner. Og dog siger man, at der er faa af de stenrige kinesiske Købmænd i Singapore, der ikke oprindeligt begyndte som umælende Dragere.

Vejen er den, at man lejer en Rickshaw, naar man efter at være bleven trængt ud af det uhyre Befolkningspres hjemme i Kina er udvandret Syd paa med en eller anden Djunk og er gaaet i Land i Singapore, og naar man har løbet med Køretøjet nogle Maaneder, erhverver man det og løber igen, til man kan købe et til, som man lejer ud til en anden Begynder, og *det* ender med, at man bliver Vognmand og Kapitalist, Aagerkarl, Ejer af et Spillehus og en Opiumshule, Skibsreder og Millionær, hvorpaa man enten som en from Søn af Himlen rejser tilbage til Kina, Gravenes Land, eller bliver en Frafalden, der med amerikanske Støvler paa Fødderne og rund engelsk Filthat paa det piskprydede Hoved kører i Landauer med avstralske Fuldboldsheste for og

gnider sig forsigtigt opad Snoren paa Væddeløbsbanen, *udenfor* den, mens de hvidklædte og kolde Englændere bevæger sig indenfor paa Plænen og næppe synes at vide, at den gule Pengefyrste forelsket og hadefuld stirrer ind efter dem og aldrig tilgiver, aldrig glemmer, at disse Hvide, som han ser dybt ned paa, ikke nogensinde slipper ham ind som deres Ligemand — saadan er Vejen.

Hoang Tchin Fo havde ogsaa set den for sig en Gang, ja han havde, en Gang for tyve Singaporesomre, det vil sige en Evighed, siden. Men det var bleven ved Vejen, aldrig andet end Vejen, indtil Hoang Tchin Fo havde glemt sig selv og sit Maal, indtil han var bleven det ældste Væsen i Verden, indtil han løbende var bleven et gammelt Skelet, der gjorde smaa Skridt men dog løb, som en stivnet, værkende Krikke, der ømmer sig over Bunden. Aa, han havde travet, ja, han havde løbet, løbet, løbet i tusinde Aar, til hans nøgne Fødder var bleven ét med det okkerrøde Støv paa Vejene i Singapore, og endnu travede han, uden saa meget som at eje den lasede Rickshaw, hvori han drog Fremmeddjævlene med de blaa, stenhaarde Øjne saa fra „ofis" og til „shaw-shaw", hvilket betyder Mad og altsaa Hotel, saa ned i Malay Street og saa til Bukit Tima, en halv Dags Vej i Hurtigløb under Tropesolen i 33 Graders fugtig Varme, til han var som trukken op af en Sig og Lændeklædet skyllede af Sved, saa til Vandværket og saa til Botanisk Have, Hurtigløb, *kanan* og *kiri* ... og saa maatte han endda ved hveranden Tur udgyde Strømme af kunstige Taarer for at faa sin Betaling, fem eller ti meksikanske Cents, af den blege Satan af en Rejsende fra et eller andet Ildskib i Havnen, han havde slæbt rundt; eller han maatte redde sig ved Flugt, naar den hvide Guddom greb ham i Optrækkeri og svang Spanskrøret mod hans blottede Skulderblade ... Aa ja, og dertil kom det værste, at han maatte slaas som en Druknende for hver Tur han overhovedet fik, slaas med sine egne, de andre Kulier, der blev flere og flere og altid yngre, nye Folk fra Kina, lutter unge Atleter nu, hvis Sprog han daarlig nok forstod, og som altid svingede frem foran ham og tog Rovet lige for hans Øjne ... for han var jo gammel, vist saa,

han havde løbet sig gennem sin Ungdom og sine stærke Aar og travede nu dunkelt hen for sig, var vel bleven gammel, Hoang Tchin Fo, gammel ja. Havde han ikke i de senere Tider set, var det ikke meget længe siden han havde set det paa de hvide Mænds ubarmhjærtige Øjne, at han var tilovers; de gled over ham og søgte i Gruppen af tilstormende Kulier efter den Stærkeste, det bedste Par Køller af Ben . . . *ham* saá de aldrig mere; eller fik de Øje paa ham, opholdt de sig ved det grønne, aabne Saar, han havde ned langs Skinnebenet, og valgte en anden, hvad der ikke var noget at sige til, skønt Saaret ikke hindrede ham i at hinke . . . Hoang Tchin Fo sidder hele Dagen paa sine Vognstænger og venter under Akacietræerne udenfor Hotellerne, han trækker Gaderne rundt, op og ned langs Havnen, støver ud omkring paa Øen, milevidt, og faar ingen og søger ind i Byen igen, kører langs alle Fortove og ser Folk i Øjnene og prajer Alverden . . . *Sa* . . . *Sa* . . . og oftere og oftere hænder det Hoang Tchin Fo, at Frelsen først indfinder sig henad Aften efter Lukketid i Form af et Par Gule som han selv, der splejser til at sidde to fra Kontoret i en Rickshaw og kender Taksten, stol paa det, men kræver Hurtigløb, og som tidt efter en Times Kørsel affinder sig med Trækdyret i en mørk Allé med et Spark fra hver og ikke én Cent. Aa ja, Folk der selv har været Kulier. Aa ja . . . men Hoang Tchin Fo, den hjemløse, sover den Nat under Voksdugen paa sin Rickshaw uden at have mættet sig med det Pund kogt Ris, der er den gamle Mands eneste Fornødenhed . . . saadan ser det ud for ham.

Og dog haaber han, endnu lever han i Drømmen om selv en Gang at sætte sig op i Rickshawen og betragte den svedige Ryg paa Kulien, der traver mellem Stængerne . . . og sparke ham, sprænge ham, snyde ham for Betalingen; for denne Drøms Skyld holder han sig oppe.

Hans Liv er ikke helt uden Glæder. Skæbnen er ham nu og da naadig. Som idag, da han har haft et Held med sig, hvoraf han endnu føler Sødmen. Hoang Tchin Fo sidder udenfor Hotel de l'Europe og venter paa, at de Hvide skal komme ud fra *Tiffin,* og han er ligesom lidt glad og trøstig til Mode. Han sidder og

ryger, har tjent et Par Skilling og under sig en Forfriskning, han har faaet Messingpiben frem og spreder en Stank om sig som af brændt Lim, det er en skrap Blanding, han ryger, halvt „Tobak“ og halvt Harpiks, og mens han gouterer den, sidder han og gennemlever sit Held i Mindet. Jo, det var om Formiddagen nede ved Havnen, da Passagererne fra en nylig ankommen Damper gik i Land — ikke at han sikrede sig en Prise, nej, han fik ingen, men han havde haft Lykke til at rende sin ene spidse Vognstang ind mellem Ribbenene paa Ling Chang og spolere den smukke Knøs temmelig alvorligt. Der var det sædvanlige Haandgemæng af Kulier, som stormede sammen for at faa Bid, og i dette Postyr havde Hoang Tchin Fo set sit Snit til at ramme Ling Chang. Og han var rømmet uskadt derfra, for Ling Chang besvimede jo straks — han fik det i Hjærtekulen og med god Vilje — og hvad ragede det de andre. Ah, det var nu dejligt. Hoang Tchin Fo stoppede Piben igen og gav med Velbehag de to, tre Drag fra sig, Pibens lillebitte Hoved rummede. Det lugtede som Røgen fra en indebrændt Kreaturbesætning, meget sødt og kraftigt. Forhaabentlig var Ling Chang endnu ikke kommen over det; han led nok frygteligt, det gør Skam av at faa den spidse Ende af en Vognstang ind paa Hjærtestedet; man kan dø af det, og det har man godt af.

Ling Chang var en ung ravfarvet Kleppert, lige frisk kommen fra Kina, som plagede Hoang Tchin Fo mere end almindeligt. De Hvide fik straks Kig paa denne Kuli, der lignede en asiatisk Gud, dyppet i Safran, og som gik for Rickshawen ikke i Løb men i høje svævende Spring som et Hjortedyr om Foraaret; Rickshawens Hjul malede efter ham i Støvskyerne som to Sole. Han var en Løber, der fik en anden en bagved til at græde, naar et Selskab af Hvide tog flere Vogne og kørte i Række; Ling Chang saa sig ikke tilbage; vilde de med, saa ikke slaa Knuder paa Stortæerne! Den Svinedreng ventede paa ingen. Og han var allestedsnærværende, overalt tonede han op med sin funklende Rickshaw, som han selv ejede og desaarsag holdt ren, overalt svang han frem foran de andre, eller Fremmeddjævlen udspejdede ham langt borte og kunde ligefrem ikke se nogen anden

end ham. Der fik han saa Læs, altid smilende og med sin tykke Fletning sat renligt op paa et nys raget Hoved som en Krone af Ibenholt, altid blank i Skindet og med et Pust af Blomsterte ud af Halsen, altid med rolige Sider, for Vejret lod sig jo ikke klemme ud af den Guldkrop . . . Ah, før nu altsaa i Formiddags, da han tumlede for en Vognstang, som var nysgerrig efter at se hans indvendige Dele. Tjip! Det Skrup mattede ham, det gav ham heldigvis en Forsmag paa, hvad det er at kende Bly i Fodballerne som en anden en, der var gammel, Hoang Tchin Fo, der blev jo længere jo tungere, jo mere der gik Svind paa ham, men som ogsaa i de unge Dage, da han kom fra Kina, havde været en Flyver med et priviligeret Forspring.

Hoang Tchin Fo strøg sig nedad sin nøgne Brystkasse, der mødte hans benede Fingre som et sammensunkent Stakit; det var en egen Art Musik, han lokkede ud ved den Berøring, en stum Knokkelakkord, der stemte ham hæslig i Sjælen; han saa paa sine Laar, som Tiden og Trældommen og Troperne havde plyndret saa at det var lige han kendte dem; han rørte paa sine Tæer, der var som ædte af Vejene . . . jo det var ham endnu, men hvor længe?

De hvide Fremmede begyndte at komme ud fra Hotellet, fulde lige til Drøvlen af Mad og Kulsyredrikke, som peb dem ud af Næsen. Nogle af dem blev gaaende paa Terrassen og saa paa Spanskrørsstokke med Sølvknap, som en Armenier havde Udsalg af, andre kom med fyrstelig Dvælen paa hvert Trin ned ad Trappen og stod og saa frem for sig med Isøjnene inde fra Skyggen af de dybe Tropehjælme . . . *Sa* . . . *Sa* . . . endelig var Chancen der, som Hoang Tchin Fo havde ventet paa saa længe, at han havde ladet alle andre Lejligheder gaa fra sig; han svingede feberivrig op for Trappen, vendte Voksdugssiden opad paa Agestolens Hynde og gav den et indbydende Strøg med sin gamle modbydelige Svedklud, se, ikke et Støvgran, Kære, og Hoang Tchin Fo var i et Straal over hele Hovedet, steppede fyrigt paa de stive Skanker som en Ganger, der beskraber Jorden og længes efter Galoppen . . . denne Tur var ham

jo sikker, han havde siddet i tre Timer blot for at være den allerførste i Rækken af Rickshaws udenfor Hotellet . . . *Sa* . . . *Sa* . . .

Aa nej, saa hændte det fortvivlede, at ikke en eneste af Fremmeddjævlene vilde have ham. Han var først, uden Tvivl, han havde Ret til Tur, men naar de nu vinkede det gamle, fule Skrog afvejen og pegede ud i Viften af vrinskende Kulier bagved ham efter kønnere og stærkere Folk, hvad var der saa at gøre, hvad var der saa gøre? Fo prøvede at vende Lykken med det Gode, han smilede til de hvide Djævle da saa sødeligt, saa stjærneblidt, han aabnede sit Hoved som en Klump Knaldgummi og lod se nogle raadne Tandbrokker i Hullet, han foldede Øjnene helt væk og lod Ørene skride op og ned af bar hundsk Underdanighed, han krøb saa saare, hviskede, som i dybeste Hemmelighedsfuldhed . . . *Sa* . . . *Sa* . . . men Nej, de kunde ikke bruge ham, de gik forbi ham, og den ene Rickshaw efter den anden bagved fik Last og rullede af.

Fo gjorde et eneste svagt, ildesindet Forsøg paa at møde for en af de Hvide med Vognstængerne og forhindre ham fra at gaa udenom, men da troede hans hvidklædte Majestæt jo næppe sine egne Øjne, da flunkede det i den lodrette Sol af Spanskrør, og Hoang Tchin Fo veg Pladsen krumknæet af Frygt og med den tomme Rickshaw raslende efter sig. Det var forbi.

Det var forbi. Fo luskede op ad Gaden, midtad, i det luende Solskin, der fyldte Rummet mellem Husene og gjorde alt hvidt og uvirkeligt, dirrende usynligt som en blændende Digel; han gik et langt Stykke, krogrygget, udslukt af Skuffelse. Saa holdt han stille, vendte Hovedet bedrøvet og saa sig tilbage, satte sig igen i Bevægelse med Hagen ned paa Brystet, og nu kom Graaden. Han svang kraftesløs i Stængerne, Rickshawen fulgte hans Bevægelser, akavet men troligt som en elendig Vogn, der vil trøste sin Herre. Fo svajede som en fuld Mand op ad Gaden og udgræd sit skoldede Hjærte.

Som altid naar han græd, blev han sulten, og det frelste ham. Han var kommen op i Kineserkvarteret, og der købte han sig

for sin sidste Kobberskilling en halv Alen grønt Sukkerrør. Han satte sig ned paa sin Vogn og begyndte at stange sig i Mundkrogen med Sukkerrøret, aad det fra Enden af som et Faar, der gnaver Kaalstok, sad med tomme Træk og forgrædte visnede Øjne og tyggede, som vilde han opæde Alverden. Da Saften begyndte at smage, fik han igen vaade Øjne, og en Hulken rystede hans Bryst, men saa gav han sig hen og spiste taknemligt, faldt i Ro og begyndte sørgmodigt at tænke, mens Sukkerrørsstokken blev kortere og kortere uden dog at skride længere ind, ganske som hans ødelagte Liv.

Hvorfor havde Fo ikke haft Held med sig, hvad var Grunden til, at netop han skulde blive alene tilbage paa Vejen af det Hold, der for tyve Aar siden kom fra Kina og stak i Rend og tjente sig op? Hvorfor ejede han den Dag idag intet, ikke en Gang Husly, hvorfor var han langsomt men uafvendeligt bleven Numer 2 og saa Numer 3 og nu Numer sidst i sit Livs Kapløb paa Singaporevejenes røde Ørken? Aa, vel af samme Grund som han nu sad her og græd over Sukkerrørets Velsmag, rystet helt ind i Sjælen af Tak over den Rigdom og Gavmildhed Sukkerstokkens Marv gemte, den Skat den lagde i hans Haand, i Stedet for at slænge den til Svinene og rejse sig og brøle *shaw shaw* udenfor de Riges Døre, til man saa ham ned i Halsen og frygtede for Smitte af ham og slap ham ind som Parthaver i et Bordel! Fo havde aldrig kunnet lære det. Han egnede sig ikke for Overklassen, han var et Følelsesmenneske. Ja, der stak det, han havde Hjærte, lod altid sine Følelser løbe af med sig. Dette formaaede Fo naturligvis ikke ved Selvtænkning at gøre sig klart, men Meningen heraf foresvævede ham som en uoprettelig Sorg over, at han ikke havde haft Evnen eller Viljen til at sjofle Folk og sætte sig op og ride paa dem, aldrig saa saare de var svage nok til at vise ham Venlighed. Saadan kom andre Kinesere ovenpaa. Fo kunde ikke, det var hans Ulykke. Han havde ligesom for megen Smag. Han elskede at nyde, og at nyde i Øjeblikket er for dyrt. Beherske sig og gemme til siden forstod han ikke. Som nu i Formiddags, da han skamferede Ling Chang, det

var jo at lade Hjærtet løbe af med sig, det var en Inderlighed, hvis Følger han ikke beregnede. Han skulde jo som ædruelig Kineser have listet sig til at stikke Gifttanden af en Kobra i hans Hatterem og overladt ham selv at rive sig paa den, eller han skulde have gjort ham Tjenester i aarevis for saa at opleve den Stund, da han kunde puffe ham i en Brønd. Men Hjærtet løb som sagt af med Fo; saadan var det og saadan blev det. Fo var et Nydelsesmenneske, det isolerede ham, det holdt ham i Fattigdom. Han var en Spiser og en Beskuer, elskede Livet i den lille Stil. I tidligere Tider havde han ogsaa været lykkelig, altfor glad ved Ingenting, han havde mangen god Gang følt sig som en Gud i Nøjsomhed; ved saadanne Lejligheder var det de andre distancerede ham. I de gode Aar, da der endnu var Hurtigløb af Gavn i ham, saa at han tjente godt, havde han heller ikke været saa ene og husvild som nu; da havde han et Hul, som han kunde lukke til efter sig, i en af de store Kineserkuber i South Bridge Street, og her modtoges han hver Aften af en tam And, der i mange Aar var hans Lykke, indtil ogsaa her hans Hjærtelighed gjorde ham ene, idet han en Gang i øm Galskab vred Halsen om paa den.

Siden havde Fo været ene. Og nu var han gammel og led Nød.

Men Sukkerrøret smagte dog af Jordens Overflødighed, og for denne Gang var han mæt. Solens Brand kendtes ikke saa meget som en Plage mere, nu da det ulmede af Næring i hans Aarer; den følte som det den var, Varme i god Tro skønt for meget deraf. Jaja. Man fik vel leve. I alt Fald saa længe, til man havde tjent til Kisten.

Fo hankede op i Rickshawen og begav sig videre, han ræbede ret fattet, den sidste Flis af Sukkerrøret stak ham endnu behageligt i Mundkrogen. Han tænkte det var bedst at trække op ad Botanisk Have til; kanske blev der en eller anden hvid Fremmed at køre ned til Byen. Hvem véd, maaske en flink, elskværdig Person, som der dog ogsaa var en og anden af. Saa gjaldt det om ikke at være for glad for ham og skaane ham men tværtimod forlange den firedobbelte Takst og staa brøsigt paa sin Ret eller

græde lange Krokodilletaarer, alt efter Omstændighederne, til Fjoget hoppede paa den.

Endnu lod ens Karakter sig dog vel redde. Og saa altid saadan herefter.

Fo trak op ad den stejle Vej forbi Isværket og videre op imod Haverne, hvor Evropæernes fornemme Bungalows laa mellem Palmer og Mangotræer.

Et Sted til højre for Vejen var Terrænet ikke bebygget, og her lige ved Grøften voksede der et enligt Kæmpetræ, i hvis Skygge der gerne plejede at ligge en Gruppe hvilende Rickshawkulier. Det gjorde der ogsaa i Dag. Nogle sad og spiste hos en omvandrende kinesisk Restavratør, smaa Billinger Kød i Cayenne sat paa Pølsepinde og ristet gloende hede paa Stedet, raadne Tørfisk og hvad andet lækkert Manden havde; en sad med Øjnene lukket i af Velvære hos den ambulante Barber og blev plejet dybt inde i Øregangen med en lang tynd Ske. Andre røg eller laa og sov med Hovedet inde i Rickshawen og Benene udenfor; der var almindelig Rekreation over hele Linjen. Ude i Solstegen midt paa Vejen gik et Par sortebrune Hinduer og hakkede gennem Støvet ned i den haarde Grusbelægning. Et Stykke længere nede ad Vejen promenerede en malajisk Politibetjent sin Værdighed i Khakiuniform med Distinktioner og nøgne stikkelhaarede Lægge samt Sabel. Ellers stille i Middagsheden.

Ingen skænkede Fo Opmærksomhed, idet han passerede det gæstfri Træ, og dog skjulte han forlegen sine Øjne, fordi han vidste, at han var pengesøde og ikke kunde deltage i noget godt der under Træet, selv om han vilde. Han luntede forbi og gjorde sig saa lidt iøjnefaldende som muligt.

Da hører han et Brag i en Rickshaw og ser idet han vender Hovedet en Kuli der har ligget og blundet springe op saa det knager i Stængerne og fare ud paa Vejen efter ham . . . høje jordvindende Spring . . . det er Ling Chang!

Aa, han havde altsaa ikke faaet sin Bekomst, han var forfærdeligt levende . . .

Kvask . . .

Ling Chang greb i flyvende Løb Fo ved Pisken, den tynde graa Pisk der var lagt sammen i en Kringle paa Baghovedet, og huggede ham i et eneste voldsomt Sving med Ansigtet ned i Vejen, saa det tykke Støv sprøjtede op. Den gamle Pyramidekurv Fo havde paa Hovedet røg langt hen, Rickshawen faldt sammen med brækkede Stænger ... og mens Ling Chang nu med begge Knæ masede Fo's Ansigt ned i Vejen, lod han det hagle med Næveslag over hans nøgne Hals og Krop, slog med den utrolige eksplosive Fart, Ungdommen lægger i sin Ondskab ... tju, tju, tju, ... og han var snar i Tanken nok til ikke at slaa hvor som helst, han fandt hen hvor det sved og hvor det trængte ind ...

Overfaldet var gaaet for sig som et Lyn. Men de andre Kulier henne under Træet besindede sig hurtigt, saa at her fik en Kollega Høvl og at det var en Stakkel, som ikke kunde forsvare sig ... frit Slag her, Manne, og i næste Nu ligger der lige saa mange hen over Ruinerne af Rickshawen og Fo som der *kan* være og tærsker løs paa den Faldne, saa Spyttet stinter dem fra Tænderne ... tss ... tss ... mens Resten af Sværmen stiller sig op og ser til og sandelig ikke morer sig daarligst. Oh, de klør sig paa Armene og staar som paa Gløder og godter sig, det er dem en meget finere djævelsk Lyst at se til end selv at tæve løs. Men Barberen flyver fra sit Arbejde, snapper Bambusaaget, han bærer sin vandrende Butik paa, og kommer og lader den fire Tommer tykke Stang falde med et hult Bump paa Fo's Hæl, der stikker ud under Sværmen ovenpaa ham. Han hæver den anden Gang til Slag og skal lige lade den suse ned, da han pludselig smider den og uden at lade sig mærke med noget flygter om bag det store Træ; han har set Betjenten komme! Ja, den malajiske Panser er paa Vej ned mod Opløbet i Firspring og med dragen Sabel, ude af sig selv af Myndighed. Han falder ind midt i Sværmen som en Bombe — smit, smat — flade Slag af Klingen paa de nøgne Rygstykker, mens han raaber op med Øvrighedens foragtfulde Stemme og Kulisværmen under høj fejg Graad spreder sig flygtende til alle Sider ... og saa er det hele ovre.

Malajen staar tilbage paa Vejen med seks Kulier, som han har nappet ved Piskene. Det er seks af dem der stod og saa til og for saa vidt var uskyldige; den onde Samvittighed laante ikke dem Vinger som de Skyldige, og derfor blev de fanget. Tro ikke, at Ling Chang var imellem dem; han benede af i det Fjærne som en Hjort, vælig og fri. Men selv om de egentlige Overtrædere slap fri, hvad saa, hvem kender den ene Kineser fra den anden, og Tugthuset har de alle fortjent. Malajen binder de seks Haarender sammen, ikke uden Tegn paa personlig Væmmelse ved at berøre det skidne Kryb, men han er en Embedsperson og maa — og nu kan de ikke undløbe (for hvordan skulde seks Kinesere kunne blive enige om at rende i én og samme Retning?) og nu til Stationen! I Svin!

Fo, der ligger mørbanket og bevidstløs paa Vejen, skænker Malajen næppe et Øjekast; hvad vedkommer det blødende Dyr ham? Kulien dér er altsaa skændig myrdet, og Retten, som skal have sin Gang, bestaar naturligvis i at fure de seks Misdædere paa Stationen. *Pegi,* af Sted med Jer ... *lekas,* og det lidt villigt!

Nede paa Orchard Road, hvor den fine Verden kører i Travervogne, blev man ti Minutter efter Vidne til det ikke ualmindelige Syn af et Knippe Kinesere, bunden sammen ved Piskene og alle opløst i Taarer, der af en bydende og foragtmættet Malajbetjent blev ført af Sted til Spjældet. Igen et halvt Dusin gule Banditter, som naturligvis ingen Ting havde gjort; det havde de Asener jo aldrig!

Da Gouvernementets Ligvogn en Time efter indfandt sig paa Aastedet for hente Ofret, var Fo forsvunden og havde efterladt sig en Blodpøl paa Vejen samt Stumperne af Rickshawen, der var bleven kylet ned i Grøften. Om han var kommen til sig selv igen, eller om en af de hemmelige kinesiske Foreninger havde skaffet Liget af Vejen, det var et af de Spørgsmaal, der fik Haaret til at graane paa de engelske Embedsmænds Hoved, der staar for Justitsen i Singapore. Nu var der jo ikke andet for end at give de seks Mordere fri! Af den Slags umulige Legen Blindebuk med de Kulørte havde Retten mange Prøver.

Ikke en Uge efter forefaldt der et nyt Mord mellem Kineserne; denne Gang fik Loven lagt Haand paa Liget, hvorimod der ingen direkte Spor var af Gerningsmændene; ejendommeligt for de kinesiske Forbrydelser er, at der gerne er mange om et Drab.

Dette nye var af en særlig uhyggelig Beskaffenhed. Det var en ung Rickshawkuli, der var bleven myrdet i sit Logis i South Bridge Street, og en for saa vidt Navnløs som han hed Ling Chang og ellers var en Gul blandt andre Gule. Han blev funden en Morgen med overskaaren Hals, død som en Stolpe. Det fæle ved Mordet var, at den Døde var lemlæstet paa en svinagtig Maade, idet Næsen og Ørene var skaaren af og begge Øjne kradset ud. Nogle Penge, som man vidste han havde og sov paa om Natten, var borte. Nuvel, et Par indfødte Detektiver blev sluppen ud i Kineserbefolkningen, og allerede Dagen efter vendte de tilbage med Hoang Tchin Fo, som blev overbevist om Ugerningen og hængt.

Det var ham, der havde dræbt Ling Chang; her optraadte Retfærdigheden for en Gangs Skyld seende.

Mistanken faldt øjeblikkelig paa Fo, fordi han Dagen efter Mordet blev antruffen som ferierende Levemand, medens alle andre Kulier trællede for Dagens Ris. Ja, Fo faldt for sin Natur, sin ureflekterede Lyst til at nyde Øjeblikket. I Stedet for at grave Rovet ned indtil videre og siden naar Sagen var glemt købe en Andel i et durabelt Foretagende, en Opiumskro eller en Importforretning af Piger, gik han lige ud i Solskinnet og beredte sig en Svir efter sit Hjærte. Man fandt ham paa en Græsmark i Byens Udkant ved Siden af en Kilde, der vældede ud af Skraaningen og gav Fugtighed og Svaling. Ikke langt borte stod det taarnhøje Skovbryn af en Lund med vældige Gummitræer, en Rest af Øens Urskov, som af en eller anden Grund var bleven staaende, og fra den hældende Mark kunde man se ud over Singaporestrædets grønne Bølger og de mange smaa skovklædte Øer, der laa under Dampatmosfæren som hvidblaa Taageverdener.

Fo manglede ikke Kineserens Sans for Landskab. Han havde

i mange Aar haft Kig paa Stedet, havde før trukket sig tilbage til Kilden og nydt at sidde der lidt. Om Aftenen var her godt, naar Oksefrøen gav Brøl af sig nede fra hvor Kilden tabte sig i en Sump, og Tusmørket oppe om Kæmpetræernes Kroner rørte sig af flyvende Hunde. Saa svedte Græsset og Mimoserne, og den tykke Natluft fraadede over af Dunst, mættet som den var af Duggen, Tropevæksternes Grøde og den krydrede Røg fra Baalene af Løv og Affald, der ulmede ved alle Veje nede i Byen. Fra Trægruppen nærved kom den søde og svangre Skovluft i Bølger som Dyner af Vellugt, Alnaturen udstraalede Kamfer som Huden paa Mørkets brunstige Guder.

Planter og Træer skifter som bekendt Aandedræt om Natten, kvæler i Stedet for at nære; Naturmennesker der ikke véd det føler det stærkere, de lugter sig ind i den farlige Hemmelighed, de er med i Kogleriet. Fo kendte det, han havde siddet og drukket Mørkets Narkose med sine Næsebor, der syntes at staa paa Gab for det samme, han havde *set* Nattens uhyre Fabeldyr. Fo røg ikke Opium, saa nøgtern var han jo ikke at han behøvede det; han ejede Kilden, Jordens eget Drømmeskød.

Og her fangede de ham jo ogsaa. Fo havde gjort sig det saa behageligt som det laa indenfor hans Fantasi at ønske sig for Ling Changs Spareskillinger. Han havde købt en Bambusparasol, hvorunder han aandede Skygge som i et Pavlun, en tyk Pose Tobak blandet med pulveriseret Lak, en ordentlig Vandpibe af Tin med Kungfutses Guldsprog paa Beholderen, Dyvelsdræk til at smøre sine Vunder med og saa naturligvis en hel Del Mad, Ris, Te, Annanas og Karameller med Nøddekærner indeni. Fo kogte sig selv en Potte Vand paa et lille Baal i Græsset, gik og nussede som en gammel Bedstefader, der er bleven Barn igen og selv vil gøre al Ting.

Foraaret var vendt tilbage i hans Hjærte . . . ja med Sang og Fuglelyd, for det var jo det vidunderlige, at han havde faaet en Fugl igen. Midt i det saftige Græs ved Kanten af Kilden stod et Fuglebur, et kostbart, dejligt, splinternyt Bur af hvidt Staaltraad med Hank, Ædekar og det hele, og heri sad paa sin Pind en smuk Sanger og nippede klogt til Græsstraaene, der slap gen-

nem Tremmerne ind til den. Den var saa glad for at komme ud i det Fri, den lagde Hovedet paa Siden og saa op i Himlen, lyttede, gjorde sig stor i sine Fjer . . . endnu tav den forstummet over Græssets og Kildens Under, men siden naar den havde lært at stole derpaa, vilde Sødmen vælde af dens Strube.

Fo gik fra og til, syslende med sin Ild og sine Tanker, men ikke et Nu var Fuglen ude af hans Opmærksomhed. Han kendte sit Hjærte igen i den.

Da Fo havde faaet Teen færdig, satte han sig ned paa Hug og nød den, holdt den op under Næsen og indsnusede Duften ligesaa meget som han drak. Han fyldte Koppen med Ris, som han havde kogt, hældte den over med Te og lod Dampen bølge sig om Øjnene, medens han med Spisepindene skovlede Risen ind i Munden. Ind imellem røg han et Par Drag af den gode Tobak, der smagte som Lysetande, rent ypperlig, og medens han stadig havde et Øje paa sin Fugl, gik det igennem ham som noget der fjernede sig men forblev evigt nær: dette igaar Nat, da Ragekniven løste op for hans Uven, og den kogende Blodstraale stødte ham paa Benene i Mørket som Snuden af en Hund, der tigger for sin Herre. Han løb, det Svin, som en Tønde, Spundset er slaaet ud af. Bagefter havde Fo badet sig i Kilden.

Hen paa Eftermiddagen, just som Fo vaagnede af en Blund under Solskærmen, indfandt de to Næsvise sig og begyndte at tage ham i Forhør om hvorfra han havde alle disse Herligheder. Fo stindede sit visne Kadaver og fortalte et Eventyr om hvordan han havde fundet en Pengeseddel i Telegraph Street. Da de nævnede Ling Chang, grinte han uskyldigt, kendte ham ikke. Men de satte ham fast paa Mistanke, og faa Timer efter var han fældet.

Det var igen Følelsen, Fo faldt som et Offer for.

Omhyggeligt indbundet i hans Lændeklæde fandt man nemlig Ling Changs Øjne og øvrige manglende Ansigtsdele.

Disse Ting havde Fo i et sentimentalt Lune taget til sig, for at Ling Chang ikke skulde se for køn ud i sin nye Tilværelse hinsides.

ARABELLA

SYNDEREN i denne Fortælling satte sit Navn til, det skal derfor ikke røbes. Hans Nationalitet kan det ogsaa være det samme med, ingen spurgte om den. Blot fordi han maa have et Navn at kendes paa, kan han her hedde Richard; det Lag hvori han tabte sig var desuden netop Fornavnenes glade og farlige Underverden. Hans Karakter vil tale for sig selv, nøgen som paa Dommens Dag, i følgende ubesmykkede Hverdagshistorie, der begynder og ender i Singapore.

Hvis man skildrer hans Kaste, skildrer man ham selv uden at gaa ham for nær; han var Styrmand. Han kom paa regelmæssig Maade i Land i Singapore, hvor han skulde over i en ny Baad, der gik i oversøisk Fart. Paa Selskabets Kontor, hvor han fremstillede sig bramfri og med barske Lader, som det anstaar sig en Sømand, meddelte man ham, at hans Skib ikke vilde lægge ind før om otte Dage; imidlertid fik han et Hotel anvist med Dagpenge og kunde saa gaa og være Luft, til der blev Brug for ham igen. Hermed stod Richard foran en Uges Landlov, den største Ferie hans Tilværelse havde budt ham, siden han blev voksen. Han bar den som en pæn Mand de første to Dage, den tredje laa han hen forgræmmet som en syg Hund af uhyre Kedsomhed, den fjerde gravede han tænderskærende Tomahawken op og gik ud paa Svir, vakte den store Brandstorm i Singapore.

Byen fornærmede ham. At den fine Ende, Direktørerne og Købmændene der legede *society* sammen med de britiske Spidser i Kolonien, at denne Ring ingenlunde aabnede sig for en Person af Richards tjenende Rang, vidste han godt; han fandt

det i sit Hjærtes Hjærte ret naturligt, skønt han gengældte Klassehovmodet med blodskudt Foragt. De var s'gu dejlige, disse omtrent højvelbaarne Skibsekviperingshandlere, der i tillært Agtelse for sig selv trak i Kjole til Middag i 30 Graders Varme . . . *hav, hav* — Richard vrinskede ad dem, kunde som simpel Sømand undvære dem, Farvel, de Herrer. De næstbedste af det hvide Selskab i Byen, de unge *clerks* og Kontorfolk, lige netop akcepterede ham, men fra dem trak Richard sig selv tilbage efter at have været sammen med nogle Stykker en Aften. De tirrede ham, han kunde ikke afholde sig fra at røre paa Hovedet ad dem i Haan og Medynk ved Betragtning af deres bløde Fingre og hele Kraftesløshed — Æblegrød! Nogle af dem eftergjorde deres Chefers pengefyrstelige Væsen, halvt Butiksimødekommenhed og halvt taabelig Nedladenhed, andre skulde te sig i Karlfolks Stil ved Skidenhed i Munden; ingen af Delene huede Richard. Men hvad der plagede ham mest var Evropæernes ustandselige og henrykte Snak om Pladsens Fremmedartethed, Singapore, Singapore, *Troperne* og de kulørte Racer, alle disse Vidundere, som ingen selv vilde høre om, men alle diskede op med som herlige Privatejendomme — de kunde sidde i timevis og fortælle i Synet paa hinanden. Ikke at Richard var et kultiveret Menneske, men han levede sit Liv paa Rejser og udstod ikke lokal Snak.

Saadan som hans Øjne var, havde han bevæget sig omkring i Rickshaw en Dagstid og overbevist sig om, at Singapore var en By meget nær som alle andre Byer i Verden. Der var nogle Grader varmere end hjemme, og Træerne var af en anden Slags, Niggerne af flere forskellige Nuancer, og nogle af dem gik som Heste for Droskerne, men det lod sig dog vel lære. Richard var en ung Mand med Smag for hvad der allevegne er ens, han fandt hurtigt sit Singapore. Desværre kedede han sig lige saa prompte.

Kedsomhed angriber Folk, der ikke har lært at være ene, som en legemlig Sygdom. Richard kedede sig, til det trak i hans Indre som en Byld. Der gik ham Edder i Aarerne, hans Sjæl var én Forbandelse, han fik næsten Mundklemme af brutal Despe-

ration. Naar han ikke som en usalig fartede om i Rickshaw i de Gader, der allerede paa to Dage var bleven ham forhadte som et Fængsel, laa han hjemme paa Hotellet og gabede, som skulde han kaste sine Indvolde op. Værelset man havde anvist ham, laa i Stuen ud til Gaarden — anden Klasse: godt nok til en Styrmand — og Richard plejede at strække sig paa en lang Rørstol paa Verandaen udenfor, tomhændet, ørkesløs, kun optaget af at æde sin Græmmelse i sig. Ved Spisetiderne slæbte han sig ind og sad og svor over den udenlandske Mad, gjort til Idiot af Punkaen over Hovedet og fristet næsten over Evne til at lemlæste de kinesiske Opvartere, der listede om paa Filtsko og med Piske ned ad Ryggen som Fruentimmer. Naar der ikke kunde spises mere, drev han over til Rørstolen igen og dorskede i Lummerheden med halvlukkede, syge Øjne og med indædte Tjat efter Moskitoerne.

Nogle faa Skridt fra ham ud for Værelset ved Siden af laa der en anden af Hotellets Gæster, en Halvkastekøbmand fra Batavia, halvt Hollænder og halvt Javaner, og dette Naboskab dannede Toppen paa Richards Lidelser. Handelsmanden laa paa sin Rørstol i indfødt Kostume, Singlet og Bomuldsskørt, altid med den ene fede Fod stikkende nøgen op i Luften, og man kunde ikke tænke sig fornærmeligere Sindsligevægt end den hvormed han hvilede sin Fedme og drak Velbehaget ved blot at aande ud af hver Time paa Dagen. Han var dovnere end en Fedegris og ikke desto mindre altid beskæftiget. Det runde, blyfarvede Ansigt udtrykte paa en Gang Orientalerens vise Ro og en verdslig Sjæls smaa ganske naturlige og griske Ønsker. Han lettede aldrig sin uforskammet frodige Krop en Tomme fra Stolen, men kunde godt ligge og handle med Folk, der underdanigst kom og sad paa Gulvet foran ham og gjorde Forretninger. Der var Folk af allehaande hele eller miksede Kulører, Kinamænd, Hinduer, Tamilere, Armeniere, Persere, det ganske spraglede Asien, men hvem det saa var faldt denne Hollænder med Malajmærket i Øjenkrogene og paa Læberne uvægerligt ind i deres Sprog og tillod dem ikke at tale sit; han kunde alle Sprog øst for Rødehavet. Kunderne gik ofte græ-

dende fra ham, saa haard var han i Handel, men de kom altid af sig selv; maaske var der stadig nogen der haabede, at han ikke skulde kunne deres Sprog.

Naar Hollænderen ingen Besøg havde, konverserede han Styrmanden — paa hans Sprog naturligvis — var ikke til at stoppe, skønt Richard véd Gud bed ham af med Grovhed nok. Han lod ikke til at fornemme Uhøflighed, hans Hud var ligesom gjort for en anden Pirring end den.

Heller ikke Handelsaanden i ham lod sig bringe til Hvile. Snart fremtog han, Gud véd hvorfra, Hammen af en Paradisfugl, som han ligesom tilfældig lod spille for Øjnene af Richard, eller der viste sig en Ædelsten i hans graa, fede Haand, stadig mens han laa uflyttelig paa Ryggen, en skøn Opal, der var et rent Lejlighedskøb, og som han syntes „Kaptejnen" burde købe til den Elskede. Richard bad ham med sit Sprogs stærkeste Hjælpemidler om at passe sig selv; det gjorde ikke Batavieren ondt, og han valgte et nyt Emne.

Som ægte Østerlænder mente han at kunne formilde den barske Fremmede ved at drage ham ind i en Kendersamtale om Kærlighed, han laa med sin fedtede, langsomme Stemme og fortalte en Rædsel af Historier, aabnede for sine Erfaringers dunstende Mistbænke, og her undrede det ham virkelig at han blev tilbagevist, da dette Tema efter hans oprigtige Mening dog vel laa udenfor Privatlivets Fred. Jaja, forblev „Kaptejnen" end paa sin Side en lukket Bog, saa var det *ham* tilladt at snakke om sig selv, og det gjorde han. Dette struttende Svin af en Batavier lod sig hver Aften bære ned i Singapores Glædeshuse; han vidste Besked.

Men hvis Styrmanden blev altfor ækel ved Meddelsomheden og truede Batavieren til at holde op, kunde han ogsaa snakke om andre Ting, Alverdens Ting; tie kunde han ikke. Under alt hvad han sagde laa stadig Halvkastemandens utrættelige Attraa efter at gøre sig intim med den hvide Mand; det syntes at være den eneste Opaddrift, der stak i hans Fedme, og her kunde de raa Fornærmelser, Richard ikke sparede paa, ikke slaa ham tilbage, han *vilde* kende Evropæeren, sole sig i hans Selskab.

Richard hadede ham. Flegmaen dér fik ham til at føle sin egen indre Usalighed. I diametral Modsætning til Batavieren laa han lammet paa alt Initiativ, men ladet med Impulser, kødfuld som han var, han „kunde ikke være til", Spændingen i ham lod sig føle som et ulmende Raseri. Ligesom et Meteor, naar det stanses i sin Fart, bryder i Brand, var denne Styrmand ude af Funktion lige ved at revne af Selvforgiftning. Man kunde se det paa ham, Blodet kogte ham ud i den totalt ufarvede Hud, han var rød som en Krebs, det guldblonde Haar og ildende røde Skæg var ligesom fuldt af en ond Knitren, og de vrede blaa Øjne sprængte sig ud af Hulerne af Dødsforagt. Vor Mand fra Havet var ikke langt fra at blive apoplektisk af bare Mangel paa Anstrengelse.

Saa førte det da til, at Richard lod en *boy* troppe op med grimme Flasker foran Rørstolen, og stum indbød han med Haanden Batavieren paa Forløsning.

Til Sagen, Gentlemen, lad os se at blive fulde! Men Batavieren drak ikke. Han rystede som en Gelé paa Hovedet, udtalte ingen intolerant Dom, rystede kun paa Hovedet.

Da opslog Richard en styg Latter og drog ud paa Svir.

Den første Dag var han ene, kørte som Misantrop med trodsig opskudt Ryg rundt og afsøgte Singapores Beværtninger. Men allerede næste Formiddag sad han selvanden i Rickshawen med en gammelkendt Ven, Thomas nemlig — hvem? — *Thomas* for Djævelen.

Vilde man underkastet Richard et Forhør i ædru Tilstand, kunde man maaske bragt ham til at erindre, at han Aftenen i Forvejen havde truffet en Mand paa en Billardstue, til hvem han havde tabt otte Dollars. Billardet gik for Richard som en grøn Sø med nogen Underdønning, men Manden, det var Thomas, syntes ikke at have mærket noget til Søgangen. Richard havde ikke sluttet sig til sin ny Bekendt fordi han egentlig led hans Ansigt, og den Fremmedes Tropetøj havde unægtelig set ham noget nusset ud — siamesiske Sølvpenge, Tikaler, i Stedet for Knapper, men baaret mere end en Dag og flosset af Vask —

dog hvad angik det Richard? I Begyndelsen var Thomas sært ustadig i sit Væsen, enten lækkert krybende, og saa lagde man Mærke til hans hule Kinder, eller ogsaa støjende fræk, hvad der ligesom afdækkede et blodigt Lys i hans Øjne. Han havde ingen Kød paa Hænderne, var bleg som en Klabautermand, han saa ud til at lide af en eller anden Sygdom, Muskelsvind eller sligt. Han havde raadne Tænder. Richard var ligeglad. Dagen efter var Thomas forresten bedre klædt og havde sit Ansigt i Orden, da han kom og afhentede Richard til en Udflugt. De var allerede knyttet til hinanden ved en hel Verden af fælles Oplevelser fra den foregaaende Aften.

Først havde de naturligvis været i Malay Street, og siden var de havnet hos Arabella. I Malay Street havde de truffet en russisk Skibskaptejn, der under henrykte Lattersalver var i Færd med at mørbanke sin Rickshawkuli, som havde villet trække ham op. Det var en munter Scene, Kineseren hylede af Graad, Russeren lo og brugte Stokken, og alle andre i Gaden saa forlystet til.

Gaden laa i en flakkende rød Belysning fra Papirslamperne i de aabne Forstuer, hvor de smaa Japaneserinder stod og sang Sirenesange med deres spæde lattermilde Dukkestemmer — come inside, come inside — me give you good pleasure — mens de begsorte Haaropsætninger og rosenrødt bemalede Ansigter i et Væk nikkede ud mod Rickshawerne, som kom kørende fra alle tropedunkle Gader og søgte ind mod den eneste hvor der var Lys og Liv.

Det var lige over de Hvides Middagstid, og Herrerne i de spinkle Køretøjer med nøgne Mongolertrælle for ankom aftenklædte lige fra de uhyre korrekte Selskaber, hvor man kedede sig suverænt, og hvor ingen *kendte* Malay Street — før en halv Time efter, naar man mødtes allesammen i den festligt rygende Gade.

Her summede alle Asiens Sprog og hede Musik, her kvad Synden sin uskyldige Vise, her klang Nuet, Glemselen og Begyndelsen, her dunkede Østens Puls.

Richard debuterede med at flyve paa Russeren for at gøre en Ende paa dette Kineserplageri, som han ikke havde Øvelse

i at se, og det var en virkelig god Komedie for Tilskuerne, for Russeren var en halv Gang saa stor som Styrmanden, en ren Gigant, og regnede aldeles ikke, at en Person i aabenbar morderisk Hensigt greb ham i Brystet, tværtimod lo han endnu huldsaligere, ligefrem blændede den frygtelige Styrmand med et Straal af Humør, og Enden blev at man i broderlig Forening slog sig sammen for Aftenen og tog Gaden med Storm.

Russeren morede sig ovenud, han lignede en kolossal Hjærterkonge, hvid og rød som et Barn og med Hovedet fuldt af blottede Tænder, han armede sig ind paa Alverden, bundløst venlig og uden Spor af Hukommelse, han var det mest vindende Menneske, han gjorde Natten til et Sus af Livsglæde. Hvor han drak, uden Grænse, som et Hul i Jorden!

Aldrig havde der været set en kaadere Forestilling, end da Russeren fandt paa at strække sin Jættekrop paa Gulvet med de flettede Maatter oppe i et af Husene, medens et Dusin smaa Japanerpiger kravlede omkring paa ham, et helt Kriblekrable af safranfarvede smaa Kvinder rundt omkring paa den hvide Kæmpe, som en Nilgud i ny Udgave — og Russeren skogrede af fuld Hals, skruplo, saa at de smaa Kvinder trillede af ham under et frydefuldt Kvidder og kravlede op igen — jo, det var et lystigt Billede paa den gule Fare og Russerkolossens Undergang! Hvor blev han af, Vladimir, hvor tabte de ham? Var det hos Arabella han blev borte for dem?

Det var altsammen igaar, dette og meget mere; Richards Hukommelse gik kun til en vis udflydende Grænse, men hinsides den vidste han kunde der være passeret grumme mange Ting, og at der ogsaa var det. Nu var det imidlertid fra igaar, *det,* og nu jollede han af Sted i Rickshaw sammen med Thomas for at søge hen og spæde den op.

Den Dag tog de blandt andet til Johore, i Rickshaw tværs over Singaporeøens grønne Høje og med Sampan over Strædet, der i den blaa Dag laa fuldt af malajiske Kanoer, Baade saa skarpe som Rageknive og med en mægtig Sejlflade, saa at de maatte holdes med Kølen i Vandet ved at en Mand hang udenbords i et Reb med Fødderne mod Rælingen og gjorde sig kort

eller lang som en Igle, efter som Vindstyrken var. Ovre i Johore gav Richard Middag paa Hotellet, og siden gik de om Bord i det store kinesiske Spillehus. Men Richard var ædru og i krigersk Lune, forligtes ikke særlig godt med Thomas. Spillebulen opdagede han snart var en gemen Fælde, som Thomas rimeligvis havde Procenter for at slæbe Folk over til. Richard gad ikke sidde og tabe sine Penge og kommanderede til Opbrud.

Ved Landstigningen paa Singaporesiden blev de Uvenner. Thomas skulde i sin Vælde som hvid Mand bedrage Sampanmanden for hans Betaling og sparkede ham i Underlivet, da han protesterede. Tavs gav Richard den Kulørte hvad han skulde have, hvorpaa han vendte sig mod Thomas. Det kom til Mundhuggeri. Pludselig prøvede Thomas med tigeragtig Heftighed at skræmme Styrmanden under sig, men han mødte et Par Øjne — et Par Øjne og et ganske lille Nik, der gjorde ham stille.

Se, se, Fyren dukkede sig i Modgang! Naturligvis! At han krøb i Vejret ved god Behandling, *havde* Richard Erfaring for. Han strøg ham som Ligemand. Han saa op og ned ad ham, besaa ham og konstaterede, at det var en *loafer,* han var kommen i med, en Drivert af den Slags, der gaar paa Rov i Havnebyer. Hvad saa? Ja han skulde jo altsaa have det som en Slave, og mens Thomas stod og lo smudsigt og flakkede i Blikket, udskældte Richard ham som den usleste Sjover. Det laa sagtens til hans Natur at tæve Kulørte, og værs'god, naar bare ikke *han* saa det, men naar han var til Stede, skulde han — og her lynede det Richard med blaa Takker ud af Halsen — lade dem i Fred — *Flab!* Richard *gentog* Skældsordet og lod sine Øjne spasere endnu to-tre Gange op og ned ad Thomas, mærkede sig hans sorte Krølhaar, den hæslige lakrøde Mund, der lo saa skident, og de gule Tyveøjne med Metalglans i . . . endnu et andet vanærende Skældsord slyngede han ham i Øjnene, uden at Thomas rørte sig; det var da fremgaaet af Snakken hos Arabella iaftes, at Thomas havde Procenter ogsaa der i Huset. Tilsidst spyttede Richard foran hans Fødder. Thomas skulde stadig forestille at le.

De kørte hjem til Singapore i hver sin Rickshaw. Undervejs sad Richard og svalede sig efter igaar Aftes og søgte af faa Redelighed paa sine Minder. Han havde lige siden Rusen nogenlunde var fordunstet følt sig plaget af en almindelig Forbitrelse, et Nag imod alt og alle; han fortrød sit Levned og gad gerne hævne det paa hele Verden.

Men under hans sorte Sindsstemning dæmrede der noget, som han længe forgæves søgte at drage frem, noget der var gaaet ham til Hjærte. Da han endelig huskede det, gled der ham selv uafvidende et lykkeligt Smil over hans haarde Træk, han rødmede under Tropehjelmen, saa sig hastig og undselig om som for at overbevise sig om, at ingen iagttog ham. Arabella! Ho!

Han opfattede i det samme som gennem en Mildnen af hele hans Væsen, at det var en dejlig Vej han kørte paa, med et Væld af frodig Vegetation langs Kanterne og paradisiske Skovhøjder til begge Sider.

Et Stykke fremme gik en Hindukvinde, vuggende i de smalle Hofter, ogsaa hende omfattede han i den underlige Følelse af Tak, der gik gennem hans Hjærte.

Idet de indhentede hende, vendte hun sig og bøjede sig dybt for den hvide Mand — ikke helt ned til Jorden, men hun antydede med Haanden til sin Pande, at det var hvad hun burde. Hun forandrede sig, da hun saa Richard smile, hun *takkede,* blev som en yndig Blomst i sit olivensorte Ansigt med Smaragden i Næsen.

Arabella ... hvordan var det, det gik til? Aa, han var bleven forelsket simpelthen.

De var jo kommen derop og havde faaet alle Pigerne samlet i Salonen oppe paa Førstesalen og havde krævet ind til Generalgilde. Vladimir var paa det Tidspunkt ellevild, han ligefrem tudede som en Idiot af Henrykkelse og fandt paa de utroligste Løjer, han var kommen i en Slags Urtaagestemning, hvoraf der opstod nye Verdener af Morskab, de uhørteste Ting. Det kan nok være der blev let, Tyfoner af Grin!

Pigerne hos Arabella var meget flinke, af en Plads at være

der laa saa langt fra Evropa. En og anden saa maaske lidt lidende ud, det var ingen Klima for Kvinder, men de klagede sig ikke. Der blev spillet Klaver, og det var virkelig som i et godt evropæisk Hotel det hele, Antwerpen f. Eks. eller Marseille. I visse Henseender bedre, Pigerne havde mere af Verden, de var berejste og kunde Sprog, ingen Provinsskrift i Ansigtet. Nærmest maatte man sige, at Huset stod paa Højde med de store Hoteller i Amerika; men Arabella var ogsaa fra Boston. Dette Hus her var en Filial, Arabella ejede et stort amerikansk Hus i Shanghai; hun var kun her paa Inspektion. Aa jo, det var ingen skummel og befængt Hule med Kvinder af Forbrydertypen og en mjægende Natmissionær gaaende paa Fortovet udenfor som i visse Havneafkroge af Evropa, det var Verden. Man kendte hinanden paa Ansigt her, man var hjemme. De af Pigerne man syntes var for slemme, kunde man jo overse uden at genere dem, men for Resten var de rigtig søde de fleste. Richard mindedes en lille Spanierinde med fine Hænder og de klogeste Øjne, hun kunde ikke støje men havde en ejendommelig lidt trist Humor, der spredte Menneskelighed over Husets temmelig ublide Selskabelighed; hun talte alle Sprog. Huset havde kun *hvide* Kvinder, omend af alle Nationaliteter, herover vaagedes der med Strenghed af Arabella, som præsiderede roligt i Salonen, aftenklædt og med tunge Guldsmykker paa Armene, en hel Formue i massive Barrer; hun lod til at bære alt, hvad hun ejede paa sig.

Arabella . . . ja hvordan havde Richard faaet den respektløse Idé at gøre Kur til selveste Værtinden? Tænke sig . . . men han *havde* nu pludselig, efter i et Blik Salonen rundt at have mønstret alle de andre, faaet Øjnene op for Arabella som den eneste og havde ikke lagt Skjul paa det.

Først lo Arabella paa sin dybe, mægtige Maade, ikke uden en lille Klang af Haan — hvadbehager, hvad gik der af Styrmanden, var han vild — *hende,* Værtinden! Men da Richard trængte paa og lavede til tænderskærende Bersærkergang som fornærmet, vendte hun Ansigtet til Siden, bevæget, næsten

skamfuld, og da saa Richard med ligesom en ny Styrtesø over Hovedet af Sværmeri, at hun jo aldeles ikke var en „Værtinde", som man tænkte sig en saadan, men en stor, herlig Kvinde i sin fulde Modenhed, en endnu Tyveaarig, som Lunet og hendes Herskernatur havde gjort til Ejerinde af dette vidtløftige Hus Pokker i Vold fra Civilisationen.

Hun var ikke egentlig svær men af en højtrejst Statelighed, med lange, sunde Bevægelser, der udsprang af en baade legemlig og sjælelig Ligevægt; hendes Navn ledte Tanken hen paa en Væddeløbshoppe eller et Skib, mest mindede hun om en fuldrigget Sejler, Gallionsfiguren, naar den i svingende Kurver enten dypper sig i Dønningen eller rejser til Himmelfart op mod Skyen. At ingen havde set hende før!

Men nu saa Richard hende, og han bejlede som aldrig før i sit Liv, bejlede, indtil hun veg for ham i det stærke Blik, til Munden, som havde faaet saa høj en Mine af at befale, blev hans. Ho-haa!

Richard strakte sig, saa det knagede i Køretøjet og den svedende Kuli vendte Ansigtet spørgende tilbage fra hvor han travede mellem Stængerne. Og Resten af Vejen sad Richard indsunken i sig selv, meget rørt, mens flygtige Smil kom og gik paa hans brutale, skoldede Ansigt.

Han havde glemt Thomas, da de kom til Byen, saa sig ikke om efter ham i Rickshawen bagved. Men Thomas sluttede sig til ham igen, som om intet var passeret. Det var jo ogsaa en Maade at tilbyde Forlig paa; Richard tillod ham at hænge paa. De gik ind og spillede Billard.

Resten af Dagen gik hen uden aabne Rivninger mellem de to. Optrinet derude havde tilvejebragt en vis ustadig Balance mellem dem, der bevaredes ved at Thomas lystrede og Richard forføjede over ham.

Det var ikke for det Gode, de to blev i hinandens Selskab mere. Richard begyndte at ane, at der laa Tyvestreger under den andens Tjenstagtighed; Thomas skulde nok holdes i en haard Haand. De spillede Billard Dagen ud. Thomas vandt.

Mens de gik der om Billardet, kom der en Art fjendtlig Passiar i Gang mellem dem, Richard gik og bandte halvt for sig selv over det fordømte Skib, han skulde gaa og vente paa, kom stadig tilbage til denne „Ulykke". Thomas forstod ham godt og oplyste i samme Anledning, at han ogsaa selv var Styrmand, skønt „uden Hyre", og at *han* havde gaaet i Singapore det meste af et Aar. Denne Oplysning tog Richard med Ligegyldighed. Jasaa. Hvad ragede det ham. Thomas vilde gerne snakke, Konversationen var hans Element, men Richard havde desværre den ufine Skik at afbryde ham, rent ud stoppe ham med et Magtsprog, naar han kom ind paa Temaer, der kedede Styrmanden. Saaledes fik Thomas ingen Oprejsning. Hver Gang han vilde rette sig moralsk, ved sleben Snak, Tvetydigheder, fræk Filosofi, var Richard der straks og hamrede ham ned. Han tillod ikke Thomas at udfolde anden Side af sit Væsen end Sledskheden; det morede ham at se Hopsakarlen krybe.

Der stod mere paa Spil mellem dem end det Parti Karambole; de var vrede. Thomas formaaede daarligt at skjule de smudsige Rovhensigter, der tvang ham til at taale Styrmandens Brutalitet, Hadet lyste ud af ham, og jo mere han røbede af sin Nedrighed, des mere svulmede Richard naturligvis af Foragt. Ondskaben var lige ved at bryde dem ud af Knaphullerne begge to. De gik og laante hinanden Øjne, fy for den Lede, Thomas fra Baghold som en Kat paa Spring, Richard med en grusom Aabenhed, der forfulgte og stenede Kæltringen. Det var et rigtig hyggeligt Parti Billard. Termometret stod paa 34, de drak tilmed tæt, og Ondskaben steg i dem.

Om Aftenen drog de ud paa Livet. Richard behandlede nu Thomas ganske som en Slave, lod ham køre bagved, beordrede ham op hist og ned her, lod ham sidde og vente, kort sagt hundsede ham godt igennem. Og Thomas taalte det.

Richard rasede i tre Døgn. Det bliver ikke nødvendigt at følge ham paa de sidste Stadier af hans forrykte Svir, hvorunder Singapore og Tilværelsen forvandlede sig til en vanvittigere og vanvittigere Hvirvelstorm, mens han gik sig selv stadig dybere ad Glemme.

Tilsidst havde han drukket sig fra al Individualitet og afgav nu kun det ikke ukendte Billede paa en Sømand i Land, der under Presset af en dundrende Kæfert tumler omkring mellem Mennesker og Ting, uden at se, med et Blylod i Munden, hele det blaa idiotiske Verdensrum, Hav og Himmel, staaende ud af Øjnene, og iøvrigt salig, salig som de bevidsthedsfri roterende Kloder.

En af de første Dage da Richard ædru kørte gennem North Bridge Street, havde han set et Syn, der gik ham til Marv og Ben, og som han kunde blive kold af at tænke paa længe efter. Det var en hvid Kvinde, sunken ned mellem de Kulørte. Hun sad udenfor et pestagtigt udseende Hus, en Hule hvor Murstenene syntes at være ædte op af en Sygdom og Vindueshullerne gabede som raadne Saar. Her midt i den fule Kineserby sad hun — sandsynligvis den eneste hvide Kvinde i hele Kvarteret, den eneste maaske i hele Østen — og lod til at være gaaet ganske op i Omgivelserne. Hun var klædt i blaat Bomuldstøj som Kineserne med noget grelt Silkestads paa Overkroppen. Haaret hang uredt i Tjavser — til den orientalske Fornedrelse føjede hun Sjusketheden der udmærker evropæiske Lavkastekvinder. Men hvad der gjorde mest Indtryk var, at hun, der dog havde en hvid Kvindes Træk, havde tilegnet sig de Kulørtes Hvilestilling, hun havde anbragt sig paa Hug paa Fortovet udenfor Hulen ligesom en anden Vild med Knæene op mod Hagen. I denne Stilling sad hun lige ud til Gaden, brød sig end ikke om, at Klæderne ikke skjulte hende, — Aa, og hvad der var det forfærdeligste — som hun sad saadan — men, ja, nej, det kunde ikke siges. Var det muligt, at et menneskeligt Væsen kunde synke saa dybt? Hvor kunde det blive tilladt, at en hvid Kvinde solgte sig til Kinesere, var Grumheden og Skændselen i Verden saa stor?

— I Hulen hos dette elendige Væsen, hos *hende* kom Richard til sig selv efter sin Tredøgns Rus, iført et gammelt snavset Khakisæt og uden en Cent i Lommen.

Ja. Det var, som om han havde været med til sin egen Begravelse og nu vaagnede op og var i Pine. Langsomt, haabløst

som en Forblødning genvandt han Bevidstheden og fattede Stillingen.

Af hvad han sansede og af hvad den kvindelige Stakkel kunde fortælle ham begreb han, at Thomas, den Spedalske og Udstødte, havde sat ham af i Helvede og selv taget hans Plads i Abrahams Skød. Uden Lignelser var den hæslige Sandhed den, at Thomas var gaaet i Richards Plads og var sejlet med hans Skib!

Det skulde hun hilse og sige, Alma. Hun hed Alma! Thomas var rejst og havde sagt, at nu kunde hun tage hans Ven og Kammerat til sig i Stedet!

Richard forholdt sig ganske stille, drog næsten ikke Vejret, til Sandheden i hele sin Udstrækning var gaaet op for ham. Alma havde underholdt ham paa en egen frygtsom og halvt glubsk Maade, som den ene Hund den anden, hun fandt det bedst at fortælle ham det Nødvendige, da de nu skulde gaa ind til Hverdagene sammen.

Hvilken Gru, at hun var et Menneske! Det *var* sandt, hun levede, man kunde endnu paa enkelte Træk kende Evropæerinden. Gennem det modbydelige Fysiognomi, hendes Fald ned til de Kulørte havde udviklet, kunde man skelne Træk fra en tidligere Proletartilværelse i Evropa, hun havde noget tilbage af det klæbrige i Blikket, Vridningerne med Kroppen og det vulgære Mjav i Stemmen, der kendetegner Kvinden af lav Type i Evropa. Men ellers var hun kun det gyselige Billede paa Østens Last og Elendighed, Altings grelle Ophør, Synd og Forfald lige i Ansigtet. Og af hende havde Thomas levet! Paa hendes Nød, paa hendes dødulykkelige Eksistens, holdt oppe af kinesiske Kulier, havde han snyltet!

Richard saa sig om i den sørgelige Hule, kun med Øjnene, som vilde han vare Resten af sig mod Berøring, og fandt Tegn paa en Tilværelse, som hvide Mænd har svært ved at tænke sig. Der var Billeder — af den Art man køber *en* Gang i Østen og ikke siden — Fotografier med Optrin fra Edens Have ... Alma ... Thomas ... var det den Mand, han havde undt sit Selskab, var det *saa* frygteligt!

Richard forlod Alma uden at have sagt et eneste Ord, gik

uden at vende sig i Døren — hun lo bagved ham, en infam og bedrøvet Latter som en stor Aadselfugl, der morer sig af Sult — og han saa hende aldrig siden.

Damperne tudede, lystne efter Vandring, ude i Sundet foran Singapore, da Richard listede ned til Hotellet.

Her fandt han sit Værelse lukket.

Hvadbehager ... hvem ... ja Styrmanden paa Nr. 21 var rejst. Hans Skib gik imorges. Ellers noget han ønskede?

Væk var Thomas, med hans Tøj, alt hvad han ejede, *hans Papirer,* hans Stilling, det hele! Han *var* ingenting nu, bogstavelig talt ingenting, havde ikke engang et Navn.

Der stod Richard som udstødt hvid Mand i Singapores Gader.

Kun den der har aandet den sociale Atmosfære i Telegraph Street, véd hvad det vil sige. De Hvide i Singapore har ikke megen Skygge, Solen staar i Zenith, men den der er kommen udenfor Selskabet, har slet ingen, han er ene som Peter Schlemihl, han er ikke gjort af et Stof, han er Luft. Tilfældet er omtrent utænkeligt; Evropæerne kommer kun til Singapore i et Ærinde, det siger sig selv, at de har de og de Midler; der gives intet udenfor. Hænder det alligevel, at en hvid Mand kommer til at staa blottet for alt, da kan han ikke hjælpes. Arbejde kan han ikke faa, de Hvide kan ikke lade en af deres egne arbejde for dem, saa vilde de ligge der selv. De kender ham ikke, han er en *outcast,* henvist til de Farvede. Og har han ikke som Thomas smudsigt Blod nok til at søge sig en Levevej i Dybet, findes han vel omkommen ret snart, befriet for en Skæbne, der er meget fortrædelig for det hvide Selskab i Singapore og for ham selv værre end at dø.

Richard begyndte sin Bodsgang som Paria med godt Mod. Det var dog vel umuligt det hele, Bedrageriet vilde blive opklaret, ikke sandt, man maatte jo kende ham og kunde ikke ligefrem lade ham gaa til ...

En Dag og en Nat og endnu en Dag var nok til at føre Styrmanden derhen, hvor man ikke længere er ked af det, hvor det ikke svier, men der kun er den Bagatel at hænge sig op eller træde ud fra Bolværket.

Paa Selskabets Kontorer lod man et Øjeblik til at huske ham, men kun et Øjeblik. Han havde jo lige vist sig . . . og der gik saa mange Styrmænd igennem Singapore, at man overhovedet ikke var vant til at tage dem paa Ansigt. Forklaringen om den anden rystede de paa Hovedet af. *Den anden,* det faldt bekvemmest og mest nærliggende for dem at tro, at han selv var denne anden, han snakkede om. Styrmand Richard med Efternavn var med paamønstrede Papirer gaaet om Bord i Selskabets Baad og nu paa Vej op til Shanghai. Ellers . . .

Man hældede sig ejendommeligt bagover, ikke ubarmhjærtigt, snarere kvalt deltagende, og saa efter ham med et langt Blik, da han som en brudt Mand gik ud af Døren. Hu! Det var ordentlige Mennesker paa det Kontor, propre Englændere, og i det lange Blik de sendte efter Richard laa der gemt en Jammer over at han ikke kunde hjælpes. Richard forstod dem. Der var ikke noget at sige til det. De kunde ikke have en *loafer* imellem sig. De havde ikke som hjemme en Underklasse at stikke ham ned i. De havde *set* ham for sidste Gang.

Han kom ud paa Gaderne og gik som bedøvet omkring i det kridende hvide Solskin. Nede om hans Fødder laa der en lille Skygge, ikke større end hans Hat; det gik underligt i den som et Menneske i total Forkortning, Skyggen rørte sig paa Jorden som et Hul, hvori nogen steg ned, han kendte sig selv, det var ham. Ja, han gik ned.

Mennesker i Fortvivlelse skal foruden deres Plager nødvendigvis vandre, gaa og gaa til de er udslidte, det er som om de har et langt Stykke at gaa endnu inden de har naaet Enden. De kan ikke sætte sig straks og sige saa og lade Døden gaa det sidste Stykke. Richard gik mange Mil det Par Dage, formaalsløst, rundt og rundt i Byen.

Udenfor Raffles Hotel var der en kæmpestor Mand i Rickshaw, der lod Kulien holde og under de mest henrykte Gebærder hylede ham an. Richard var tilfods og nærmede sig Køretøjet, bøjet, vidste ikke hvorfor han gjorde det. Det var Vladimir. Han sad hvid og rød i Rickshawen med Hovedet fuldt af blændende Tænder, han sang op i unævnelig Fryd og rakte Armene

ud til Omfavnelse ... og saa bliver han pludselig stille, faar et ligesom portrætligt Udtryk i Ansigtet, som ser man ham for første Gang, og hans Stemme synker ned i et lavt skaansomt Tonefald, en Gammelmandsstemme. De snakker lidt om det, men Richard faar ikke sin Historie fortalt færdig, Vladimir svipper som i Tanker paa Kulien, det gør ham ondt, det han hører, det er skærende; og dèr sætter Kulien sig saa i Gang igen, og Vladimir vender Hovedet tilbage med det lange Blik efter Richard, Farvelblikket. Den store Russer havde nu alligevel en Kujons Øjne.

Richard løber paa Depreza, den unge halvportugisiske Stevedore, der gjorde sig erindret hos Richard den Dag han gik i Land med Tenderen ved at sidde og se med artige Øjne paa ham og vise sig fra den mest dæmpede Side, glad over ikke at spore en vis fjærnende Nuance i den hvide Mands Væsen. Men nu viger han med et mimoseagtigt Instinkt til Side, har straks set, hvordan det er fat, og hans Øjne er ikke mere forelskede og dybe som Fløjl, snarere staar de som et Par haarde Knapper under Panden, og forsvunden er Depreza op i en Rickshaw.

Men den bitreste Tort led Richard fra Batavierens Side. Den kulørte Købmand syntes at have en særlig overudviklet Evne til at vise Skadefryd, ikke grov larmende Haan, men en tiende og gennemtrængende Gemenhed. Han ligefrem udsondrede ond Glæde, som var han *en* stor dertil indrettet Kirtel, da Richard kom og viste sig i sin afrakkede Forfatning paa Hotellet og spurgte til sit Værelse. Hvis Batavieren havde tænkt sig om, kan det godt være han vilde set Uretten, der blev tilføjet den arme Styrmand, han kendte ham særdeles godt; men Bastarden *tænkte* ikke ved en Lejlighed som denne, han bare glædede sig, nød den hvide Mands Nedværdigelse og gik med alle indre Kræfter op i Bestræbelsen for at lade ham mærke det saa sviende og uudsletteligt som muligt.

Han blev nogle Lod federe i det Par Minuter han mættede sine Øjne med Richards Ulykke, det rundede ham af, saa, nu havde han det godt. Der trængte sig en fed Lyd gennem hans Strube, mens han saa paa Richard, han himlede med Øjnene i

falsk Ynk, som var han til en god Begravelse, stadig liggende paa Ryggen i Rørstolen, Richard gik derfra, rystet i sin inderste Livsnerve.

Men nu var det snart forbi. Richard søgte paa sine udmattende Vandringer oftere og oftere ned i Nærheden af Havnen. Vandet, den blaa Sø drog ham med en taaget altomfattende Magt, blindt, som selve Længslen efter Gud. Han havde faaet nok af sit Jeg, af sig selv som Person, nu trængte han til den blaa Udslettelse. Han sov allerede dybest inde, det var en anden der blev ved at vandre rastløst omkring, ja han var bleven *den anden.*

Saa sad han da paa en Bænk nede ved Strandpromenaden og hvilede sig og nød sin Afskedsstund. Nu var Vejen gaaet ind, han havde naaet sit Bestemmelsessted. Han var trættet ud, færdig. Tropeheden og Manglen paa Mad havde gjort sit. Om Natten havde han ikke sovet, han var gaaet de tre lange Mil tværs over Singaporeøen og tilbage igen.

Men nu følte han hverken Hede eller Sult mere. Det var ved Sekstiden lige efter Solnedgang, og der kom en virkelig kølig Brise ind fra Søen, som løb svalende under Kronerne paa de store tropiske Træer langs Strandpromenaden. Ak, Naturen var endnu kærlig.

Hvorfor gik han i Nat den lange Tur ud paa Øen — Aa, han var kommen til at længes efter det Sted, hvor han pludselig erindrede Arabella og kom til at se Vejen og Landskabet saa dejligt; men han havde ikke kunnet finde Stedet.

Mørket faldt hurtigt paa. Ude paa Reden slettedes det ildgrønne Solfaldsskær af Søen. De høje purpurrødt blomstrende Akasier nede ved Hotel de l'Europe tabte Farven. Hvor ogsaa Skumringen kølede, hah!

Promenaden løb fuld af Køretøjer, Evropæerne, der kørte deres blege, af Klimaet pinte Kvinder ned til Stranden for at lade dem aande det Par lindrende Pust, Solfaldsbrisen sendte ind. Vognene holdt stille mellem Palmerne, og man saa svage, fine Skikkelser rejse sig derfra som Silhuetter op mod den vilde

Aftenhimmel, man saa dem række sig, vendt ud mod den vide Havkimming mellem Øerne, hvorfra dette ene Vift med Spor af Kølighed kom. Saa kørte Vognene igen.

Med det tiltagende Mørke faldt Brisen. Men i de faa Minuter kørte Alverden forbi, de Hvide i Ekvipager med malajiske Lakajer bagpaa, kinesiske Pengefyrster i efterlignet Pragt, alle Slags Vogne og Gigger. Og derimellem bevægede Singapores kulørte Verden sig, i Rickshaw eller til Fods, Hinduer, Malajer, Kinesere. De smaa Japaneserinder sad to og to i en Rickshaw med det jetsorte Haar sat op i yndige Kringler, bitte smaa Kineserdamer stolprede som Buksetrolde under Træerne med underfuldt fine Træk og store Diamantnaale, nedarvede gennem Aarhundreder, i det sorte, ferniserede Haar. Der var Armeniere, Afghanere, Persere, alle Asiens Farveafskygninger, *tout Singapore*. Alle skulde ned og inddrikke den korte Svaling fra Søen, inden Natten faldt paa med sin stillestaaende Hede. Og de forsvandt næsten allesammen paa en Gang som de var kommen. Promenaden begyndte at ligge tom under de store, rugende Træer.

Endnu et forsinket Køretøj kommer rullende, en perlegraa Landauer med høje, avstralske Blodsheste for. *Saisen,* en Bulldog af en Malaj i Liberi og med de nøgne, haarede Lægge strakt samlet frem imod Forsmækken, kørte Spandet som en Statue af selve Ansvaret; det røde Støv svævede fra de funklende Hjul. Bag i Vognens Polstre sad en Dame ganske ene, hvidklædt men med et Monstrum af en amerikansk Modehat paa Hovedet. Pludselig bøjer hun sig frem og raaber til *Saisen,* Køretøjet svinger ind mod Bænken, hvor Richard sidder, og holder. Det er Arabella.

God Aften, Styrmand, siger hun med sin dybe, langsomme Stemme, der er saa naturlig. Jeg troede, De var sejlet . . .

Der var Forundring og en næsten umærkelig nervøs Usikkerhed i hendes Stemme. Hun skjulte, at hun blev glad. Den store Haand, der laa ud over Kanten af Agestolen havde et Udtryk, som om hun ikke helt beherskede den. Øjnene hvilede mildeligt paa ham gennem Tusmørket, fulde af hendes Hjærtes rige En-

foldighed. Da Styrmanden ikke svarede, stod hun ud af Vognen. Et dæmpet Klageraab undslap hende i Tusmørket under Palmerne.

De taltes saa ved, og ti Minutter efter kørte de sammen hjem til Arabella.

Da de var kommen under Tag, brast Richard i Graad, græd som den fortabte og igen bjærgede Søn han var, han halsede saa forfærdeligt, at alle der hørte ham krøb sammen i Rædsel derfor. Han vilde have dræbt ethvert Menneske, der havde vovet at gaa ham nær, mens hans Synd og hans Forladelse græd sig ud, alle uden en eneste, Arabella.

Hun klarede den jo saa for ham, hans Smule Genvordigheder. Ak, Herregud, Styrmand, at nogen tog Verden saa alvorlig! Hvor det lignede Sømænd at tabe Hovedet. Arabella lo som en stor kurrende Due, da Styrmanden var kommen i Ligevægt nok til at taale Fornuft. Thomas' Paafund fandt hun var en god Spøg, værdig at le af — men hun drog dog Brynene temmelig ildevarslende sammen ved Tanken om hans Adfærd; Skroget skulde tage sig i Agt. Samme Aften afgik et Telegram simpelthen til Shanghai, der beredte den endnu ikke ankomne Thomas en kedelig Modtagelse, naar Skibet lagde ind. Det viste sig, at Richard meget godt kunde naa sit Skib endnu i Shanghai, hvis han tog en Baad, der just Dagen efter skulde derop fra Singapore.

Til Billetten og andre nødvendige Ting behøvede han Penge, og her kom den tynde Is. De passerede den med en vis Sammenbidthed, Øje i Øje, og idet de gjorde sig lette. Hun foreslog at laane ham en Sum, og han tog derimod. Alligevel var de nær plumpet i. Kasten i Richard revolterede, og det skønt han først lige havde faaet den igen, han kunde ikke holde sit Blik støt men saa ned og svulmede op i Hovedet af Blod. Da han saa op igen, mødte han Arabellas kloge Øjne, der langsomt havde fyldt sig med Taarer — men hun smilede paa tværs deraf, for at det ikke skulde smærte ham, at han havde saaret hende. Det gik hedt igennem ham . . . skulde han nu allerede lade hende mærke, hvor hun befandt sig? Han saa hende i Øjnene, nej af hende kunde han tage Kontanter! Men da han havde faaet dem, gav

Arabella ham med en egen varsom Kulde Besked om, hvordan han sikrest kunde sende hende dem igen. Hun ønskede ham ikke anderledes, end han var.

Næste Dag rejste Richard. De sagde hinanden Farvel som vandrende Folk, der ikke tager Afsked. For det at skilles havde ingen af dem Følelse, de havde prøvet det for ofte eller lært at brænde Smærten af.

Og dog var der et eneste Nu, hvor de tøvede, en af de lydløse Skæbnepavser, der først bagefter viser sig at have rummet Spiren til et helt andet Livsforløb end det man faar.

Richard saa aldrig Arabella siden. Men han blev ved at huske hende som hun var i dette Nu, da de begge beklemt var kommen til at tie — det stod brændt ind i hans Sind sammen med en dunkel Anger, han ikke havde Hoved nok til at se til Bunds i, men som vilde mærke ham alle hans Dage.

Hun stod paa Trappen, der førte op til Førstesalen, med den ene Arm hvilende paa Gelænderet, den lange, fulde Arm med det kvindeligt forfinede Haandled, tungt af massive Guldbarrer, og saa ned paa ham, der skulde gaa. Hun havde lige gjort et Kast bagover med Hovedet, idet hun hentydede til sine Affærer *upstairs,* og der var endnu i Holdningen af Halsen et sært Udtryk af, at hun ligesom altid tænkte sig en anden Tilværelse end den hun bar med saa majestætisk en Fatning. De store Pigeøjne hvilede paa ham, klare og seende, og dog som var han allerede fjærn.

Og om dette Billede af Arabella laa der altid en sorgfuld Efterklang af hendes rige, dybe Stemme, Genklangen af et Ord, ingen anden kunde fylde med en Verden af Sødme, Højmod og hemmelig Smærte som hun — *darling . . . darling!*

MODEREN

SUSSIE er lidt daarlig i Dag, sagde Mrs. Almeida, idet hun tog imod Dr. van Leer ude ved Porten til Gartneriet. Hun var gaaet ham i Møde ligesom for at betro ham dette uden at nogen hørte det inde i Huset. Hun talte ganske lavt, gentog at Sussie var lidt syg men at det naturligvis ingenting var, bare en ubetydelig Smule Feber. Og Mrs. Almeida blev staaende pinligt uvis, som afhang Sandheden af hvad hun selv troede eller sagde.

Dr. van Leer kendte Mrs. Almeida og blev ogsaa staaende, uden at sige noget, uden saa meget som at vinke med Øjenlaagene, for ikke at tage Parti; det var nok bedst, Mrs. Almeida ved egen Kraft genvandt Ligevægten, han hørte paa hendes Aandedræt, at hun var ophidset men at det vilde sætte sig blot nogen tog hende roligt. Mens Mrs. Almeida fattede sig, stod han og saa til de to svære Pæle, der flankerede Indkørselen, et Par firkantet tilhugne Stolper af Teaktræ helt indspundet i et Net af krybende Slyngplanter, hvis sejge Fibre havde snøret sig dybt ind i Træet og ligefrem groede deri som et andet Jordsmon — hvilken Jærnfrodighed, hvilken Appetit, og hvor det var ejendommeligt at tænke sig, at al Vækst, selv den voldsomme Vegetation i Troperne og den allervildeste her i Almeidas Have, at den direkte skyldtes Jordens Afkøling . . .

Det *er* nu ikke noget videre, sagde Mrs. Almeida og begyndte at lysne i Ansigtet. Van Leer lysnede ligesaa haabefuldt, og da Mrs. Almeida smilede, lo han virkelig . . . nu havde man naturligvis igen ladet ham kalde uden ringeste Grund. Paa dette Punkt var Mrs. Almeida naaet til at slaa ham djærvt paa Skuldren, helt

sig selv, og de fulgtes ad op gennem Havegangen til Huset, som var van Leer bare kommen paa Visit som en anden kær Gæst. Hun forklarede, at Mr. Almeida ikke var hjemme, nede ved Havnen for at levere et Parti Orkideer til en Damper . . .

Mrs. Almeida snakkede, tungefærdigt, sangvinsk, mens de gik lidt omkring i Gartneriet. Overalt groede der de besynderligste og hedeste Planter. Haven hang fuld af en hvidlig Em, der var saa tung, at den blev staaende i Foden af Buskadserne, og den stille, badstuevarme Luft under den damphvide Himmel laa mættet med en sød Gas, en Plantedunst saa tæt og næsten haandgribelig, at den lagde sig som en Dyne imod Ansigtet. Hvad kom man ikke til at tænke paa! Varmt var her som i et levende Væsens Indvolde, og hvor her lugtede nøgent i Almeidas Have, hvor det røg af Planternes Drifter og Sved. En underlig Puslen hørtes fra denne Have, der laa halvt skjult i den fugtige Dis, den selv udsondrede, et fint næsten uhørligt Kor af tusind spæde Lyde, det var Stænglerne, der skred, og Blomster, der foldede sig ud, det var Frugtbarheden, der hviskede, de hede Løndomme, der udvekslede mellem Jorden, drivvaad af Grøde og Solens Baal i Zenith. Op af Underbundens ynglende Sump mellem smaragdgrønne Pisanger og Kæmpeneg af Bambus hævede der sig luftige Palmer, der svulmede med høje, nøgne Stammer, indtil de oppe mod den hede Himmel brød ud i dejlige Telte af grønne Kniplinger; ogsaa de saa mystisk levende ud med de ormeagtige Stammer og Barken, der lignede Hud og lod til at føle Luften omkring sig.

Mrs. Almeida var henne og vise van Leer nogle nye Orkideer, som Mr. Almeida nylig havde faaet hjem fra Borneo. Det var i den Ende af Haven, der laa hen ganske som en Urskov, for at Orkideerne kunde have det saa trøsket og hedt som muligt. Her groede alle Tropernes vilde Skovtræer og Lianer i en sammenfiltret høj Masse som et Taarn af Vækster. Bare nogle faa Fod inde i Krattet var der bælgmørkt og drivende fugtigt som i et Dampbad. I den sorte vaade Bund vældede det med pjaskende frodigt Ukrudt, Nepentes med de insektædende Bægre, Bregner, der rullede sig som levende Ting op af Jorden, Slyngplanter,

Mimoser. Og her i Mosset og oppe paa Træernes Bark dyrkede Almeida sine Orkideer. Her krøb de paa Træstammerne med blege Kirtelrødder og Stængler som døde Mænds Fingre og med Blomster som Stjærnebilleder, her hang de ned fra Grenene som Klaser af udkrængede, tørstige Munde. Men ovenover Vildnisset hævede sig en enkelt gammel Urskovskæmpe med sin tohundrede Fod høje Stamme og Kronen næsten borte oppe i den hvide Luft. Dèr højt oppe gik Vejen for de store Strejffugle, der lever omkring paa Sundaøerne, man kunde se dem i Kikkert komme og sætte sig, store blaa Fugle med kødfarvede Lapper paa Hovedet. Om Aftenen slog der sig hele Flokke af flyvende Hunde ned i Træet; de sad og viftede i det faldende Mørke med Vingerne, som var de kommen med det derunder. Og altid filede Cicaderne i den hede, disede Have.

Mrs. Almeida og van Leer var ogsaa henne og se til Dyrene. Foruden Gartneriet drev Almeida Handel med vilde Dyr til de zoologiske Haver i Evropa, og han havde altid nogle staaende henne ved Vildnisset, hvor de passede saa godt i Landskabet, Aber, Næsebjørne, Slanger og andet Uvæsen, som Mrs. Almeida med en rig Udfoldelse af Kvindagtighed, Hvin og Kælenskab, fremviste for van Leer. Hun lod ikke til at gøre synderlig Forskel paa et Hulepindsvin og en Papegøje, begge Dyr indgik for hende, som omtrent alt hvad der fandtes i Burene og Pakkasserne, under Indbegrebet væmmeligt Kravl. Ikke en Gang Slangen, som hun dog burde bevaret en vis vag Erindring om, talte til hendes Fantasi som et Dyr af særlig Beskaffenhed, hun tjattede den paa Buret ligesom de andre og udfordrede den med et Krigshvin som det væmmelige Kravl den var. Derpaa a-a-ede hun en sød Abe i en Trækasse med Tremmer, og da den søde Dreng krattede og bed, hylede hun krænket op og sluttede den i retfærdig Indignation til det øvrige skændige Indbegreb. Almeida havde lige faaet en ny Krokodil, en lang tavs Herre, der laa i et Foderal af svære Brædder og blundede med aabne grøngule Øjne, hvori Pupillen kneb sig sammen som et smalt Skydeskaar. Mrs. Almeida hoppede omkring mellem Burene, angst og under Trusler, og kom endelig ogsaa til Krokodillen, der laa saa artig og

tam, virkelig saa yndig, at Mrs. Almeida med kælne Klynk og rørt til Taarer *maatte* have en Finger ind mellem Brædderne for at klø den søde Krokodil paa Rygpansret. Da tog Monstret sig for at stritte i Foderalet, et eneste elektrisk Spjæt af alle dens Kræfter, der fik Panser og Tømmer til at knage som en Sprængning, imens de fæle Tænder, der trængte hinanden ud af Gabet, skiltes og klippede sammen igen med et Skrald. Mrs. Almeida vrælede. Den gamle Kone sprang lige op i Luften af Skræk, og da hun kom ned igen, kan det nok være hun tog sig til Pigehjærtet og var en Besvimelse nær. Kun Dr. van Leers smittende Latter reddede hende fra et Tilfælde. Men da Mrs. Almeida saa var kommen sig af sin Alarm, tog hun rigtignok en Pind og stak grisk og tavs ind gennem Sprækkerne efter Uhyrets ene Øje. Krokodillen lukkede Øjet i, og da Laaget var benet og med en Torn paa, kunde Mrs. Almeida jo ikke komme ind til det gule, lede Øje men maatte sukkende opgive det. Hun mættede saa sin Ømhed paa en Tapirunge, der gik i en lille Sti og tog imod at blive klappet paa sin søde Snabel, navnlig naar en Banan stod bag Kærtegnet; og saa havde de set hele Menageriet. Gud, Sussie . . .

Mrs. Almeida ilede i Forvejen ind mod Huset. Al den hovedløse Snak, hun ustandseligt havde ført, mens de gik omkring mellem Dyrene, laa efter hende i Luften som noget, den smilende og fortænkt snusende Dr. van Leer for sig selv kaldte en Art kvindelig Taage og som faldt sammen med den varme Vækstdis i Almeidas Have.

Almeidas Hus var en aaben Bungalow uden Vinduer men med store Verandaer og Jalousier af Rør allevegne oppe og nede. Gulvene saavel som Gaarden, hvori der prangede et Par kinesiske Fajancedrager, var lagt med Teglsten.

Inde i Stueetagen stod de Braganza, Almeidas Bogfører, ved Pulten, det eneste Møbel i det store aabne Rum, og arbejdede. Han var *halfcaste* men klædt med den mest fuldblods Elegance. Han plejede altid at støde mod Hjørner og Stole, fordi han for sin Værdigheds Skyld gik med Lorgnet. Da han saa Doktoren, buk-

kede han med stiveste Ceremoni og et uhørt alvorligt Udtryk i de taabelige Negerøjne bag Brilleglassene. Og mens van Leer endnu saa paa ham, skyndte han sig at gribe Pennen og skrive vigtige Tal i en Protokol. Oh, han stod og skrev som en rigtig Evropæer, det var kolossalt; hver Gang han skulde sætte et Tal paa Papiret gjorde han først med Pennen Sving og store Tilløb i Luften ovenover som en virkelig Kontormand. De Braganza var i Øjeblikket den finest mulige Herre, med Skilning i sit Negritohaar og Sølvring paa Fingeren, og det kunde ikke ses paa ham at han en Gang imellem fik Tilbagefald og rømte over til Sumatra, hvorfra Mr. Almeida saa i Naade hentede ham hjem igen som en nøgen og tungsindig Vild og klædte ham op paany.

Van Leer og Mrs. Almeida gik videre op ad de hule Tegltrin til øverste Veranda. Undervejs faldt Ængstelsen pludselig over Mrs. Almeida, voldsomt, saa at hun standsede —

Sussie *har* nu Feber . . .

Hun gik et Trin:

Det betyder nok ingenting . . .

Saa stanser hun igen paa Trappen med et Ryk og nagler sine udslukte, ligesom blodige Øjne i Doktorens, snapper efter Luft og hvisker:

Aah . . . men jeg ved jo, hvor hurtigt det gaar . . .

Hun rystede fra Hoved til Fod, den magre Krop krympede sig i den stivede hvide Kjole, som om nogen ruskede hende, Munden gabede som et Hul. Men det var kun et Nu, saa gik hun igen videre, smilede, viste sin eneste Tand, en lang gul en i Undermunden, i et furet Smil og skræppede op:

Kom nu og sig Goddag, Doktor. Sussie har ligget hele Dagen og spurgt, hvorfor den søde Hollænder ikke har været her saa længe, ja det ved den Evige, hun har.

Og Mrs. Almeida laante Dr. van Leer et stort Blik fra Siden, fuldt af Rappenskraldens Vid og lo himmelhøjt. Dr. van Leer misforstod naturligvis ikke den tilsyneladende upassende Brand i Mrs. Almeidas Øjne, han kendte hende og vidste, at Spøgen paa ingen Maade var uærbar; Frisprog var nu Mrs. Almeidas

Form for Gæstfrihed. Hun holdt af at paadutte sin Datter og van Leer syndige Tilbøjeligheder for hinanden.

Dette var for Resten, naar det blev berørt, et Eksempel paa den Art sammensatte Stemninger, van Leer ikke havde noget imod at udsætte sig for, men som han haabede aldrig maatte naa udenfor hans Kontrol.

Sagen var den, at Mrs. Almeida i Virkeligheden ikke nærede nogen højere Drøm end at faa Sussie gift med Doktoren, det var saa fjærn en Forhaabning, at hun næppe turde tænke sig den, hvorvel hun halvt i Vemod og halvt dristig spøgede dermed. Barnet var jo *halfcaste*. Sussie var blandet, ingen gjorde sig det mere ubarmhjærtigt klart end Moderen, der selv var hvid, Sussie stod udenfor *society*. Naturligvis, det gjorde Huset i det hele taget, for Mr. Almeida var Eurasier, mikset sammen af mange skumle Slags Folk i flere Generationer, hvoraf det kendelige Blod dog hovedsageligt var portugisisk og hinduisk. Men Mrs. Almeida var hvid og havde alle sin Races stejle Fordomme, hun var fra London, *my dear,* talte uforfalsket *cokney* uden H'er hvor de skulde være, hun havde levet i Ægteskab med Mr. Almeida nu i over tredive Aar, og Troperne havde udtæret hende, ene var hun, forstødt af sine, men hun var hvid, *yes Mylord!*

Med denne luende Romantitel elskede Mrs. Almeida at forgylde den tarvelige Hollænder, fordi der faldt et rart Skær tilbage paa hende selv derved. Hun tiltalte van Leer paa det korrekteste Sprog, gennemført Londonerdialekt fra Eastend; det var særlig naar Almeida, hvis *Mr.* hun iøvrigt aldrig glemte, var tilstede. Hun holdt af med Ostentation at danne hvidt Selskab sammen med van Leer, etablerede højere Samtaler, som hun med afmaalte Vink af Hænderne holdt Mr. Almeida udenfor. Hun var et helt Teater ved saadanne Lejligheder, og det var ejendommeligt at se Almeida finde sig deri. Den kæmpesvære, olivenfarvede Mand kunde vel ikke skjule et lille Smil over Konens Nykker, men sin Tilsidesættelse fandt han naturlig. *I am a lady,* plejede Mrs. Almeida at sige med et Slag for sit golde Bryst og

et Stridsblik naglet paa Manden, som kunde hele hendes Liv endnu gøres om igen i en Fyrstes Arme. Det var nu hendes Orm. Van Leers var, at han meget rigtig i al Hemmelighed var forelsket i Sussie. Men det maatte ikke gærne tænkes . . .

Til at begynde med var van Leer kommen i Almeidas Hus som Læge, og Mrs. Almeida havde da med kvindelig sejrrig Flankelogik erobret ham som hvid Mand og Ven af Huset. Van Leer var den Gang ny i Kolonien, og det havde rørt ham at opdage, at han virkelig var den første hvide Mand, Mrs. Almeida havde haft til Gæst siden hun blev gift. Han kom som en Frelser for Staklen. Efterhaanden som han fik for Vane at gøre Visiter i Huset, mærkede han jo nok aftagende Varme hos de øvrige Evropæere i Kolonien, det maatte ikke være, men han var jo Læge og kunde som saadan paa sit Kalds Vegne gaa ind med Maade hvor han vilde. Saa blev han da, til højrøstet og intim Fryd for Mrs. Almeida, en fast Gæst i Almeidas Have, Genstand for den gamle udslidte Kvindes Snakkesalighed og hele brændende Fortrolighed.

Sussie var en anden Ting. Vist beskæftigede hun Doktoren. Den ensomme Hollænder der ikke mere var helt ung, og som var kommen ud til Østen drevet af Nordevropæerens noksom bekendte længselsfulde Forestilling om „Syden", bildte sig ind, at han studerede det frodige Pigebarn psykologisk. Van Leer var maaske en Kyniker, maaske en Sværmer. Han havde visse følsomme Særheder, ansaa sig for Kender, men var ikke Samler. Hvad Sussie angaar mente han at more sig med at associere hende med en vis Slags Tobak. Van Leer røg alle Østens Urter, havde altid en halv Snes forskellige Arter Cigarer i sit Foderal. Den Urt han røg i Sussies Nærhed eller naar han grublede over hendes Væsen, var en lille grøn Cerut fremstillet af de indiske Pariaer i Singapore hos hvem han i Smug købte den. Den havde sine Ejendommeligheder, uden at man behøvede at udtale sig om dens Kvalitet.

Sussie var Ægteparret Almeidas eneste Barn, det sidst tiloversblevne af en hel Flok paa syv. De andre seks var døde som smaa. Det lod til, at der var noget i Krydsningen mellem For-

ældrene der gjorde Børnene umodstandsdygtige mod Klimaet, og Sussie havde til Trods for sin tidligt udviklede, pragtfulde Skikkelse en Dug af Skrøbelighed over sig, en Kildenhed, som kunde hun hvert Øjeblik det skulde være blusse op i en mægtig Flamme og i næste Nu være udslukt. Hun var imidlertid bleven tretten Aar, et højst farligt Tal, og Moderen gik i en næsten afsindig Angst for at Pigebarnet allerbedst som hun trivedes i sin næsten bedøvende Overdaadighed skulde svinde væk mellem Hænderne paa hende.

Sussie var forlængst en udviklet fuldmoden Kvinde, der paa alle Leder var vokset ud af Barnesærken, som endnu var hendes eneste Klædningsstykke. Hver Uge, undertiden hver Dag kaldte man Dr. van Leer, for at han skulde se til det skrøbelige Barn, og hver Gang havde hun forandret sig som en Plante, havde lagt nye Træk til sin underfuldt dejlige Form. Hun trippede altid omkring med nøgne Fødder paa Teglgulvet og det sorte Haar, der aldrig havde været flettet, slaaet ud over Ryggen. De lange gule og fulde Ben voksede nedenud af Chemisen, hun blev saa stor og svulmende. Et Par Maaneder, og hun gik og gyngede med en fuldmoden Jomfrus tunge Bryst under den stumpede Særk. Der havde aldrig været set saa dejligt og lydefrit Værk af Tropenaturen som hun. Hendes Hud var af et grønligt Oliven, som fine Løg, og Øjnene dunkelt brune med al Indiens dybe Lys. Kun en eneste Fejl havde hun, hun manglede en Tand i Formunden lidt til Siden, men dette lille Hul i Tandrækken naar hun lo var næsten hendes farligste Charme; her syntes man, det var Synd for hende. Af Væsen var hun endnu helt ud et Barn, sorgfri og fuld af afrundet Sødme som en Frugt.

Næsten det mærkeligste ved hende var, at hun altid var ganske kold paa Huden i Modsætning til f. Eks. Hollænderen, der til Pine for sig selv altid brændte i Skindet og kogte af Sved. Denne Kølighed af Sussies Ravlemmer kunde man mærke allerede paa Afstand, den stod om hende som hendes egen friske Atmosfære, naar hun blød og kælen og myg som en Leopard labbede omkring barfodet paa Teglgulvet. Der var ligesom en Nat i hendes Haar, som gav Dulmen til Dagslyset hvor hun saa

færdedes med Duften deraf; hun var paa en sælsom Maade modsat alle Klimaets Plager.

Sussie lignede Faderen mest, gik vel endogsaa tilbage til en renere indisk Type end hans — af det portugisiske havde hun ingen Spor — men naar hun lo eller ytrede sit Væsen, lignede hun Moderen. Hendes Smil var mystisk blandet af Moderens nordiske Voldsomhed tilsat med Hinduens sovende, mørke Uskyld og endnu med et Skær af Barnets vegetative Glæde. Nogen egentlig Sjæl havde hun jo ikke, fordi hun var helt i Ligevægt . . . men Gud naade den der en Gang foranledigede hende til et indre Liv. Som hun var, i sin altfor korte Særk, der endda syntes den Guds Engel overflødig, gav hun Hollænderen med samt al hans Filosofi en hel Del at strides med.

Sandheden turde være, at van Leer saa godt som aldrig røg anden Tobak end den lille grønne Pariacerut, hvis salte Aroma han havde associeret med Sussies vilde og fine Dejlighed.

Sussie laa oppe paa Verandaen foran Indgangen til Lejligheden, der med nedrullede Jalousier til alle Sider var helt i Mørke.

Man kunde lige skimte en Hængelampe i sit Florhylster derinde, en af Mrs. Almeidas huslige Skatte, hvormed hun hævdede sin stolte Herkomst fra London. Van Leer kendte de øvrige herlige Ting derinde, Olietrykkene af yndige Smaapiger om Halsen paa Kæmpehunde og „Højskottens Farvel", Pillespejlet med Alabasteruret under Kuppel foran paa Konsollen o. s. f. Stuen derinde var Mrs. Almeidas Helligdom. Der var ogsaa fuldt op af andre Relikvier derinde, som van Leer ikke kunde tænke paa uden med en vis mandfolket og kejtet Ynk, Sporene efter de døde Børn, deres Legetøj og øvrige Efterladenskaber. Mrs. Almeida havde gemt alt og værgede derom som en nidkær Løvinde. Det mørke Rum derinde i Husets Midte rugede over en Verden af svundne Lidelser, dyrebare og grusomme Minder. Der var saa svangert derinde og saa forladt. Gekkoerne puslede inde paa Væggene og kom smuttende ud under Loftet paa Verandaen, naar de kunde se et Insekt der. Havde man vænnet sine Øjne lidt

mere til Dunkelheden bag Persiennerne, skimtede man Moskitoomhængene om den store Ægteseng, Mrs. Almeidas Smærteseng, derinde i Stuens Baggrund, de hang ned som en Baare, rørte sig som Spindelvæv i den hede Træk. Hvor øde, hvor det lignede en aaben Begravelse derinde.

Foran denne Hule, der kun talte om Intetheden, Tiden lader tilbage, laa Sussie ude i Verandaens fulde Lys. Hun laa udstrakt paa en lang flettet Stol i sin Særk og sit sorte Haar og med et fint Musselinstæppe over Benene. De lange ravgule Arme laa hende ledigt i Skødet, hun saa hen for sig med de varme Fløjelsøjne, der af sig selv smilede; men da hun fik Øje paa van Leer, lo hun ogsaa med Munden og fik derved Moderens graadige Udtryk. Sælsomt nok, at Trækkene fra Moderen allerede blandede sig i hendes Minespil som noget tragisk, skønt hun endnu var Barn.

Van Leer forrettede saa sit Ærinde som Læge og konstaterede, at Sussie virkelig alligevel havde lidt Feber. Pulsen var spændt, og hendes Kinder, der ellers plejede at gaa i et med den usigeligt fine Løgfarve paa Resten af Ansigtet, havde faaet en skær Rødme. Øjnene skinnede en Kende hedt, og der var en dunkel Skygge under dem. Hun syntes iøvrigt kun træt, blev liggende og sagde ikke stort. Men hun var i en sær Uro, der ytrede sig ved, at hun laa og vippede frem og tilbage med det ene Ben, frem og tilbage, og heri var der et Tegn paa, at hun var syg. Nu ja, det var altsaa en meget let Feber, van Leer skrev en Mikstur op til hende . . .

Men da han saa op fra Recepten, bemærkede han, at Mrs. Almeida var stivnet. Hun stod med Blikket dvælende paa Datteren, tavs, uden at jamre som hun plejede, men hendes furede Ansigt stod fast i et Udtryk af den mest haabløse Fortvivlelse. *Saa,* tænkte van Leer.

Og da Udbruddet ikke kom, blev *han* urolig. Hvad nu, hvor slog det nu ind, hvad vilde hun tage sig for? Han kendte hendes forfærdelige Hæftighed, men dette her var værre. Van Leer saa med et langt Blik paa Mrs. Almeida, idet han gav hende Recepten. Men hun var ganske slukt i Øjnene og tilsyneladende fattet,

da hun ligesom brudt i Lænderne gik hen til Verandaens Rækværk og kaldte paa malajisk ned i Haven. En kinesisk Kuli svarede og kom og fik Papiret for at gaa paa Apoteket.

Saa vendte Mrs. Almeida sig og strøg sig ned over Næse og Mund med Haanden, snusede op og saa sig om ligesom fra nyt, et Tag van Leer kendte som egent for Mødre. Ja hun snød Næsen og vendte sig tomt imod Verdenshjørnerne, først det ene og saa det andet, som den der er sat paa bar Bund.

Van Leer fandt det bedst at blive lidt og se at faa Mrs. Almeida lindet; denne Lammelse huede ham ikke. Han talte længe overbevisende om Sussies Smule Feber, det *var* da ikke andet, han lagde ud om hvad der kunde ske selv i værste Fald, han talte og talte, bare for at hendes Stemme skulde befri hende. Hun var begyndt at gaa op og ned paa Verandaen, stadig stum, med de gamle knoglede Hænder stemmet mod Bæltestedet, og van Leer fulgte efter hende, op og ned, og talte for hende. Pludselig stansede hun, en Gang de var længst borte fra Sussie, og hviskede Doktoren ind i Ansigtet med Øjne, der stod som Ildgløder i Hulerne:

Saadan begyndte det med dem allesammen . . .

Hendes Ord endte i et hæst Gisp. Saa vendte hun sig fra Doktoren, gik igen op og ned med de foldede Hænder presset ind mod Kroppen.

Van Leer satte sig og tog sit Cigaretui frem. Han fulgte Mrs. Almeida prøvende med Øjnene, valgte saa en Cigar, en lille grøn Cerut, og tændte. Lidt efter passiarede han og Sussie meget fredeligt sammen. Han havde faaet nye Støvler, som Sussie ønskede at se, og han maatte lægge Foden op paa Kanten af Stolen for at hun rigtig kunde undersøge dem. Hun maalte ham saa kært med de brune, lidt hede Øjne, var tilfreds med ham og formanede ham til nu ikke at gaa med de nye fine Støvler til Hverdag, men slide de gamle op først. Saa snakkede hun om hans Urkæde og om sin slemme Fader, der for ikke længe siden havde skændt paa hende uden Spor af Grund, men nu skulde han komme til at græde saa grusomt, saa grusomt, naar hun

nu døde og aldrig kom tilbage mere. Om Doktoren for Resten ikke syntes, hun snart burde have en lang Kjole paa og i Teatret som andre unge Damer i Singapore! Og saadan hist op og her ned. Under Passiaren saa van Leer paa hendes smaa dumme Hænder det eneste ved hende, som syntes at være forbigaaet af Race, han fulgte Linjerne i den unge bugnende Krop, hvori han nu vidste, at en eller anden Ild forcerede Blodets skjulte Gang, han mærkede sig igen denne uvilkaarlige Vuggen med Benet, der meldte om foruroligede Nerver, og tilsidst faldt han hen i en hovedrystende Undren over Naturens Vælde og rædselsfulde Formaalsløshed, hvorunder han kun rent mekanisk fortsatte Snakken med Sussie.

Nogle Skridt borte var Moderen stanset og stod og saa paa de to. Hun havde lagt den ene Haand op under Kinden med Fingrene begravet i det isgraa Haar og Albuen stemmet mod Hjærtet, hun stod og saa paa de to i dybeste Smærte. Der gik en Bølge op i hendes Strube, hun sank tørt, kunde ikke græde. De blodrandede Øjne havde ingen Taarer. Hun gik igen lidt frem og tilbage, saa begyndte hun at tale svagt og ynkeligt klagende som den vilde Vind. Stemmen var ukendelig. Van Leer saa hastigt op og vilde rejse sig men blev siddende paa Spring. Mrs. Almeida nærmede sig dem, gik om dem i en Bue, virrede jamrende med Hovedet:

Naar den graa Mand nu kommer og tager Sussie, saa har jeg slet ingen tilbage, saa er han gaaet med alle mine Børn, ja for hun er den sidste, saa har jeg slet ingen tilbage —

Van Leer flyttede Blikket til Sussie og saa, at hun fulgte Moderen med et Barns Deltagelse men ogsaa trak Brynene træt i Vejret, som om hun ventede at kede sig. Mrs. Almeida blev gaaende ude omkring dem i en Bue, og hendes Klage, som hun monotont gentog, sank ned til en sorgfuld Hvisken. Saa kastede hun med det graa Hoved ligesom for at værge sig mod et Insekt, der vilde krybe hende ind i Øret; der kom et vist fremmed Liv i hendes fortrukne Ansigt, hun fattede sig men var ikke sig selv.

Og saa begyndte hun at fortælle. Først roligt men lidt efter lidt stigende, med Udfoldelsen af det ene Lag af Lidenskaber og vilde Kræfter efter det andet, et Optrin der rystede Himlen og Jorden.

Hun fortalte syngende, om Aarene der var gaaet, om den Gang hun gik i London som glad Butiksjomfru i en gentil Blomsterforretning, indtil Æventyret kom til hende i Form af den „henrivende smukke" Sydlænding, der studerede Gartneri og fordrejede Hovedet paa alle Piger i Kvarteret. Aa, men han havde nu taget hende, ja, *Mylord,* ene og aleneste hende i den vide Verden havde han hævet paa sin Elskovs Magts Ørnevinger (Mrs. Almeidas egne Ord) for at føre hende med sig til sin Bolig under Palmer i det evige Syden. Gud ja, de var kørt i en Droske til Havnen, og siden havde Mrs. Almeida ligget dødssyg i fire Maaneder i et knirkende, rottebefængt Sejlskib, til de naaede Østen. Her var det saa, den henrivende Smukke af portugisisk Adel havde vist sig at være en *halfcaste* flere Mil under det hvide Selskabs Niveau, men ogsaa en honnet og trofast Mand, der havde baaret sin Kone paa Hænderne uden nogensinde at glemme at hun var af bedre Folk end han selv, *yes, Mylord,* og her var det Rækken af hendes Fødsler var begyndt — her var hun bleven forløst de første Gange af en kulørt Jordemoder, mærk Dem det, *hun,* en hvid Kvinde, en Englænderinde! Siden da de blev velhavende, havde Mr. Almeida hentet en hvid Jordemoder fra det engelske Hospital. Men selv havde hun i alle de Aar levet som en udstødt, uden Haab om at komme hjem til England nogensinde mere, uden en Veninde, uden en eneste Gang at have gjort Besøg hos nogen af sine egne, altid ene her, aldrig med andet Tøj paa Kroppen end den evige Tropekjole, altid i Bommesi op og ned som en Baby, tredive Aar uden nogensinde at *se* hvidt Selskab — men saa meget havde hun dog vist det Rakkerpak af evropæiske Madammer i Singapore, der ikke vilde kendes ved hende, at alle Børnene havde faaet en gentil Begravelse, hører De, alle hendes Børn laa paa den engelske Kirkegaard, ligegyldigt *hvad* det kostede, William og Mabel, Athelstan, Tankred, Evelyn og lille Charles, de laa der

allesammen i et anstændigt Familjegravsted med deres Navne og Elsket og savnet i Marmor! *Hvad?*

Mrs. Almeida havde været oppe paa Toppen af en udfordrende Stemning, hvorunder hun slog sig krigerisk for Brystet og rykkede van Leer temmelig ildevarslende ind paa Livet, men nu døde den raa Klang ud af hendes Stemme, og hun begyndte stille at fortælle om Børnene, hun smilede, tog saa uendelig varsomt i Luften med Hænderne, at der blev som lutter usynlige smaa Lokkehoveder omkring hende.

Aa, de havde været saa søde allesammen, saa kloge og søde. Mrs. Almeida blev selv som saadan et lille Barnevæsen i Ansigtet, blændet af Livets glade Lys, og der kom noget tullet og barnet over hele hendes stakkels Figur, mens hun med Hjærtet i Halsen, saaret, knust af Græmmelse og dog som et Spejl af Tilværelsens første Sødme gik op i Fortællingen om de Smaa. Det var som om de rykkede nær, var lige ved, deres Stemmer havde lige lydt, de var altid til, de blev aldrig anderledes, hendes smaa Børn, der for længe siden var Jord i Jorden alle til Hobe. Hun lo af Lykke, idet hun saa dem levende for sig igen og talte deres lille Sprog efter, hun spillede en hel inderlig og haabløs Komedie, *var* dem alle og sig selv paa en Gang, hun funklede af Liv, Rørthed og Smærte, glemte alt andet i Verden end de Smaa, der endnu førte deres Liv i Nuet af hendes Kærlighed. Hun bukkede sig og viste med Haanden over Gulvet, hvor store de havde været, hun gjorde deres Bevægelser efter, tryllede dem frem af sit blødende Modervæsen, saa at man næsten mærkede dem. Stod de ikke allesammen i en stum Flok med hinanden i Hænderne inde i det dunkle Sovekammer? Puslede det ikke af smaa Trin inde paa Græsmaatterne?

Hun geraadede i Henrykkelse over enestaaende Evner, de Smaa havde lagt for Dagen, og da hendes Talegaver ikke slog til her, ilede hun ind og hentede friske Beviser, Athelstans Tavle, hvorpaa han med Griffel havde prentet mystiske Tegn som for et Minut siden, Athelstan, der havde været død nu i sytten Aar. Hun fremviste i hæs Triumf lille Evelyns Underværk, en Stjærne sammenlagt af de Stykker Papir, hvori hun fik sine sidste Pul-

vere, hun kom frem med Dukker, der var udslettede i Ansigtet af at have været slæbt sorgløst omkring med Hovedet nedad, med Tankreds Knaldepisk, med Børnenes Tøj, Fotografierne af dem, hvoraf nogle var taget af de smaa Lig i Kisten, saa hurtigt var det gaaet, hun spandt de grusomme Minder tættere og tættere om sig, indtil Hjærtet flagrede løbsk i hende og der trængte hende tomme Lyde ud af Struben.

Endelig kunde hun ikke bære sin Elendighed mere. Men hun skreg ikke, stod kun taareløs og blev graa som Aske, og der tændtes et nyt uhyggeligt Vid i de sunkne Øjne. Hun saa Steder hen, hvor ingen andre saa, hun begyndte at gaa omkring paa en anden Maade end før, og Aandedrættet kom langt og hørligt gennem Næsen.

Van Leer saa beklemt til Sussie. Men hun laa ganske uberørt med de lange føjelige Arme i Skødet, hun fortrak kun Munden lidt generт, betragtede ellers Moderen nærmest med Kulde, som det lod med Øvelse i at se hende saa ude af sig selv. Van Leer henvendte da igen sin Opmærksomhed paa Mrs. Almeida.

Hun havde svælget sin Smærte, og man kunde se, hvor hun nikkede og hærdede sig, hvor Hadet stivede hende af, og da hun igen talte, var Stemmen simpel i Tonefaldet og farlig:

Jo, den graa Mand tog saamænd hele Redefuld'en fra mig a. *Yes Mylord,* saa du Røgen!

Hun stansede foran van Leer og saa fremmed paa ham, fjendtlig, indtil en ny Erindringsstorm igen drev hende frem, og nu kom endelig den uhyggelige Historie, hendes vilde Indbildningskraft havde maattet skabe, for at hun ikke skulde miste Forstanden. Hun fortalte i Begyndelsen tørt, med Besvær, men siden med hele Rædselens barbariske Hengivelse. Om hvordan den graa Mand første Gang var kommen til hende det Aar Mr. Almeida var ovre paa Borneo for at samle ny Arter Orkideer.

Var det nu ikke haardt, at han rejste, flere Maaneder, og lod hende sidde tilbage ganske ene Kvinde i Huset med Børnene? Hun vred sine Hænder ved at mindes det. Jo det var en Guds Haardhed, det var mere end en Kvinde var født til. Men de var fattige den Gang, og Mr. Almeida *vilde* arbejde sig ovenud.

Saa gjorde han denne Ekspedition og kom tilbage med for tredive tusind Dollars Orkideer, men da havde Dajakerne ogsaa gjort Jagt saalænge paa hans arme Hoved, at han kom hjem med hele Haaret graat. Da han rejste, havde Mrs. Almeida iøvrigt givet ham et nyt Reb med og bedt ham bære det altid for hendes Skyld. Han vilde først ikke, havde nok at slæbe paa endda, naar han kom ind i de vilde Urskove, men hun havde truet ham som Hustru og Moder til at føje hende, og se, reddede det Reb ikke hans Liv? Jo jo, der var kommen en Gang, hvor ikke *noget* andet kunde have frelst ham end netop det Reb, hans Fruentimmer af en Kone havde givet ham at rende om med, jo vist!

Men imidlertid sad hun ene hjemme med to smaa Børn. En Nat forsøgte noget indfødt Pak at bryde ind i Huset, hun saa Knive mellem Tremmerne for Vinduerne, men hun løsnede et Skud Hagl ud paa dem og fejede Morgenen efter Blodet af Verandaen. En af de farvede Arbejdsmænd i Haven overfaldt hende en Aften i morderisk Hensigt, hun pryglede ham af Marken med en svær Messingsprøjte; den Gang var hun ung og stærk som en Aseninde, nu var der ikke andet tilbage end det herlige Skryd, der kom hende i Halsen ved Mindet om Bedriften. Hun svor ved Tanken om Slagsmaalet, glemte sig rent og hujede nogle temmelig profane Ting ud over Alverden, naada, hun *havde* min Sjæl avet de kulørte Kæltringer i Gartneriet! Men saa blev begge Børnene syge. Det var bare en lille Feber til at begynde med.

Mrs. Almeida saa sig sky om, hæftede sig ikke ved noget bestemt men syntes at forske rundt i den tomme Luft.

Om Natten til den tredje Dag efter at William og Mabel var bleven syge, kom den graa Mand. Han kom, hun vidste ikke hvorfra, og stod over de Smaa, og hun troede det var en Bramin eller Fakir, der havde skaffet sig Adgang til Huset. Han veg, da hun vilde flyve paa ham, veg som Mørket imellem hendes Hænder. Næste Dag døde William og Mabel omtrent samtidig i hendes Arme. Og da Mr. Almeida kom hjem, sad hun barnløs.

Hun hostede kvalt, greb sig i det graa Haar. Hun var begyndt

at smaaskælve over hele Legemet, skelede med de blaa, udbrændte Øjne, men blev ved at tale:

Siden kom den graa Mand, Braminen, eller hvem han var og stod over Athelstan. Nogle Aar efter tog han Tankred og Charles. Den sidste han kom efter, var lille Evelyn. Men den Gang havde Mrs. Almeida leveret ham Slag!

Hun samlede sig for at fortælle det, sukkede, greb sig for Brystet og i Siderne, og van Leer mærkede, at nu var Uvejret og Befrielsen nær. Han vendte sine svedige Hænder og saa paa dem for at beherske sig, han kunde næsten ikke holde Spændingen ud længere. Han kiggede mekanisk i sit Etui efter en passende Cigar men smækkede det i igen og blæste Luften nervøst ud af Næsen, saa ufravendt paa Mrs. Almeida.

Ogsaa den Gang Evelyn blev syg, var Mr. Almeida paa Rejse, oppe i Burma og Himalaja for at søge Planter, og Mrs. Almeida var ene i Huset. Saa en Dag lægger den lille Pige sit Hoved paa Moderens Knæ og siger hun er træt, hun vil godt i sin Lulle, skønt det er altfor tidligt. Næste Morgen har hun Feber. Hun faar Medicin og ligger med glødende Kinder og leger saa dejligt, lægger Papir saa dygtigt sammen som aldrig nogensinde før . . .

Her bøjer Mrs. Almeida sig forover og knurrer som et Faar, der slagtes, kan ikke faa Luft. Endelig rejser hun Hovedet og begynder at klage sig, hun jamrer besværligt, tør i Struben og med ikke andet i Øjnene end blodig Ild. Hele den udpinte Skikkelse rystes af en Hulken, hvori der ikke er Lindring. For hun er grædt ud, hun har ikke flere Taarer. Men endnu gør Graaden alle Bevægelser i hendes stakkels hærgede Legeme som en gold Krampe, uden at der kommer Taarer. Omsider fatter hun sig og fortæller sønderknust videre:

Hun havde jo saa vaaget, vaaget, for at den graa Mand ikke skulde komme ind i Huset. Hen paa Natten det fjerde Døgn saa hun, at Evelyn begyndte at blive udslettet i Trækkene, det lille Legeme var brændt igennem. Da følte hun, at den graa Mand gik udenfor Vinduerne.

Mrs. Almeida strakte sig højt op i Vejret og snorkede, det graa

Haar bruste hende om Hovedet. Saa dukkede hun sig, løb hid og did, og Resten fortalte hun fuldt raabende, hun rystede sit Haar, fraadede, regerede med Lemmerne.

Den graa Mand vilde liste ind, men hun viste, hvordan hun var faret til Vinduet med en Jærnstang og havde slaaet ham fordærvet.

Ja! skreg hun rasende og huggede i Luften med en indbildt Stang. Ja! Jeg tæ'skede ham i hans 'Ode! Jeg smadrede hans 'Ænder med Jerenstangen! Jeg vilde slaa ham *ihjel!*

Hun endte med et Brøl og stak i Rend, ikke som en Kvinde men som en flagrende Byldt, hun galopperede ind i Soveværelset, og nu udbrølte og viste hun al Ting, som om det foregik netop nu. Hun viser, hvordan den graa Mand gaar om Huset og forsøger at komme ind et andet Sted gennem Persiennerne, men ogsaa her afslaar hun Angrebet med Jærnstangen. I næste Øjeblik føler hun, at han er ved at snige sig ind bag hendes Ryg fra det modsatte Hjørne, og hun stormer derhen og lader det regne med Dommedagsslag i Luften — saa mærker hun ham ude paa Verandaen, og ud braser hun mellem Rørjalousierne som en uvan Ko, stanger ad van Leer, gaar tæt ind paa ham og hujer ham med flammende Øjne ind i Ansigtet, og saa styrter hun ind i Stuen igen og forsvarer Adgangen, vender sig mod alle Sider paa en Gang, stemmer sig imod overalt, værger sig med en Regn af Slag ført med begge Arme, hun brøler og truer, til den senile Stemme slaar over i en kvalt, vaandefuld Tuden og lidt efter lidt dør ud.

Men tilsidst søger hun, da hun ikke *kan* blive ved at være alle Steder paa en Gang, ind mod Midten af Stuen, hvor hun staar maalløst gispende og drejer sig rundt, og forsøger at slaa, og værger ud for sig med Haandfladerne imod Døren, mod Hjørnerne, mod Gulvet, Loftet, og hun rører Munden, ber saa naadeligt, uden Lyd . . . til hendes Arme endelig synker som knuste ned og hun faar Luft i et højt skærende Skrig.

Mrs. Almeida slæbte sig ud fra det skumle, overhede Sovekammer. Det var forbi. Hun var udtømt. Men Blikket var nu

fornuftigt, uendelig sorgfuldt men samlet, hun saa sine Omgivelser igen.

Under den sidste Del af det rystende Optrin var Mr. Almeida kommen hjem og havde med en stum Hilsen til van Leer ganske rolig sat sig i en Kurvestol — til Mrs. Almeida blev færdig. Og van Leer vidste ikke, hvad der mest gik ham til Marv og Ben, den ulykkelige Kvindes Lidelser eller den Sindsro, hvormed Almeida tog det, han der ellers ingenlunde havde et Hjærte af Sten. Først nu begreb van Leer af Almeidas Skuldertrækning og varsomt fattede Mine, at dette Skuespil ikke havde noget Nyt for Manden, det havde han overværet med ganske de samme Enkeltheder saa ofte før, at det ikke talte til andet end hans Taalmodighed.

Sussie var falden i Søvn! Van Leer valgte sig med Omhu en Cigar i sit Etui og tændte.

Senere hen paa Eftermiddagen, mod Skumring, sad Almeida, van Leer og de Braganza ude paa Verandaen ved et Slag Kort. Mrs. Almeida havde lagt sig til Ro inde i Sovekamret efter først at have taget det Løfte af Doktoren, at han vilde blive til om Aftenen og se til Sussies Feber. Man kunde høre hende ralle i Søvne derinde bag Moskitonettet og bjæffe ynkeligt en Gang imellem, men hun sov som Bly og vilde nok vaagne i Ligevægt.

Nede i Haven begyndte Tusmørket at stige mellem Træerne og væve sig sammen med Grødedisen i Buskadserne. Lidt efter laa Haven hen helt i Mørke, og Cikaderne øgede deres hede Musik. Men endnu længe efter at Mørket var falden paa i Haven, blev Kæmpetræets svimlende høje Krone ved at rage solbeskinnet op i den dybe Aftenhimmel. En stor fremmed Fugl hvilede sig paa sin Rejse deroppe, sad med Hovedet vendt ud mod Vesten og Fjerene overgydt med det røde, sene Skær deroppe i Højderne. Omsider lettede den, og kort efter var ogsaa Træets Krone indhyllet i et Tusmørke, der rørte sig af flyvende Hunde, indtil ogsaa de blev et med Mørket.

Langt borte slog der Lysninger op i Horisonten inde over Sumatra af Lynene fra et Uvejr, der var saa fjærnt, at ikke den mindste Lyd af Torden sporedes, og en Gang imellem tegnede

en bleg Aare sig paa Himlen dér langt borte som et mystisk Træ af Ild udformet til de fineste Enkeltheder med en ufattelig kort Levetid; dette lydløse Spil gjorde Mørket paa Jorden dybere. Men i Stedet for alle nære Ting, der nu gik under, tændtes Sydkorset i den violblaa, taagede Himmel.

Cikaderne i Haven filede hedere. Bullockfrøen gav dybe Raab fra sig nede fra Moradset, hvor den sad som et Væsen, der bare sprak af Varme og overlevede det og sprak igen.

Og Tropenatten faldt paa, ikke med nogen Kølighed eller Mørke, der gav Fred, men som en hed Ovn mere, der blev aabnet for, som en skaanselsløs Arbejden videre af Varmen og Mørket i Forening, efter at Solen havde gjort sit.

Hvem der nu havde noget køligt at hælde sit Hoved til! Var der da ikke en Pige med altid kold Hud, som kunde gengive En Forestillingen om Norden og om Barmhjærtigheden i at dø?

Kortspillerne fik Lampe paa Bordet og spillede videre, med Tjat efter de store Møl og Sværmere, der droges til af Lyset. Det var Whist. De Braganza spillede sine Kort med Livet i Hænderne, hans Hjærte var fuldt ved den blotte Tanke om, at han sad her skinbarlig og deltog i nobelt Spil, han talte hver Styrvolt, meldte Pas som i en Kirke, var ikke til at slaa et Smil af. Almeida havde Morskab af at ophidse den ømfindtlige Halvblods ved at tale ham uceremonielt til eller sige, at han snød, saa rejste de Braganza sig saaret og værgede med de korrekteste Udtryk for sin Ære, talte om, at han var fornærmet, og at denne Plet maatte og skulde afvaskes . . .

Spil saa ud, dit Vrøvl, bad Almeida, og de Braganza satte sig med husvilde Øjne og talte sine Styrvolter efter igen. Almeida nød ham, uden at le, og saa gik Spillet videre.

Bag Faderens Ryg laa Sussie paa sin Flugtstol og saa til med sorte, slørede Øjne. Hun havde sovet og var kvik. Van Leer havde hendes Ansigt lige imod sig og maatte nu og da se op fra Kortene for at studere det lysende skønne Hoved. Den ensaftonede, svagt farvede Bleghed var vendt tilbage paa hendes Kinder, og Øjnene var friske, men de fine Træk havde faaet en ny

sælsom Svulmen over sig, der dunkelt fortalte, at hun var vokset nu igen og en anden end for to Timer siden, rigere, mere Kvinde . . . og pludselig hændte der saa noget, der fik van Leer til næsten med Forfærdelse at ane, at hun vel ikke en Gang havde været syg, men at Livet tværtimod var brudt sundere, modnere ind i hendes Blod, og at det var hele „Feberen".

Det der hændte var at Sussie en Gang da van Leer saa paa hende, holdt hans Blik fast ved at spærre sine Øjne op, saa højt, at den blaalige Hvide saas i en Ring helt rundt om den mørke Iris. Og mens et skælvende Smil brød frem paa hendes Mund, rakte hun langsomt de ravgule Arme ud imod ham bag Faderens Stol, lukkede de smaa dumme Hænder fast i og aabnede dem igen. Endnu et Træk kom til, en hende fuldkommen ubevidst Gebærde, der fik det til at sortne for Øjnene af Hollænderen.

Det var kun et Nu. Van Leer havde set hendes Tænder, hvor der manglede en, Hullet i Formunden, der lignede en lille bitte Dør, og som han ofte havde tænkt han kunde stige ned i Helvede for at kysse. Med sin egen Naturs dybeste Magt sluttede han sig til Voldsomheden af dette Gennembrud hos en ung Kvinde, blev smittet deraf og svimlede i en eksplosiv Forestilling om at svale sine blindede Øjne i hendes sorte Haar.

Men dette hede Nu — hvorunder han hørte det koge af Grøde nede mellem Væksterne i Havens tropiske Mørke, mens Dyrene henne ved Vildnisset sang kvalt i deres Bure — Øjeblikkets næsten overmægtige Impuls brødes af det ligesaa stærke Indtryk af, hvor den unge Pige lignede Moderen! Hvor hendes Smil allerede var fuldt af den samme tragiske Intethed, der havde knust Moderen, hvor Udtrykket i de vildt opspærrede Øjne ligesaa godt kunde betyde Rædsel som en Henrykkelse, hun lige var begyndt at ane! *Moderen,* det hele forfra, fyret under paany, til samme Frugtbarhed og Kval!

Van Leer sad med sine Kort i Haanden, totalt fraværende et Sekund, uden at se. Men da han kom til sig selv igen, var der ham selv halvt ubevidst foregaaet det i hans Indre, at det voldsomme Indtryk af Sussies Dejlighed kun havde lagt til den

Hjemve, han allerede havde begyndt at føle efter Holland. Nu vidste han, at han vilde hjem.

Spillet gik som om intet var passeret. Doktoren var falden i Tanker og havde revet sig ud af dem igen.

Men idet hans Blik strejfede de Braganza, blev han forbavset ved at opdage, at den pæne Mand med de ellers saa fjottede Øjne sad og stirrede paa ham med det mest gennemtrængende Had som en sulten Hyæne. Han tog i en Fart Øjnene til sig igen naturligvis, men van Leer havde faaet Tid til at se ind i Halvportugiserens Nødtørft. Hoho, de Braganza gik nok saa fordækt og stilede efter Gartnerdatteren, og Staklen havde set baade Sussies Fristerindelader og van Leers momentane Bedøvelse! Det var vist en slem en for Halvkastemanden at svælge.

Van Leer følte, at det svangre Nu ogsaa havde afgjort de Braganzas Skæbne. Her var Stillingen lagt op til en „Roman", Almeidas Have, de Braganza og Sussie . . . hoho . . . *habeat!*

Ikke sandt — det vilde være en Skam at benytte sig af sin høje Byrd, et rent Privilegium, til at stikke den fattige Negerslave ud! Det turde Hollænderen sige, at han var et svagt Menneske i mange Stykker, men havesyg paa andres Bekostning var han ikke . . .

Bullockfrøen sprak af Varme igen derude . . .

Van Leer søgte sig i sit Etui en reel hollandsk Cigar, saa paa Sussie — og vidste at han aldrig vilde glemme hende — og tændte.

A KOY

JANGTSEKIANG . . .

Nej, nu ingen Vildmandssang om en af Verdens dejligste Floder, rolig, en simpel Fortælling om en Sømand og en kinesisk Pige i Hankow.

Han hed George Bantam og var sin Vægt værd i forarbejdet Staal, han var yngste Assistent i Maskinen paa en stor evropæisk Damper, der med det meste af en Jærnbanelinje i Lasten, Sveller, Lokomotiver, Stationsbygninger og det hele, var gaaet Jangtsekiang op og nu laa og lossede udenfor Hankow. Ogsaa dette kunde fortjene en Sang — her laa et Skib og hejsede alt Tilbehøret til en moderne Civilisation ned i de kinesiske oldtidsskumle Djunker, der førte det ind til Flodbredden, hvor saa Sværme af Kulier under mystiske Opsange, stenaldergamle i Klangen, slæbte det tunge Gods videre op paa Land bag Evropæergaden til Linjen, der skulde gaa herfra og til Peking. Skibet var ladet med Historie, Urtiden og en ukendt vældig Fremtid mødtes, men her berettes kun om Nuet i Mr. Bantams sprængvigtige lille Person.

George Bantam beklædte en særegen Stilling om Bord, idet han var fulgt med den nybyggede Maskine fra Værftet i England som speciel Kender af dens Konstruktion; han vidste Besked med alle Nøgler, Haner og deslige, og det er naturligvis af uhyre Vigtighed, selv om nidske Personer paa Skibet — dog ikke naar han hørte det — kaldte ham for Skruedrengen. Iøvrigt var han nærmest Volontør, men havde Rang af Assistent. Skønt ingen krævede fast Arbejde af ham eller savnede ham, om han værdigedes at gaa i Land og blive borte Dage og Nætter i Træk, yndede han at staa stillet op nede i Maskinen, i kolossal Følelse af

sin Nødvendighed, med sammenslyngede Arme og drivende af Sod og Olie, fuld af dyb Despekt ud i al blaa Almindelighed. Og denne mægtige Livsfølelse stod i omvendt Forhold til Indtrykket af Mr. Bantams Skikkelse. Han var ganske lille, men bygget som en Mastiff med korte knippelformede Arme og en tyk lille Brydernakke; ved den mindste Bevægelse traadte Kødet frem paa Lemmerne af ham. Han saa ud til at være kommen lige fra sin Konfirmation; dog var Gutten nitten Aar. Det gjaldt jo om at hævde Stillingen mellem andre voksne Folk, de aabne Gab rundt om ham der sandelig ikke tøvede, naar der var Bid; Skruedrengen holdt sig derfor paa Højden ved at smide Tobaksrøgen fra sin Snadde saa glubsk som muligt, ved kyndige Straalespyt og ved altid at opretholde en Rejsning, der talte om ikke iøjnefaldende men gyselige Kræfter. Ellers havde han jo ikke meget han skulde have sagt. De blodige Opgør, der ligesom laa i Luften mellem ham og hele Skibet, blev aldrig til noget. Man smilede sødeligt til Skruedrengen men gav ham for Resten aldrig Anledning til Fejde. Den gigantiske Ringeagt der sprudlede født i ham søgte sig Afløb overfor de elendige Kinesere, der vovede sig om Bord for at sælge Leopardskind og andre Sager; dem skambød han og naglede til Pletten med jærnhaarde Blikke i sin Egenskab af hvid Mand, dem terroriserede han ned i bundløs flæbende Dødsangst, bare for at mætte sin Herlighed ved at tage Krybet til Naade igen og lade dem leve; det kan nok være han maalte sig hvor noget var han kunde over.

At Dødsforagten var ægte nok, viste Mr. Bantam dog ogsaa. Som den Gang han gik over Bord og leverede selve den almægtige Fader Jangtse en Kamp for Livet, uden videre Kommentarer bagefter — men dette gik saaledes til:

Ude midt i Strømmen laa Damperen, og Jangtsekiang er en voldsom Flod. Ankerkættingerne stod stramt ned fra Boven, medens Floden jog sine Arealer af leret Vand langs Skibssiden med en saadan Fart, at det saa ud som om Damperen gjorde fuld Fart paa Stedet. Ved Falderebsstigen laa der altid en Stime *Sampan'er,* kinesiske Lejebaade, parate til at føre Skibets Folk frem og tilbage. En saadan Sampan er en let rundbuet Jolle, som der skal

en Indfødts Erfaring til at holde paa ret Køl i en Flod hvor Strømsætning og Vind skruer Vandet sammen paa den krasseste Maade. Navnlig naar Passageren skulde fra Jollen op paa Falderebet, gjaldt det om at se sit Snit og slaa Kløerne i, hvis han ikke vilde paa Hovedet ud i dette Lervand, der gik stridt som en Katarakt og snart svandt seks-otte Alen i Dybden fra Skibssiden og snart brændte lige saa højt op igen, idet Damperen laa og krængede i Strømmen. De skeletmagre kinesiske Baadmænd manøvrerede med en utrolig Behændighed og Præcision. Det var et helt Spil at se dem komme inde fra Land i den lille bugede Baad, der havde malede Øjne paa Boven og skelede til Bølgerne, som var det Sampanen selv der udnyttede Strømmen og lynsnart skød i Vinkel ind mod Skibet. Kineseren bagi ved Vrikkeaaren magede det altid saadan, at han ramte lige ind paa Falderebsstigen, hvor han saa hurtig som en Kat fik kastet en Tovende fast. Glippede det, var Baaden paa faa Sekunder som skudt agter ud af Strømmen, og de kunde saa begynde at arbejde sig møjsommeligt ud til Siden og opstrøms igen; at tvinge en Baad op direkte langs Skibssiden lod sig slet ikke gøre.

Nogle af Skibets Officerer stod en Aften mod Skumringen oppe lænet over Lønningen og iagttog dette Spil. En Del af Besætningen havde haft Landlov og kom nu tilbage i forskellige Sampans. Det var skummelt blæsende Vejr, og der skulde Aandsnærværelse til at hoppe fra Jollen op paa Falderebet. Strømmen brændte forbi opsvulmet og springende, Vandet pressede saa stærkt paa sig selv, at det mange Steder sprang underlig brudt og i Massevis ovenud, som en Hjord Bøfler i Panik. Det var Fyrbøderne, der havde været i Land, og det kunde se betænkeligt nok ud at faa dem om Bord i det vanskelige Vejr. De fleste af dem var fulde, Mytteri havde de gjort inde paa Kajen, saa at anden Styrmand som sædvanlig havde maattet slaa dem i Besvimelse en for en for at faa dem fra Land. Nu sad de der i Jollerne, med Hovedet dinglende rundt paa Skuldrene — men de havde alligevel Vid nok til at kratte fast paa Stigen, hvorvel det ikke var den fineste Akrobatik man fik at se. Mand for Mand slap om Bord, meget mugne over Behandlingen derinde paa

Land, der endnu ringede dem i Ørene som Slag af en Forhammer; anden Styrmand slog straks og kun én Gang. Ikke et Ord hørtes fra Fyrbøderne.

Der kommer sgu Skruedrengen, siger første Mester saa med det vante Smil, men med en lille Tilsætning af Bekymring. Han har en Brænnert paa.

Ude i Strømmen kom den lille Mand, i blaat Tøj, ridende den af i en Sampan der hoppede i Bølgeskruningen som en Kastegynge. Jo, det kunde nok ses paa den lille Assistents overdrevne Leddeløshed, at det ikke var Giringen alene, der gjorde ham saa levende, han var nok temmelig beskænket. Formodentlig havde han været paa Ekspedition inde i Hankow og var bleven svirende paa en af Kipperne der. Da han fik Øje paa sin Mester, rejste han sig op og hilste med største Høviskhed, i det samme svang Strømmen Sampanen ind paa skraa, Kineseren manøvrerer med lynsnare Bevægelser og faar sit Reb slaaet fast i Landgangstrappen, men det kommer i Klemme i Rælingen paa modsat Side af Strømmen, og Sampanen vender sig meget naturligt i Bølgerne som et Laag over de to der er i den. Kineseren kom ikke mere til Syne. Men det gjorde Skruedrengen, han dukkede næsten øjeblikkeligt Hovedet op, slængte Vandet af Brynene og saa sig om, idet han med rivende Fart drev agterud.

Los der! raabte han til en Sampanmand, han rives forbi. Mig give fem Dollars!

Mig give ti Dollars! hyler han til en Sampan, der ligger fortøjet lidt længere agterude. Kineseren rører sig ikke.

Mig give tyve Dollars! hujer Skruedrengen rasende til den allersidste Sampan, der ligger for strakt Reb længst agterude. Hans Stemme er nærmest truende, som skal da en evig Forbandelse ramme den *pigtail,* om han ikke kaster los. Men det nytter ikke, og i næste Nu er den lille Mand forsvunden i Skumringen og den hvirvlende Strøm, medens han svømmende holdt sig oppe, skævt i Vandet med højre Side under Overfladen.

Kommandoraab, Knirk af Taljer og Bump af Fødder i Bunden af en Baad, og tre Minutter efter roede en seksaarers Baad alt hvad Matroserne kunde trække ud i det faldende Mørke efter

Svømmeren. Et Par Timer efter kom den tilbage uden at have fundet Mr. Bantam, og ingen ventede mere at se den lille Bisse, hvem alle nu viste sig at have holdt meget af.

Men hen paa Aftenen, da det var helt mørkt og de underlige Lysninger fra Millionbyerne Hankow, Hanjang og Wuchang brød Synskredsen, hørte de bedrøvede Efterlevende paa Damperen et drabeligt Skændsmaal nede ved Falderebstrappen og genkendte til deres i en Fart ret blandede Glæde Skruedrengens foragtmættede Røst. Han var i Færd med at snyde en Sampanmand for Færgelønnen. Oppe fra Skibet saa de den ulykkelige Kineser smide Styverne paa Bunden af Sampanen og hørte ham bryde ud i høj eksalteret Graad. Den hvide Mand havde lovet ham to Dollars, skreg han paa sin *pidgin,* og her fik han tyve Cents! *Me belong very poor, Sa — Sa!* Og da Sprogkundskaberne ikke frugtede, brød han hulkende ud i Veklager paa sit eget Sprog som en ophidset Vibe: *uui oa uia ia a . . .* Mr. Bantam entrede roligt op, idet han undervejs med værdige og frække Talemaader formanede Kineseren til mere Ro.

Han saa køn ud, da han stod paa Dækket. De blaa Klæder var i et Slam og Pjask, Mudder og Vand drev nedenud af Bukserne paa ham, Fader Jangtse havde rigtignok rullet ham i sine lerede Arme. Efter med Fatning at have meldt sig til sin Mester afgav Mr. Bantam kortelig Forklaring. Jo, han var selvfølgelig drevet en Milsvej væk. Men da han stadig svømmede indad samtidig med at han drev af maatte han jo ende med at naa i Land, omendskønt det var Pokker i Vold nede ad Floden, hvor den slog en Bugt. Saa havde han taget en Rickshaw og var kørt ind til Byen og var saa færget ud for anden Gang med en ny Sampanmand.

Saa I jeg havde Slagside, da jeg svømmede? spurgte han med den Basklang i Stemmen det var hans Kunst altid at bevare. — Det var denne her Dreng, der tyngede i Lommen.

Og op halede Mr. Bantam en stor klam Revolver af Hoftelommen og viste de andre. Jo saa kunde de jo nok forstaa Slagsiden.

Dermed gik Skruedrengen — let hjulbenet, ogsaa en af hans

Kunster — til sit Lukaf for at faa Fader Jangtse vasket af Kroppen.

Dette var inden den Forandring var foregaaet med Skruedrengen, som de andre paa Skibet ikke undgik at lægge Mærke til, men som de længe forgæves søgte at faa deres Næse i. Den Knægt havde Hemmeligheder i Land! Han blev borte om Natten. Og naar han sad i Messen, tavs over sin Mad, kunde Knægten sidde og blive ildrød i Hovedet ganske privat; der stod ligefrem en Rugevarme ud fra ham, der var uanstændig og saa generende, at de andre maatte vifte sig for Ansigtet med Haanden. Ikke at tale om den altfor gode Lugt han bragte med sig i Tøjet og i sin Aande; for Folk der ikke kendte Opium var det til at blive kulret af, saadan lugtede den Dreng af sødt Harpiks og uudsigelige Ting. Men han vilde ikke meddele sig. Og er der noget Folk af Mr. Bantams egen Art, navnlig naar de er tvungne sammen paa et Skib, forlanger, da er det moralsk Fællesskab. Ingen Privatejendom af „Følelser", ikke gøre sig finere end de andre, eller som en Sømand siger: skal han skabe sig! Naar Søfolk gaar i Land, gaar de i Flok, og hvis nogen falder paa at udvide sig personligt udenfor Selskabet, hævnes det ubarmhjærtigt som Forræderi. Der dannede sig derfor en temmelig ladet Stemning paa Skibet imod Mr. Bantam, da man fik Formodning for, at Drengen pyntede sig med private Oplevelser inde i Land, som han ikke vilde udlevere til almindelig Tilgodegørelse. Mr. Bantam mødte den ulmende Ondskab med endnu et Lag af Barskhed udenom sit Væsen, snappede som en Bindehund ved mindste Forsøg paa fortrolig Tilnærmelse. Efter hans sammenbidte Mine at dømme saa det nærmest ud som om han gik og udrugede et Attentat paa hele Verden. Men en Kender kunde af det menneskeligere Lys i Knøsens Blik have paavist, at Løndommen han bar paa tværtimod formildede den lille Mands Slagsbrodersjæl.

Skruedrengen var forelsket. Det var endda bedre, noget der jo slet ikke kunde siges: der var en der kunde lide ham. Mr. Bantam, hvem selveste Fader Jangtse ikke havde kunnet tvinge un-

der Laag, var gaaet til Bunds i et Kærlighedsæventyr. Hun hed *A Koy*.

Skulde Mr. Bantam selv have fortalt, hvordan det var gaaet til, var Skildringen rimeligvis bleven meget fattig; nogen Iagttager var han ikke, var overhovedet ikke med før noget skete. Skønt Skruedrengen havde Fritid nok, hele Dagen, om han vilde, gik han jo ikke ud uden Ærinde, selv om det bare bestod i at han lod sig færge over til Flodens anden Side med en Bøsse og der samlede et Opløb paa flere Hundrede kinesiske Bønder, om hvem han siden ikke vidste andet at berette end at han havde holdt Rakket paa ærbødig Afstand med sine Vaaben. Eller han drog ind til Hankow for at købe Tobak og interesserede sig maaske flygtigt paa Gaden for en Indfødt, der gik med en jærnbeslaaet Bordplade om Halsen, en kinesisk Form for Afsoning af Tyveri, eller han indsnusede den garvede Lugt fra Pakhusene, hvor Murstens-Teen laa lagret op i Millioner af Pund, hvorom Mr. Bantam fjærnt mindedes at have læst noget i sin Barndom. Men iøvrigt rystede de mystiske Jangtsestæder ikke den unge Maskinist ved Fremmedartethed. Den megen Brug overalt af Bambus bibragte ham en vis uhyggelig Stemning ved Idéforbindelse med Ryghvirvler, Skeletter og anden hæslig Blottelse ind til Benet. Og saa omfattede han for Resten de skidne Gule med hele sin Naturs uartikulerede Ligegyldighed, gik op i Væmmelse uden Ord for dette Kvæg i Skørter og Fruentimmerpisk og med Begøjne, der traadte Sølen de selv udsondrede tynd i deres stinkende Gyder.

Muligvis var det dette Topmaal af Afsky der ved Nærheden af sin Modsætning beredte Skruedrengens Sind for Afgrunde i modsat Retning. I alt Fald skete der det at han en Dag paa et Besøg i Hankows Kineserby saa en Pige, som det var ham umuligt at rive sine Øjne fra, og som han uden et Sekunds Tøven gik efter, om hun saa ledte ham ind i Helvede. Hun sad højt i en Palankin af ældgammelt, kosteligt kinesisk Arbejde, hvilket Mr. Bantam dog ikke havde Øje for, saavel som heller ikke for de to nøgne Kulier, der slæbte Palankinen paa Bambusstænger; han havde kun sin Opmærksomhed rettet paa den lille Ibenholtsluge af aabent

Snitværk, indenfor hvilken han skimtede det underdejlige Pigehoved.

En Kineserpige, javel . . . gaa væk, Svinehund, og Mr. Bantam sparkede en *pigtail* til Side, der forhindrede ham i at komme hurtigt nok frem . . . en Indfødt, men dejlig, hvid og rød som et Guds Under, med Perler paa Haaret og et langt Guldfoderal paa den ene af de bittesmaa hvide Fingre, ikke Tale om tyvebrændte Begøjne her, men to sorte Stjærner, der lyste som en Aabenbaring af Nattens Sjæl inde i Bærestolens Dunkelhed, hvor Skæret fra rosenrød Silke blandede sin Sødme med Smilet fra den lille Kvindes Mund. En Verden af Ynde og Særhed, et Mirakel af paa en Gang Ungdom og gaadefuld Ælde tittede ud gennem den udskaarne Ibenholtsluge, og i et Nu havde Synet grebet Mr. Bantam som den store Fremmedartethed, der dog var ham selv, Underet han ikke fattede men som fik ham til øjeblikkelig at følge Palankinen.

Gyderne var saa smalle, at han blev nødt til at gaa bagved, og der gyngede det sælsomme Skrin saa ud og ind gennem den ene skumle Revne i Kineserbyen efter den anden, højt løftet paa de vuggende Stænger, mens de to Trælle smattede barfodet i det giftige Gadesnavs og med dæmpet Stønnen holdt hinanden underrettet om Takten for ikke at komme ud af Fodslag. Det begyndte at skumre, og Rejsen vilde ingen Ende tage, Mr. Bantam vidste ikke længere hvor han var. Byen antog et mere og mere underligt Udseende, lutter høje lukkede Huse med hæslige Stenfigurer og Drager udenfor og kun faa Mennesker, der hist og her kom som mosgroede Rotter ud af Huller i Husene. Men Smilet han havde set holdt ham besat, han kunde ikke slippe det, blev ved med at følge efter den hemmelighedsfulde Befordring. De kom en Gang helt ud af Gaderne og gik et Stykke langs Bymuren, skraaede over en Mark, hvor gamle Kister stod frit paa Jorden, sommetider med Ben og Hovedskaller strøet rundt omkring, og saa drejede de igen ind i et Virvar af Gyder. Det var imidlertid bleven næsten Aften i de dybe Stræder, der groede fulde af Mørke, mens Novemberhimlen endnu stod bleggraa og klar ovenover rammet ind af fantastiske Taglinjer og Gavle. Inde i Husene,

i de besynderlige Butiker eller Huler, hvor Kinesere med Silkeærmerne hængende langt ud over Hænderne stod og saa ud paa Gaden med andre Udtryk for Griskhed og Haan end man kendte fra Evropa men vel formodentlig væsentlig det samme Indhold, i Huller i Murene, bag skumle Persienner, overalt tændtes Lys, røde osende Praase eller dæmrende Papirlygter, og de tusind hængende Skilte, der gjorde Stræderne til en Slags forhekset Skov, gloede med deres lodrette Rækker af forgyldte eller blodrøde eller blaa Kineserbogstaver, lige saa mange forvredne Løntegn, indtil Gaderne og den spøgelseagtige Belysning og Lyden af tusind listende Filtsko og de sælsomt grinende Ansigter ud og ind af Skyggerne forvandlede sig som til et mystisk Optrin for Aartusinder siden paa en underjordisk Scene med Kulisser af lakerede Skilte og Rædsler formummet i Blodbogstaver, indtil den tykke varme Stank, blandet af mange Kilder, Gydernes rygende Skarn, Osen fra Husene af Mad og af Mennesker, Krydderier, Te, Kød, Tobak, samlede sig til en svovlet Gas, der slog sig paa Sindet som et ophidset Tungsind, en Anelse om at man var i Helvede, og imidlertid rørte alting sig, alle gik, alle havde Ærinde, Tiden gik, Mørket skred, Himlen skiftede Farve, overalt ynglede og døde det i den underlige Sump. Et endnu levende Aadsel af en Hund rejste sig i Rendestenen og faldt igen, uænset, radmagre Betlere sad lige ned i det ædende Skarn og blundede af Sult, og nye Mennesker kom og gik, og Skarerne listede af, Gyderne flød som en blaalig Dejg af Kinesere, Kinesere . . . men højt over Strømmen gynger stadig Palankinen, det kostelige Skrin smykket med udskaarne Ursymboler og med sin levende Skat af Ungdom i en Piges Skikkelse indenfor sit Ibenholtsgitter.

Med et drejede Bærerne af tilvenstre og var et Øjeblik efter ude af Byen nede ved Floden, hvor en gammel hultraadt og slammet Stentrappe førte ned til et Færgested. Bantam aandede befriet op, saa sig om. Langt borte, en Fjerdingvej nede ad Floden lyste Buelamperne paa *The Bund,* den evropæiske Gade, og endnu længere nede øjnede han Toplanternen fra Damperen midt ude paa den natindhyllede Flod. Men ligeoverfor paa Strømmens

modsatte Side laa en underlig Banke af Mulm og af smaa sygelige Lysfunker i tusindvis oppe og nede — det var Wuchang.

Palankinbærerne gik uden at lade sig afbryde i deres Fodslag ned ad Trapperne og lige om Bord i en stor Sampan eller Djunk med højt Agterkastel, ligesom de gamle Karaveler i Evropa, og et Øjeblik efter svinger den ud med et Mastetræ af en Vrikkeaare agter og glider bort i Mørket. Bantam tager en Jolle og sætter bagefter.

Under Overfarten forstod han hvorfor Palankinen var gaaet det lange Stykke op gennem Byen, det var for at vinde op i en passende Vinkel til Landingsstedet paa den anden Side, idet Strømmen førte Færgen med sig, samtidig med at den roede over. De landede en halv Fjerdingvej længere nede ad Floden end de var gaaet ud, Bærerne gik i Land, og snart gyngede og duvede Palankinen igen Gyde op og Gyde ned, men nu ovre i Wuchangs tykkeste Kineserby, Bærerne slog ind i en Retning, der førte mere og mere opad mod den midterste, højtliggende Del af Byen, og pludselig forstærker de Gangarten under høj Stønnen og bøjer om et Hjørne ind i en snæver Spalte mellem høje sorte Mure, en skurrende Lyd høres, og da Bantam følger efter, render han paa en svær lukket Dør, bum! Lukket! Borte!

Ja, dér var den lukkede Dør i Muren. Palankinen var forsvunden, som om det hele bare havde været en Drøm.

Bantam gav Døren et Spark. Saa rystede han paa Hovedet, rystede igen paa Hovedet. Drev saa af, flov, skuffet til Taarer, vred, ensom.

Ikke langt borte saa han et stort oplyst Lokale med mange Mennesker siddende under et aabent Tag, sagtens et Tehus, og der gik han ind. Man saa paa ham fra alle Sider, men Ingen gjorde ham noget. Kineserne sad ved smaa Borde og drak Te og spiste Nøddekærner og ganske smaa sukrede Kager. Bantam bestilte Te og fik det. Den blev serveret i en lille Porcelænsskaal med en anden lidt mindre hvælvet oveni, og Bantam drak den ud mellem Randene af de to Skaale, som han saa de andre gøre. I et Hjørne sad et indfødt Orkester og musicerede, der var en Gongong, en Fløjte med ravgal Skala og en tostrænget Violin,

naturligvis af Bambus altsammen, og Musiken lød da ogsaa som en Koncert paa Ryghvirvel, Hofteskaal og Knoglen af et Skinneben. Kineserne sad smaagryntende og syslede med deres Piber, stoppede saa meget Tobak i som en Ært, tændte med en lang Lunte og røg det ene Drag, hvorpaa de blæste Asken ud og stoppede igen. Nogle af dem havde vældige Hornbriller paa, de lod til at være af Rang. Da Bantam roligt passede sin Te, varede det ikke længe før man slet ikke tog Notits af ham. Huset laa midt i Byen paa Toppen af Højden, og man kunde til alle Sider se ud over et Hav af lave konkyliesnoede Tage med ampelrøde Lysninger imellem fra de snævre Gader. Larmen fra denne uhyre tæt sammenbyggede Kube var af en egen mudret og rodende Art; der var jo ingen Vogne, kun Menneskefødder, nøgne eller i Filtsko, og Wuchang har et Par Millioner Indbyggere. Det lød som Oldenborrer i en Sæk, det kogte dernede, svedte, fraadede af Kinesere.

Og her sad saa Skruedrengen og skoldede sig med Te og bed sig i sin skælvende Mund, naar Svagheden kom over ham, Skuffelsen og Savnet af den dejlige Pige, han havde set.

Det varede til tre Kopper Te uden noget godt i, hu ha, tre Omgange varmt Kedelvand, siddende paa en Pind; saa bekendte Skruedrengen Troen i tre rygende Artikler og dunkede i Bordet for at betale. Det blev ikke store Sager, og den altfor skikkelige Opvarter gav ham oven i Købet at forstaa, at han ikke behøvede at lade sine Nøddekærner og Sukkergodt staa, det var betalt og tilkom ham. Mr. Bantam afværgede med Haanden. Tak, nej. Men da han gik ned ad Stentrappen, sprang de hede Taarer ham i Øjnene over at den Kineser havde været saa god, og han maatte igen svælge sin Smærte under forfærdelige Eder. Gud, hvor han var forladt — men nu skulde han snart komme og slaa noget i Stykker! Gjorde man Nar ad ham, hvad Satan var der med Maanen, som stod der over Husene og lignede den bare Ende af en Kineser . . . Aa, Universet burde tage sig i Agt! Og Skruedrengen trampede ned ad Gyden, stadig med Graaden i Halsen, belejret af en Svaghed, som han mødte med bestialsk Vrede, indtil det sad ham tykt og værkende i Brynene. Det var

jo ikke *saa* længe siden den lille Slaaskæmpe var kommen fra sin Moder.

Da ser han en Kineserpige staa temmelig højt oppe paa en Balustrade eller et Slags udskaaret Bur med aaben Dør ind til et oplyst Rum bagved — det slaar ham voldsomt for Hjærtet — det er hende! Ja med Perler paa Hovedet, hvid og rød og i farvet Silketrøje. Ja, men nej, det er jo umuligt, for Huset ligger meget længere nede i Gaden end det hvor Palankinen forsvandt. Det *kan* ikke være hende, og Mr. Bantam bider Tænderne sammen, gør Vold paa sig selv og stamper videre. Et Øjeblik efter møder han en højst forunderlig Dobbeltfigur der kommer gaaende i den skumle Gyde, en Art Kentaur bestaaende af en snavset Kuli forneden og en fin lille Kineserpige foroven. Kulien bærer den lille Kvinde varsomt paa Armen som et Barn, og hun sidder der højt i himmelblaa Silke med en Bambusviolin i Hænderne og Perler paa det ravnsorte Haar — jamen det er jo Palankinpigen! Mr. Bantam maaber efter Kulien, der bærer af med den dejlige Byrde, Bunden og Toppen af Kina; han er ved at gaa ud af sit gode Skind af Uvished — er det hende, og hvor skal hun nu bæres hen? Endelig sukker han og river sig løs, fortsætter sin Vej. Men nogle Huse endnu længere nede i Gyden kommer han til at se i Vejret og faar Øje paa Palankinpigen igen, denne Gang oppe i et Vindue, med Perler om Haaret, hvid og rød, og nu bliver han staaende, bragt fra sit Vid. Det *er* hende . . . eller er han bleven gal? Greben af Rædsel følger han en Indskydelse, vender i strakt Løb tilbage til det Hus med Balustraden, hvor han saa hende først — og hun staar der endnu, og det *er* jo hende, og se nu smiler hun, og de kulsorte søde Øjne glimter deroppe . . .

Og nu er det ude med Skruedrengens Overlæg. Uden Hensyn til Kogleri og Øjenforblændelse og hvad ved han er han i to Spring inde ved Huset og i næste Nu paa Vej op til Balustraden klatrende med Hænder og Fødder over Drager og udskaaret Kram og med Revolveren i Tænderne.

Palankinpigen staar og ser hjærteligt paa ham, og da hun kan naa ham, tager hun ham i Trøjen og hjælper til af alle Kræfter

med sine svage Arme for at faa ham op. Siden erfarer han, at det er A Koy.

Det var Skruedrengens Hemmelighed.

Hver Aften i denne Flodtid, naar det gule kyniske Maaneansigt hævede sig over Wuchangs snoede Tage, kunde det se en ung Evropæer med mere og mere Øvelse og i største Sikkerhed, nu uden Spor af Revolver i Munden, klatre op til en Balustrade og blive hjulpen ind i Huset af en dejlig Kineserpige. Mere var der ikke for den gamle tomme Maane at kigge efter.

Mr. Bantam kom aldrig længere end til det lille Værelse indenfor Balustraden, hvor A Koy boede, men det var ham ogsaa fuldkommen nok. Hvad der var i de øvrige Stuer i Huset, hvorfra han ofte hørte andre kinesiske Stemmer, og hvad A Koy havde for naar hun gik fra ham og lod ham ene mellem de udskaarne perlemoderindlagte Ibenholtsmøbler, bekymrede ham ikke. Af Lyden naar Døre stod aabne havde han sluttet sig til, at det var et stort befolket Hus med mange kvindelige Beboere, og at der ofte blev festet med Musik. Hele Huset var som gennemtrængt af den svedne og uimodstaaeligt søde Opiumsrøg. Men Mr. Bantam havde kun Tanker tilovers for A Koy, glemte alt andet i Verden for hende.

Det kom derfor som et uforberedt lammende Slag, da Mr. Bantam en Aften pludselig hørte en voldsom Mandsstemme, der var ham bekendt, og i næste Øjeblik saa anden Styrmand stikke sit skæggede Ansigt ind ad Døren, der førte til de andre Stuer.

Anden Styrmand! Og Mr. Bantam sad i huslig tvangfri Paaklædning og drak Te med A Koy! Anden Styrmand lod først ganske overrasket, kom ind og gav Skruedrengen flere venskabelige Nik. Jasaa. Singodt ved Teen. Smukt Vejr i Aften.

Men lidt efter lidt var Styrmanden, uden at han vidste af det, inde i en Tale, hvis farvede Sprog og Fynd rev ham med sig. Aa, naa saa det var her Skruedrengen tilbragte sine Aftener, naar en anden en troede han var til Bibellæsning i Hjem for Søfolk. Ja ja, skønt han var en Hvalp lod det sig høre. Men at han — og her hævede Styrmanden sig gennem en Ed til Patos — at

han kravlede op til en Balkon som paa Teatret, kravlede et langt farligt Stykke i Maaneskin uden paa Huset i Stedet for som andre Sømænd at gaa ind ad Gadedøren — han kunde forsikre ham, at den stod aaben — og op ad Trappen, hvad skulde man kalde det? Hvad var det rette Navn for den Opførsel?

Skruedrengen lod Hovedet synke. Og han blev siddende uden at kunne røre sig, alt Blodet løb sammen i ham, han kunde ikke se for Skam, mens Styrmanden naadeløs blottede ham.

Jo, anden Styrmand havde jo taget sig for at kigge Æventyrprinsen i Papirerne, var fulgt efter ham og havde set ham klatre saa udmærket. Det var da ikke til at tage fejl af, at den elendige Skruedreng troede han entrede et Lanterna magica Slot med en Fe paa Højenloftssvalen, hvad, Hvalp!

Her saa Styrmanden med en skrækkelig Dom i Øjnene paa det bøjede Hoved. Og da han saa Skruedrengen var knust, gik han over i et falskt barmhjærtigt, bidende Tonefald:

Maatte de ikke faa hinanden? Satte de slemme Forældre sig derimod, det Asen af en Vicekonge i Wuchang og hans Drage af en Gemalinde? Aa, det var Synd. Her *elskede* et Par kære unge Mennesker hinanden, og saa skulde de med grusom Vold holdes tilbage fra hinandens udbredte Arme, hvad ...

Og Styrmanden faldt ud af Rollen med en rædsom Ed. Den blotte Efterligning af Kælenskab nødte ham til at skaffe sig Luft. Han brølte af Indignation: At en Idiot af en Dreng, lige taget med Tang, kunde være saa indbildsk! At man skulde risikere hele Standens Anstændighed for hans fine Fornemmelsers Skyld. Hu!

Da Synderen stadig tav, mens A Koy sad uforstaaende og hjærtelig med sine bløde sorte Øjne, gav Styrmanden sig til at haane Mr. Bantam paa en sømandsmæssig, mere nærgaaende Vis, glad og grov: Om han ogsaa kendte alle Nøglerne og Skruerne her, hvad? Om han virkelig bildte sig ind han var den eneste i Verden der havde Hemmeligheden til Compoundmaskineriet med Svaling og syv Atmosfærers Tryk osv. osv.

Nu var Styrmanden i sit Es og hujede af Grin. Bitterheden var overstaaet, han nød kun de glimrende Fordele Situationen

bød. Men pludselig vendte den sig. Det kom da Styrmanden i en Storm af Latter tog Forskud paa den enestaaende Lykke han skulde gøre ude i Skibets Messe med at fortælle Skruedrengens Æventyr i den fortryllede Stad, den grusomme Vicekonge, Rebstigen ned fra den Elskede, Tevandet i den syvende Himmel og de to Turtelduers ømme Samtale paa kinesisk . . .

Styrmanden saa ikke for Grin, sansede ikke, før Vejret lige med et stoppede i ham, og han følte noget tynge paa sig. Det var Mr. Bantam der var sprunget ham i Struben og hang der som en rasende Ilder. Det kom til et kort voldsomt Slagsmaal.

Tsi, sagde Styrmanden, mens han søgte at rage det rivende Vilddyr af sig. Han var endnu ikke vred og nøjedes med at klemme Mr. Bantams Hænder af sin Hals og sætte ham fra sig. Dermed var han dog ikke færdig, Skruedrengen faldt ikke ned ved den første Prøve paa Styrmandens enorme Kræfter, han slog, Svup, i Styrmandens strengt fredede Mellemgulv, Svap, en paa Kæben, saa der gik Taage i Bestikket — saa maatte Styrmanden jo gribe til Forhammeren. Han udstødte et eneste Brøl, som en tirret Okse, og lod Hammeren falde, en Gang, og da Mr. Bantam rejste sig igen som en Blind, en Gang til. Saa blev han liggende.

Stuen var fuld af Kineserinder med Perler paa Haaret, der stod og lettede Overlæben fra Tænderne og interesseret betragtede den frygtelige Styrmand, der paa alle fire laa hen over sin bevidstløse Kamerat som for at sønderrive ham, om han rørte sig. De saa til hinanden og hentede en ny Haan hos hinanden at lægge i Blikket mod disse to fremmede Ubeskriveligheder. Men en af dem laa ned paa Gulvet og bad Styrmanden ind i Ansigtet, bad med store vaade Læber uden at der kom Lyd, bad med de skæve Øjne, som ikke kunde se for Taarer, det var A Koy.

Ved det første Livstegn fra Mr. Bantam brummede Styrmanden og rejste sig. Saa læssede han Hvalpen paa Nakken og slæbte af med ham uden et Blik til lille grædende A Koy eller Bulen i det hele taget, ned paa Gaden og videre til en Sampan.

Anden Styrmand forraadte ikke Skruedrengen til Kamera-

terne ude paa Skibet. Ikke at han skaanede ham; han var tværtimod mere end ubarmhjærtig, naar han gav den ubetalelige Historie til Bedste, om *hvor* han havde fundet Mr. Bantam. Men der var en Nuance i hans raa Væsen, en decideret Forsigtighed, som gjorde at Bantam lod Hudflettelsen passere — Styrmand vidste nok af Erfaring, hvor langt han kunde gaa. Klatringen i Maaneskin etc. omtalte han *ikke*.

Det varede ikke længe før George Bantam var optaget som virkeligt modent Medlem af det nidkære Fællesskab om Bord, anerkendt som Synder og selv tilfreds med kraftigt at udfylde en Plads i Niveauet. Han viste usædvanlige Anlæg for grov Mund; han havde fine Nerver at beskytte.

Men i sit Hjærtes Hjærte bevarede han — ligesom de andre — den skønne Drøm urørt hans taabelige Ungdom havde gjort til Virkelighed. Han vilde altid huske den lille stumme Kvinde, der havde været saa glad for ham, at hun kunde dø, bare fordi han var dum og vilde have hende.

Bantam rystede paa Hovedet, naar han stod nede i Maskinen drivende af Olje og ikke var til at komme nær for Ansvar — pludselig rystede han sit Hoved, som en Stræng der bliver slaaet an men ikke har Tone. Saa var det han mindedes A Koy med Opiumsøjnene og igen ikke fattede nogen Pige kunde være saa yndig og saa grænseløst god.

George Bantam fattede heller ikke hvad det var der blev ved at foresvæve ham som en uoprettelig tabt Verden, eller som en der en Gang i Fremtiden, efter lang, lang Rejse skulde naas, da Skibet sejlede ned ad Jangtsekiang. Det forekom ham at det var Floden, just denne Flod, saadan som han havde set den da han rejste op, men han kendte den ikke igen.

Nej, han skulde aldrig gense den vidunderlige Flod han havde besejlet i Opiumsdrømme med A Koy lydløs af Kærlighed ved sin Side, lille frodige A Koy med Silkesnoren om det trinde Liv, A Koy der havde været ham saa nær som to Sjæle om samme Opiumslampe kan komme. Tilbage var kun et Mørke, hvori rødsorte Ibenholtsmøbler med Perlemodersindlæg fortonede sig, og saa en Erindring der ikke kunde bringes helt nær, Erindringen

om den bundløst søde Opium, der lugter som Røgen fra det brændte Paradis.

For Tilværelsen var unge Bantam for ufattelig og mægtig, skønt den var gaaet gennem hans Hjærte. Han vidste ikke, at han havde staaet Ansigt til Ansigt med den mongolske Sfinks, han bevarede blot Mindet om en svimlende Sødme, der havde slaaet ham blind og endnu kunde suse saadan i Blodet, at Øjnene blev dumme deraf. Hvem ved, maaske spirede der nu et Væsen, som Verden aldrig før havde været indrettet paa og som vilde blive nødt til at omkalfatre hele Butiken efter sin egen private Bastard-Smag, en Søn af A Koy og old England, Fremtidens Imperator, uden Erindring, brutal og kælen, med Beghaar og blaa Øjne, en tropisk Nat, hvori Isbjærge tøer, hele Pacific-Mennesket ... Bantam vilde aldrig faa noget at vide derom, tænkte sig det end ikke en Gang. Han saa kun det han kunde se, og engang vilde han nok indordne en Stump *Forhistorie,* hvori han selv spillede Skæbnens Rolle, under saa megen anden Uvirkelighed.

Men den Fader Jangtse Mr. Bantam havde befaret i en Opiumsrus, og som han ikke siden kunde se, det var da for Resten kun den der *er,* Jangtsekiang strømmende vældig gennem det udstrakte Alluvium den selv har skabt, med tusindaarige Pagoder ved hvert Sving til Mærke for at det er ingen Tid endnu, det haster ikke for den. Jangtsekiang med Templet paa Klippen midt i den rivende Strøm og Bjærge til begge Sider. Jangtsekiang med Hytter af Klæg langs de milevidt flade Bredder, hvor Ænder saa tykt som Skyer letter fra Sivene, og Mongolen uforstyrret som paa Attilas Dage sætter sine flettede Ruser i Floden. Jangtsekiang med de svømmende Øer, vidtløftige beboede Tømmerflaader der som løsrevne Stykker af de overfyldte Byer højt oppe i Landet driver ned mod Havet. Jangtsekiang med det fede, næsten spiselige Nildynd, der har været dyrket i Aartusinder og endnu dyrkes, saa at hver Tomme bærer Grønt ...

Ja, det er Jangtse, ingen fremmed Flod og ikke fjærn, hvis du har Hjærte, det er Jangtse, den store Ernærer der giver Liv til saa

mange Mongoler, at om du sejler i Dage ser du ikke andet inde i Land end dyrkede Grave og blaa Kinesere, og retter du Kikkerten et Sted ind paa det lave Flodland, faar du den fuld af Grave og blaa kinesiske Bønder.

Det er Jangtse paa den anden Side af Jorden, det er A Koys frugtbare uudtømmelige Verden.

MONSUNEN

Elof Månson havde hjemme i Vestergøtland og var Cowboy i Texas. Mellem Kameraterne gik han under Navnet „Monsunen“ (The Monsoon), formodentlig en Gang afledt af hans Navn af en eller anden Kollega, der kunde have været Sømand eller haft Vid eller ikke vidst hvad han sagde. Navnet passede imidlertid til Manden. Han blæste stridt, men til hvilken Side hver anden Gang.

I sin Ungdom var Månson som saa mange andre tusinde „Svenskere“ draget over Havet for at vende hjem igen. Det var hans udtrykkelige Ærinde, dog med den Tilføjelse at han der drog ud fattig som et Stenaldermenneske agtede sig hjem snarest til sin Landsby belæsset med alle Kaliforniens Skatte. Det gik ham som de andre, han blev akkurat hvad man i Amerika med blandet Respekt forstaar ved en *Swede,* en udmærket Arbejder men ustadig. Han var ved alt, indtil han endte ved Cowboyens Erhverv, der i hele sin æventyrlige Foreløbighed tiltalte hans Smag saadan at han skønt altid ridende i fuldt Firspring aldrig kom videre.

Af den lange fregnede Bondedreng med Haandleddene ud af Ærmerne, der skramlede om Bord i et Udvandrerskib med sin Bylt, kejtet næsten til Lammelse og stum som et Offerfaar, var der ikke meget synligt tilbage; „Monsunen“ var en Cowboy som Cowboys er, adræt, med et Skraal ud af Halsen, lynhurtig, voldsom; det hærdende Liv paa Kvægsletten med hundrede Mil til alle Sider havde dyrket hans fysiske Kræfter og hans Sanser op til den højeste Ydeevne. Det er umuligt at give en Forestilling om hans Haardførhed og om den legemlige Forfinelse, det Spor-

geni, han udfoldede under sit Arbejde mellem det halvvilde Kvæg, altid under aaben Himmel; man maa have set en Cowboy i Funktion for at vide hvor vidt praktisk Idræt kan drives. „Monsunen", der havde været en Snes Aar i Amerika men var uden Alder, lignede et Skelet oversnøret af Muskelreb paa alle Leder, og hans indvendige Dele stod for enhver Prøvelse, han vejede ikke to hundrede Pund og kunde kaste en Stud. Ved Hoften hang hans Revolver, men han havde ingen Brug for den, ingen Mand i Amerika, var han nok saa glimrende udrustet og hovmodig deraf, faldt paa at gaa den senede og resolute Svensker for nær. Paa en Maade havde „Monsunen" altsaa naaet alt hvad Karlfolk kan naa i Amerika eller hvorsomhelst i Verden. Men han var og blev den samme som den Gang han udvandrede. Han laa hver Dag paa Rejse, han skulde hjem til Sverrig, sagde han, naar han nu var kommen til denne her Formue, der laa i Luften.

„Monsunen" spillede. Han var kendt som *Gambler* i alle Kroer fra Galveston og op til Kansas City, og han var skattet, for han tabte lige saa regelmæssigt som et Sandur løber ud. Han tjente meget, et Jærn som han var, han var forlængst Formand paa højeste Løn, lige saa meget om Maaneden som et Gaardsted i Sverrig indbringer et helt Aar, og i al den Tid „Monsunen" laa ude paa Vildsletten med Kvæget, fra Uger til Fjerdingaar ad Gangen, brugte han ikke en Cent. Men naar han saa kom ind til et beboet Sted, hvor der var blot saa meget i Retning af en *Saloon,* at fire Mand kunde sidde sammen om et Spritanker og bevæge Albuerne til Poker, ja saa var det at „Monsunen" vendte og peb op til Orkan, avet om. Civilisationen, selv i primitiveste Form, slog den stærke Svensker som en rasende Feber, hvorunder han dog slet ikke morede sig men bare brændte op. Først svirede han under kolde Hyl, spredte barsk om sig med Penge og Gæstfrihed til alle Sider, og paa dette Stadium kunde han minde om en af disse tornede sene Kaktus, vant til Tørke, der endelig en Gang bryder ud i en vild Blomst uden Duft; men naar han saa var bleven tilstrækkelig ophidset, besatte Hjemveen ham som en desperat Inspiration — *nu, nu* skulde det være, Sverrig og

Grunden til at han levede føltes som store Vingeslag over hans Hoved — og kom saa med Kortene, *damn your eyes!* Et Par Timer efter var Svenskeren blanket af og kunde ride ud og svale sig mellem sine Køer nogle Maaneders Tid igen.

Han tog det med Fatning hver Gang, saa uden Protest sine Kontanter vandre over i andres Lommer. Det eneste der kunde mærkes paa ham var at han blev ædru, hvor meget han saa havde indenbords, efterhaanden som han tabte. Naar han var færdig sukkede han og saa sig om med triste fordummede Øjne, lignede sig selv som Bondedrengen fra Sverrig, men der var ogsaa et saaret Træk om hans Mund, der lod se at han var ved at blive en gammel Mand. Det hændte at han efter saadan et lykkeløst Spil satte sig til at græde. Kameraterne misforstod ham ikke. De kendte ham som en Mand uden Munterhed, han lo aldrig, og derfor maatte det have andre Grunde, naar han græmmede sig, end Tabet af et Kvartaars Løn. Det var heller ikke Pengene „Monsunen" græd over men Minderne, Vestergøtland, som havde været saa nær og atter var haabløst forsvundet.

I Grunden gjorde „Monsunens" Skæbne ham ikke videre iøjnefaldende mellem andre Cowboys og Svenskere, for hvem Tilværelsen falder malerisk og meningsløs; men der hændte ham dog en Gang noget ekstra, som drog ham frem over Niveauet og paa en led Maade blottede Naturens Hensigt med ham, det var dengang han fangede Bisontyren.

Nogle Hyrder der havde været paa Strejftog efter bortløbet Kvæg kom tilbage fra en afsides og vild Bjærgegn højt oppe ad Rocky Mountains til og meldte, at de havde set en mægtig gammel Bisontyr, der ganske ene gik oppe i Bjærgene. Nu er Bøflen totalt udryddet i hele Amerika paa nær en lille Flok i Yellowstone Park, det vakte derfor Opsigt, at en gammel Tyr, formodentlig den sidste af en forsprængt bortgemt Flok, endnu gik frit omkring som i de gamle store Indianertider. Cowboyerne snakkede om det paa Stationerne, og derfra kom Rygtet i Bladene, og snart forlød det, at en Rigmand oppe i Kansas City bød 5000 Dollars for Dyret levende bragt til Byen. Det var mange Penge. Kohyrderne, Jægersmænd og Folk der ellers havde blot den al-

mindeligste Forstand haanlo, naar de stod ved Skænken og Snakken faldt paa Tyren — vilde den Millionær deroppe i K. C. gøre Nar ad dem? At tage op og skyde Tyren, det var i sig selv et Stykke Arbejde, at fragte Kroppen ned var ugørligt. Men at hente Tyren levende — Idioti af et Bymenneske!

„Monsunen" hentede den.

Saasnart Svenskeren havde faaet Nys om Millionærens Tilbud, slog det ham at her var hans Chance; saa godt som rede Penge med et Kup, den lige Vej til Sverrig! Og efter at han havde skaffet sig fuld Vished for Tilbudets Ægthed, tog „Monsunen" Orlov fra sin Ranch og begav sig ganske ene op i Bjærgene.

Ekspeditionen tog ham med Henrejse og Indfangning af Tyren i alt en Maaned, og i den Tid døjede han større Savn og Overanstrængelse end der lader sig sige; maaske var han det eneste Menneske der havde Krop til at holde det ud og Halsstarrighed til at føre det igennem. Man havde næsten glemt baade Tyren og ham, da han en Dag stillede nede ved en Station i Nærheden af Fort Worth, mager som en Harve og omtrent fra Vidde af Strabadser og Mangel paa Søvn. Han lejede en Vogn og Mandskab og hentede Tyren, som laa bunden nogle Mil fra Stationen. Hvordan i Alverden var det gaaet til?

Ja, Historiens Detailler blev aldrig rigtig oplyst, for „Monsunen" var ikke en Mand af mange Ord, og skulde han endelig fortælle noget, gjorde han det med en Knaphed, der forekom ham selv udtømmende, som nu i dette Tilfælde med Tyren hvor alt hvad han forklarede var at han altsaa, som der var Syn for havde fanget Bæstet. *I got him.* Det var hele hans Forklaring. Men de andre Hyrder, *Kenderne,* de kunde se Bedriften, de stirrede hovedrystende paa Svenskeren uden at ytre stort andet end de lave Lyde, der af sig selv stødes ud af Halsen, naar man dybt grebet gaber paa noget Overordentligt.

Hvad „Monsunen" angaar, havde han kun haft Øje for de 5000 Dollars med Vestergøtland bagved i et Syn, der gjorde ham gal af Energi, og andet var ham heller ikke præsent nu, da han havde Tyren.

Men man har jo Lov at forsøge at tænke sig ind i Enkelthederne af Svenskerens herkuliske Bedrift. Først har han opledt Tyren, og det var ingen Ferieudflugt. Selv med en omhyggelig Forklaring fra Hyrderne, der havde set Tyren, var det at finde den lige saa vanskeligt som at lede efter en Lommekniv i en Høstak. Efter at have sporet den op har han *roped* den, givet den Lassoen om Hornene, og har nu staaet foran den umulige Opgave at skulle lede den gigantiske Vildtyr mange Dagsrejser ned fra Bjærgene til nærmeste Station. Det var ikke et Stykke Kvæg han havde med at gøre, som skønt halvvildt, dog kender Lassoen og har Respekt for den, og som alligevel kan give baade Hyrde og Hest nok at trækkes med; det var en gammel olm Bøffelhan, der aldrig havde smagt Mands Nærhed eller noget der hed Indgreb i dens Selvbestemmelsesret, det var selve Oksernes Konge han inviterede paa Løkke om Koderne og behag at følge med denne Vej, det var hans Majestæt den store Bøffel, paa hvis Ryg titusind Generationers Styrke og Galop har taarnet sig op i en Pukkel, saa at han min Sjæl overgaar endogsaa sig selv i Størrelse. Ham var det Svenskeren etablerede en vis spændende Forbindelse med ved et Reb, der ikke kunde rykkes over, mellem Tyrens Horn og Saddelknappen. Det var en haard Hest Svenskeren red, et ildvornt Øg gjort af Sener og Flintesten, og de to forenet i et mangelemmet Springvæsen, hvorfra der udskød snørende Fangliner, begyndte altsaa at fortrædige den store Ensomme. Man kan se den lodne Fader Buffalo, Oksernes Konge, pukle sig truende for Rytteren og med Mulen mod Jorden give Luft for de skudlignende Fnys gennem Næsen, der siger, at nu *kommer* han snart.

Og saa begynder Duellen. Snart er det Kong Buffalo der i meget krænket Majestæt søger ind paa Mand og Hest, i tordnende Firspring og med Brøl ud af sig som Bombeslag, snart er det den flintrende Mustang, som synes at bide Jorden med Hovene og den stumme Rytter der forfølger Tyren og jager den eller haler i den med de skærende Reb — ingen Pardon paa nogen af Siderne — men hvordan det saa gaar véd den utrættelige Djævel paa Hesteryggen altid at narre Bøflen ind i den Retning

han vil have den. Der gaar halve Døgn og Gud véd hvor mange Mile, hvor Kong Buffalo i morderisk Enfold tror at jage Rytteren ud af sit Rige, stadig i Hælene paa ham, mens Manden til Hest foran bare passer paa at ride saa stærkt til, at han holder Lassoen nogenlunde strakt, og i al den Tid nærmer de sig i lige Linje de beboede Trakter, hvorhen han vil have Tyren lokket. Til andre Tider, naar Tyren behager at lægge sin kongelige Ukrænkelighed tilside og som et blot plaget og fortvivlet Dyr søger ved Flugt at lægge Afstand mellem sig og Plageaanden, mager Rytteren det ogsaa saadan, at Flugten i Stedet for at bringe Bøflen midt ind i Urnaturens Skjul fører den direkte ned mod Civilisation og Fangenskab. Om Natten giver han Bøflen fri, notabene med en svær Sten at slæbe omkring ved Linen og hildet paa Forbenene, mens han selv sover paa Jorden i et Tæppe ved Baalet, hvor han har ristet det evige Flæsk med Bønner, og Mustangen med onde Grin i Mørket gaar og gumler Tornebuske i sig.

Dagen efter videre. Ny Skinfægtning. Nye majestætiske Mordforsøg fra Bøflens Side og ny Tilbagerykning over Hals og Hoved af Rytteren, der fører igen nogle Mil nærmere mod Maalet. Saa brister Lassoen, og Tyren gaar sin Vej, dukker sig i en trøstet Galop hjemad, og Rytteren maa efter den, i dagevis, til han atter har brudt Trylleringen, dens Styrke og Hurtighed lægger om den, og faaet Reb paa den igen. Og saa indvinde det tabte. Og videre. Og Maden slipper op, saa han maa paa Ration, ofte ingen Drikkevand, og det fryser om Nætterne, og Hestens Kræfter ebber ud, skønt man skulde tro det var selve den udødelige Helhest med Flamme ud af Halsen og Knokler der slaar Ild, han er ridende paa — ja og saa oprinder den Dag virkelig, da han kan se Stationen! Det forekommer ham som Aarhundreder siden han drog ud og begyndte Jagten, og det er det ogsaa, for han har gennemrejst hele den Vej Mennesket efter sin sejrrige Kamp mod Dyret og Naturen kan se tilbage paa!

Men Bøffeltyren kunde ogsaa se Stationen! Og paa dette Punkt sagde den stop. Ikke længer — nej nu skulde han have Tak. „Monsunen“ sled og baksede med den en Dagstid, men den vilde

ikke lade sig hverken narre eller drive længere. Saa bandt Svenskeren den, red rundt om den i en sidste teutonisk Rasen, et ustyrligt Had over hvad dens Vildhed og Stupiditet havde kostet ham af Møje, og spandt den med Kast efter Kast saa fuldstændigt ind i sine Læderreb, at den faldt om og ikke kunde røre sig af Stedet. Og saa afsted efter et Køretøj og Folk til Hjælp.

De maatte bygge en Kran paa Stedet for at faa det bastede vældige Dyr hejset op paa Blokvognen.

Og da de saa sent om Aftenen ankom til Stationen med Tyren, hvor de skulde have den med Toget, kom der en Mand ud med en Blændlygte for at se paa Tyren, og i det samme Lyset faldt den i Øjnene, strakte den sig med en uhyre krampagtig Anspændelse, *sprængte Baandene af sig og var død.*

Var det nu ikke underligt?

Men da lo Svenskeren. For første Gang saa nogen ham le. Det var ikke klædeligt for ham. Og siden hver Gang han genfortalte Historien, der i hans Mund blev meget kort — *I got him, and then he died* — lo han rigeligt og med noget af en gammel Mands Rysten paa Lemmerne. Han gensaa aldrig Vestergøtland.

BONDEFANGEREN

En kold Blæsevejrsdag, da Havnen dybt under Brooklynbroen gik i en Galop af graa forpiskede Søer, som den gør naar Storm og Tidevand sætter Atlanterhavet ind mod den stride Flod, og Færger og Bugserbaade laa og vaskede dernede i skraa Rute for Strømmen mod deres Maal, mens Taarnhusene ovre i New York ragede farveløse op i den klare Luft, alle med snehvide Dampskyer fra Toppen, der reves ud i Rummet og i et Nu var forflygtiget men stadig slog ud paany; mens den hængende Bro dundrede og dirrede under Hverdagens Rækker af Sporvogne og Tog, var jeg stanset et Minut ved Rækværket nær Brotaarnet paa Manhattansiden, og idet jeg vendte mig for at gaa igen, stod der en ung Mand lige bag mig der drog Haanden op af Frakkelommen, pegede, saa langt og spurgte:

Hvad kan Navnet være paa den Ø dernede?

Govenors Island, svarede jeg.

Ja saa . . .

Han nikkede langsomt og gravede Haanden ned i den slidte Lomme igen, blev ved at stirre paa Øen derude.

Den runde Bygning De ser er Castle Williams, forklarede jeg videre, ikke uvillig til at snakke, fordi man saadan saa mig an for at vide Besked. Jeg bemærkede at det var en stormfuld Dag, hvortil han triumferende udraabte, at det kunde jeg vædde mit Liv paa. Jeg pegede paa flere Ting i det Fjærne og gav Forklaring, og den unge Fyr nikkede erkendtlig, mere og mere orienteret, mens han stadig forskede ud over Vandet med et Par lyse Øjne, som jeg allerede havde mærket mig — meget lyse og overordentlig flygtige Øjne, altfor sorgløse Øjne . . . en grøn Fyr

aabenbart, en Bondedreng . . . og akkurat, uden endnu saa meget som at se paa mig og spekulere paa hvem jeg var, snuede han ejendommelig tankeløst op i Næsen, paa Agrarers Vis, og lod falde:

Ser De, jeg er jo fra Missouri . . .

Er De det? sagde jeg og lo. For det er en Talemaade i Amerika, der mener saadan noget som at være „kommen ind med Firetoget". Han saa godt nok ud til det. Han var stor og bredskuldret, Tøjet der var af landligt Snit stumpede overalt, som havde han faaet det i Voksealderen, og han havde en blød Filthat paa Hovedet med paafaldende smal Skygge, et rigtigt Farmerhovedtøj. Det unge glatte Ansigt udmærkede sig ved en stærk blodsprængt, næsten rødbedeagtig Farve, som man ser paa blonde Folk der færdes ude i al Slags Vejr, og denne Kulør fremhævede yderligere de smaa hvide og blaa Øjne.

Vi kom i Snak, drev sammen over Broen ind ad New York til. Han saa altid lige frem for sig, syntes ikke at have Brug for at se nøjere paa sit nye Bekendtskab, han aandede sundt gennem Næsen, hørligt, saa at man kom til at lægge Mærke til et Par Haar der stak ham ud af Næseborene i det ellers glatragede Ansigt. Der var noget selvfølgelig nysgerrigt over ham, han var netop saa tillidsfuld, saa aaben i sit Væsen som de unge Folk, der strutter af Helbred, er det i Amerika. Man maatte synes om ham. Ja, han var altsaa ude for at se sig om i New York — paa Gennemrejse, han skulde til Tyskland for at besøge nogen Familje der, som han aldrig havde set . . . om jeg for Resten ikke selv var Tysker?

Her vendte han det glorøde uskyldige Ansigt om mod mig, men lod ellers ikke til at se mig. Og da jeg ikke straks svarede, faldt han ligesom af sig selv over i Tysk, en eller anden gammel slidt Bondedialekt, hvoraf jeg ikke forstod det halve. Han gik snart over til Engelsk igen, og inden vi var kommen over Broen, havde jeg faaet hele hans Historie, var bleven præsenteret for en tyk Rulle Pengesedler, som han gik med i Frakkens Sidelomme og som syntes at brænde den, og var bleven inviteret til Hippodrome om Aftenen. For ikke sandt, mente den unge Mand,

New York var en By man skulde se, men som man ogsaa skulde tage sig i Agt for, og det maatte han sige, at han ikke just *elskede* Tanken om at fordybe sig ganske ene i dens Mysterier ... han havde hørt baade et og andet om de lovløse Eksistenser der lurede paa Fremmedmand i New Yorks Gader, og selvfølgelig han var fra Landet, naturligvis, en ærlig Farmer ... glad var han derfor (med en frisk Ed) over at have truffet en pæn Person, og — vi var gaaet ned ad Trapperne og bøjet om Hjørnet til Bowery, hvor min Ven uden Ceremonier stødte Svingdøren op til en Saloon og førte mig ind — og hvad skulde det være? Øl, Cocktail ... eller om jeg vilde have Sjampanje ... Pokker til Fyr!

Larmen udenfor Saloonen fra Færdslen paa Gaden, Sporvognene, Broen, L-Togene, og Larmen af Stemmer langs den travle Skænk var saa øredøvende, at vi maatte staa ganske tæt sammen og huje opad hinanden. Det tiltalte aabenbart min Ven fra Landet, han svang et skummende Glas Øl, var allerede kommen paa venskabeligt Nik med Bartenderen, han drak mig til, brølede noget ...

Hvadbehager? hylede jeg.

Han hulede Haanden om Munden og brølede af sine Lungers fulde Kraft:

Williams ...

Williams, De hedder Williams, skraalede jeg tilbage.

Ja, hujede han. Glad to meet you!

Vi blev der et Kvarterstid og „havde" diverse Omgange. Først gav han, og saa gav naturligvis jeg, hvorpaa han med Pengerullen i Haanden hujede en Hemmelighed til Bartenderen og fik Hul paa en halv Flaske saakaldt Champagne. Jeg gjorde Besked, vi drak med den travle Mand i hvidt Forklæde bag Disken, og derpaa gav vi os uden Frygt eller Bæven i Kast med noget af den Free-Lunch der var udstillet ved den anden Væg i Lokalet under to kæmpestore Malerier af yndige Piger i Badet; Williams benyttede Lejligheden til at spise sig en solid Frokost nu han saa Mad for sig. Han klemte paa de tørre Brødskiver, fiskede Sauerkraut eller hvad det var op af en dyb Skaal med Trægafler

staaende i, og da dette gav ham Appetit, gik han for Alvor løs paa den Keddel med sydende og hoppende Pølser der stod og kogte for Hvermands Gane og udbredte Løgdunst over det hele. Disse Pølser har man i Galgenlune kaldt for *hot dog*, og man vil paastaa, at de logrer i Gryden og er i Stand til at sige *Vov*, naar man sætter Tænder i dem; men Williams fik Bugt med adskillige af dem; hvad enten de logrede eller gøede maatte de ned. Da det var bestilt, startede vi en osende Forkulning af to Cigarer, som Williams havde paa sig, rimeligvis direkte fra Missouri, og saa drev vi ud paa Gaden igen, Williams ikke uden et Hik og et Opstød og efter at have vinket intimt Farvel til Bartenderen.

Men se det var jo meget for tidligt at gaa i Hippodrome, og staaende henne paa Hjørnet udenfor Posthuset aftalte vi at mødes samme Sted om Aftenen Kl. 8, hvorpaa vi skiltes.

Jeg stillede præcis, og Williams var der. Allerede paa lang Afstand kunde jeg skelne hans blussende Fysiognomi i Trængslen under Lygtelyset. Da han saa mig, satte han sig sporenstregs i Gang, uden at hilse og tavs, og idet jeg fulgte ham vandrede vi meget naturligt ind ved en Bar og fik os et Par Glas Øl. Williams saa lidt overkørt ud, ligesom fortænkt. Vi talte ikke noget videre sammen paa Vejen op gennem Byen i Sporvogn. Men da vi var kommen saa langt som til tyvende Gade eller deromkring, foreslog han at vi skulde hoppe af og gaa. Det var for tidligt endnu, vi kunde gaa Resten af Vejen. Vi havde jo ikke gaaet mange Skridt, før Williams igen saa en af disse Mavebælte-Døre for sig der fører ind til Saloonerne, stødte den op og gik foran mig ind. Det var i Bowery, og jeg syntes ikke helt godt om den Saloon vi kom ind i. Selskabet langs Baren forekom mig skumlere end sædvanligt; jeg tror ogsaa Williams følte sig lidt frastødt, for efter at have mønstret Gæsterne et Øjeblik med sammenknebne Øjne gik han lige igennem og ind i et Værelse bagved. Her var der ikke mange, vi satte os ved et af de smaa Borde og fik hurtigt hver en Cocktail. Nu tøede Williams op og begyndte at snakke livligt løs paa dette Engelsk, som enhver kunde høre var udenbys; vi fik en Omgang igen, og nu blev

Williams munter . . . pludselig smækker han en kvart Dollar ned paa Bordet og spørger mig, mens han holder Haanden paa den, hvilken Side der er op. Jeg gætter paa Krone, og da Williams tager Haanden bort, ser jeg det er rigtigt.

Saa er det Deres, siger Williams. Gæt igen!

Jeg vandt endnu en Quarter, og en til, og det var jo rigtig rart. Men jeg kunde ikke lide det. For jeg, der havde mine Øjne med mig, var bleven opmærksom paa en lille Herre, der sad ved Bordet lige ved Siden af med en halv Cocktail, og han havde faaet Øje paa os! Jeg var ikke saa glad ved hans Opmærksomhed. Det var ikke forsigtigt af Williams at sætte sig til at spille her, ingenlunde; hvorfor kunde han ikke holde den Rulle Sedler i Lommen? Vi gjorde Opsigt, man lagde Mærke til os, vi var fra Missouri . . . jeg holdt ikke af det, og det var med temmelig delt Opmærksomhed jeg gættede paa Williams' Quartere, som jeg for Resten rask væk blev ved at vinde. Imidlertid skelede jeg nu og da til den Herre, der sad og iagttog os, og søgte at danne mig et Skøn af ham. Det var en ganske lille Herre med tilsyneladende spæde Lemmer, omhyggelig paaklædt, næsten med pigeagtig Sirlighed. Men han havde et farligt Hoved. Det var af en uhyggelig Modenhed i Udtrykket. Baghovedet var saa uforholdsmæssigt stort, at den runde stive Hat sad i en stejl Vinkel ned over Ansigtet, og dog var den ikke skubbet paa Snur. De fine Træk talte om den mangeartede Fordærvelse, ingen personligt formaar at tilegne sig, men som nedarves i flere Led; han var et Bymenneske, en sund og proper Gavtyv . . . Gud hvor jeg alligevel skulde have Lyst til at kende ham! Jeg *havde* allerede set mere paa ham end man kan uden at tage Følgerne . . . der letter han nu elegant paa Hatten og spørger i en snøvlende men fuldkommen selskabelig Tone, om ingen af de Herrer skulde have en Cigaret paa sig. Et underligt Spørgsmaal. Beder han Folk om Cigaretter? Vi har desværre ingen; men en Cigar afslaar han. Ryger *kun* Cigaretter. Dette forklarer han udførligt — han taler med en knortet skotsk Akcent, og mens Konversationen gaar, rykker han umærkelig sin Stol nærmere, til han sidder ved vort Bord — og da Tjeneren, uden at vi har hørt Bestillingen, sætter tre friske

Cocktails paa Bordet, gør den Fremmede en smuk Haandbevægelse over Glassene — Gentlemen! — og mens Williams' lyse Øjne ligesom i blændet Nysgerrighed hænger ved den fine Dandy, fører vi Glassene ceremonielt til vore Læber og drikker, og naar man har gjort det, er man jo et Selskab.

Munden stod ikke paa den lille Modeherre fra nu af. Han præsenterede sig som Mr. Burke. Han kom meget hurtigt til at tale om Kvinder og udfoldede en Kundskab saa altomfattende og med saa fræk en Udtryksmaade, at jeg aldrig havde tænkt mig det muligt i Amerika, hvor man i alt Fald tier med noget af det, selv om man er et Asen. Det overraskede mig at komme ind i denne kvælende Atmosfære, men det lod næsten til at lamme Williams. Han gabede som en Fisk, blev helt forkalket i Øjnene over hvad han hørte. Og da Burke ad denne ikke usædvanlige Vej havde sikret sig Stillingen som Nr. 1 imellem os, gik han med ikke mindre Sagkyndighed over til at drøfte de sidste Væddeløb. Her tabte vi ogsaa Slaget. Mr. Burke udtrykte sig som en Virtuos om Vidunderheste, vi andre til vor Skam aldrig havde hørt nævne, han lod os i Forbigaaende forstaa, at han just igaar havde vundet fabelagtigt paa „Mabel II", og i den Anledning fandt han det Umagen værd at skænke den lille Leg Opmærksomhed som vi sad og drev med nogle fattige Sølvskillinger. For ligesom at søge Niveau med det Selskab han var kommen i nedlod han sig til at gætte et Par Gange og tabte. Saa knaldede han selv en kvart Dollar op paa Bordet, saa paa Williams og bad ham gætte.

Men endnu inden Williams havde sagt noget, udbrød Burke med den brutale Opflammen af hele Holdningen, der røber Spilleren:

Jeg vædder fem Dollars paa, at De taber!

I samme Nu bestemte Williams sig. Hans fortinnede Øjne hang som fastnaglet ved Burkes lille velplejede Haand, der skjulte Mønten. Krone, stammede han. Burke tog Haanden bort, og Williams blev endnu mere sprængrød i Hovedet, da han saa at han havde vundet. Burke sagde ikke et Ord men fremtog med uforlignelig Nonchalance en Rulle Sedler, tyk som en Arm,

smækkede Elastiken af og gav sig til at blade i den. De yderste Lag var *Hundreddollarsedler;* han bladede *mange* Gange, inden han fandt en Femdollarseddel, som han lagde over til Williams. Øjeblikkeligt efter havde Burke glemt Spillet, han saa sig om, smagte med Munden og ytrede igen Lyst til en Cigaret. Tjeneren blev spurgt men beklagede meget at Kafeen ingen havde. Burke rejste sig da og erklærede, at han vilde gaa ud paa Gaden og faa sig en Pakke — forhaabentlig blev de Herrer siddende saa længe. Han lod sit Glas staa og trippede ud, og nu saa jeg, at Mr. Burke gik med Damestøvler, ganske smaa højhælede Støvler!

Han var næppe ude af Døren, før Williams fo'r over Bordet med sin Haand og greb mig stærkt om Armen.

Ved Gud, ham skal vi plyndre!

Jeg lo, i den Tro at Williams spøgte eller var lidt skør. Men det var Fyrens ramme Alvor, han svedte i Feber, her var vor Chance, nu eller aldrig, han ravede omkring i Luften over Bordet med Armene, placerede en Quarter foran mig og en foran sig selv og begyndte i en flyvende Fart at forklare mig et „System", hvorved vi simpelthen aldrig kunde tabe! Jeg skulde bare altid sørge for at vende Plat opad paa min Mønt, saa vilde han vise Krone, og paa den Maade var det indlysende, at Burke maatte tabe hver eneste Gang eller i hvert Fald saa tit vi ønskede det! Aa, det var den letteste Sag af Verden, vi kunde vinde hver Cent fra ham, bare jeg vilde osv. osv.

Jeg saa paa Williams, vantro, vred. Bildte han sig virkelig ind, at vi skulde kunne overliste Burke med saa tarveligt et Kneb? Var det muligt, at han ikke havde *opdaget* Burke, at han ikke havde set, hvad for en farlig Person vi havde med at gøre? Han *var* altsaa i en uhelbrededlig Grad fra Missouri, og det kunde vel ikke en Gang nytte at give sig til at aabne Øjnene paa ham. Han svirpede som et gloende Jærn af Begærlighed, lyste langt hen af landlig Uskyld . . . nej, *han* stod da ikke til at redde! Jeg indskrænkede mig til køligt at afslaa Opfordringen til at gøre fælles Sag med ham. Han blev imidlertid ved at nøde mig, mere og mere stupid opsat paa hvad han kaldte vort Livs Chance,

han besvor mig, sang og bad ... lige til han pludselig blev tavs, ved at Burke gik med Døren. Burke nærmede sig med smaa Kattefjed paa det savsmuldede Gulv, satte sig og pustede en Røgsky fra sig. Nu havde han da faaet fat i Cigaretter. Han saa fra den ene til den anden af os, uendelig velopdragen, kælen, han var vor bedste Ven. Saadan tænkte jeg mig, at *Lantier* i „L'Assommoir" maatte have set ud. Med det var dog ikke ganske Lantier. Idet han satte sig og trak op i de forfængeligt nypressede Benklæder, bemærkede jeg en stor Bule af umiskendelig Form omme paa Lænden under Frakkeskødet — den lille omhyggeligt parfumerede og viksede Pusling havde en svær Revolver paa sig! Hvor det for Resten fulgte af sig selv. Man kunde se paa denne Nakke, der bredte sig opsvulmet ud bagtil som Giftkirtlerne paa en Klapperslange, at han uden stor Foranledning vilde stinde sit lille Kropstykke og fare ud med en Brod, der dræbte i Flæng mellem stærkere og bedre Folk end han selv. Overfor ham gjaldt det om at træde sagte.

Jeg holdt mig ganske passiv indtil videre. Men Williams var fortabt, gik med aabne Øjne sin sikre Ruin imøde. Han foreslog Kort! Burke havde Kort paa sig og vilde godt. Et lille Slag Kort var ingen gal Ting, mente han, en hyggelig Tremandspoker ... værsgod tag fra!

Jeg spiller ikke, indvendte jeg høfligt.

Aa jo! Burke gav rundt, og da jeg ikke vilde tage Kortene, lagde han dem foran mig, og derpaa spillede han og Williams. Det gik med stor Øvelse. Mine Kort vandt. Burke lagde otte Dollars paa min Plads. Nu gav Williams.

Jeg spiller ikke, erklærede jeg irriteret.

Aa jo, sagde Williams, De spiller!

Tonefaldet var saa ubarmhjærtigt, at jeg saa op paa ham. Og nu gik der nogle Sekunder, hvor jeg sad uden at røre mig af Stedet, næsten livløs, saa meget fik jeg at tænke paa. Idet jeg saa paa Williams, var jeg nemlig kommen til at møde hans Blik og havde set den hæslige Virkelighed deri. Han var i Ledtog med Burke!

Saa længe varede det inden det gik op for mig. Ja, det var slet ikke Williams, den solbrændte Knøs fra Missouri, det var en haardhudet Omstrejfer fra Forbryderstrøgene i New York. Han havde ikke lyse sorgfri Øjne, men et hvidt stenhaardt Blik, hvori nu ogsaa den Bagatel at han havde forraadt mig og ført mig i en Fælde druknede sporløst. Nu var det Forretningerne. *De spiller!* En Bondefanger, hvis Tid var knap! En brutal Slave, hvis Næve jeg kunde se vilde svuppe i mit Blod, aldrig saa saare jeg mukkede. Hvor han dog havde spillet sin Rolle forfærdelig godt, med Rovdyrets sikre Instinkt, hvor han havde arbejdet fint sammen med den anden! Hvor fik de Kræfterne fra! Hvor gad de? De vidste ikke en Gang hvor meget der var at tjene ved hele den lange, uendelig fint gennemførte Forestilling — hvor de var kloge, hvor de var Psykologer af Gavn! — Herregud, jeg gik med en halv Snes Dollars i Lommen, det var alt. Hele dette forfarne Stykke Arbejde, denne Udfoldelse af sikker Sporsans og Energi, dette Væld af primitive Kræfter var altsaa spildt.

Her sad jeg og troede at jeg kendte Mennesker! Og dog var jeg ingenlunde grøn. Jeg havde ikke glemt den Gang i Memphis, Tennessee, da jeg faldt i Bondefangerklør to Gange i Løbet af én Time, og det endskønt man havde advaret mig kraftigt i Forvejen. Jeg sad paa en Bænk i en lille Park midt i Byen og iagttog de tamme Egern, da en Mand ved Siden af mig gav sig i Snak med mig. Jeg var naturligvis paa min Post imod Bondefangere, som man havde lært mig, men dog naturligvis ikke imod pæne Mennesker. Denne snaksomme Mand *var* pæn, en Farmer nede fra Texas som kunde se paa mig, aa saa tydeligt, at jeg var fremmed som han selv. Han fandt ud, at jeg holdt af Jagt og inviterede mig stoltelig paa Bjørnejagt nede paa den vidtstrakte Ranch han besad i Texas. Nydelig Mand! Om vi ikke skulde drikke et Glas paa det? Han førte mig tyve Skridt over Gaden lige op i Favnen paa et enøjet Individ, der drog Kort frem og uopholdeligt gav rundt til Poker. Jeg vendte Ryggen til min Farmer og gik ned i Parken og satte mig paa Bænken igen, *saa*

meget klogere. Fem Minutter efter kommer der en Mand og fortæller mig, at han har staaet og set det hele, og man skulde rigtignok vare sig i Memphis, og han havde reddet mange Uerfarne ved at give dem et Vink o. s. f. . . . vi blev rigtig gode Venner. Han førte mig op i et Lokale, hvor tyve til tredive Tugthuslemmer sad om grønne Borde med Rouletter og flaaede Gennemrejsende. Jeg forlod Stedet og gik ned til min Bænk og mine Egern. Der havde sat sig en Mand der imidlertid, og han havde næppe set mig før han snakkede til mig. Det var en velklædt dannet Mand at se til, han sad med en Avis, jeg antager han var Dommer eller Læge. Men nu var jeg vred, og i Stedet for at svare rejste jeg mig og løftede Foden til et velment Spark. Det saarede ham, det havde han dog ikke fortjent. Denne Mand *var* nemlig en ordentlig Borger i Byen. Men saadan var jeg kommen af Sted. Og nu sad jeg her hjælpeløs klappet i Saksen, til Trods for al foregaaende Træning i Menneskekundskab.

Burke og Williams havde spillet et Par Omgange og siddet i styrtende Held paa mine Vegne. Der laa femogtyve Dollars paa min Plads.

Tag dem, det er Gevinst, sagde Burke med et ilde Blik.

Jeg spiller ikke, svarede jeg gnavent.

Burke lagde Kortene og saa først paa mig og saa paa Williams, hældede sig bagover og balancerede paa Stolebenene:

Han maa ikke for sin Moder, erklærede han i en Tone som om det var et lille kuriøst Fund han havde gjort. Det skulde jo svie rigtig til mig, og Williams skulde le sig fordærvet. Men Williams skulede, gjorde et raat Kast med Skuldren og lod til at have Lyst til helt andre Forholdsregler. Han strakte Armen ud og skrabede uden ringeste Omsvøb de Pengesedler til sig, som jeg havde „vundet". Det kunde jo ikke nytte at blive i Komedien længere. Han knurrede, saa vist paa Burke, havde ikke Sind til at holde paa Formerne ret længe.

Vil De spille? spurgte han raat. Og da jeg rystede paa Hovedet, sprang der haarde Knuder frem paa hans Kæber, Kødet bundtede sig paa ham af Lyst til Vold . . .

Men Burke avede ham med et Blik. Her skulde ganske vist

yppes Klammeri, dog ikke af *dem*. Selvfølgelig skulde jeg tirres op til at begynde. Saa havde de bare at handle i Nødværge. Han vippede paa Stolen, fikserede mig i nogen Tid drømmende. Hvor hans Øjne var dovne og ondskabsfulde! Saa knyede han lidt gennem Næsen, knipsede Asken af Cigaretten:

Hør, sig mig, bemærkede han snøvlende, var det ikke Dem jeg gav tre Cents i Aftes til at komme over Brooklynbroen for? Jeg synes jeg skulde kende Dem ...

Dette var en meget grov Fornærmelse. Truffet mig, Guds Død *mig*, tiggende ... Aa lad mig nu se dine Tarme! Jeg antager, at enhver Mand af Gennemsnittet i Amerika vilde have hævnet en saa grufuld Haan ved øjeblikkeligt at tærske sig med de bare Næver ind paa en hvilkensomhelst Modstander, bevæbnet til Tænderne, der sagde saadan noget op i hans Øjne. Men jeg betragtede kun Burke med levende Interesse, fuld af en Art Beundring, aandeløs efter mere der malede ham. Og han gjorde virkelig ikke Hemmeligheder af sit Væsen. Han opfandt slemme Ting at sige om mig, han blev veltalende (den skotske Akcent havde han ladet falde), han digtede lange tilintetgørende Nidkrøniker om mig, tirrede mig noget aldeles uhørt. Midt i sin ærekrænkende Svada kastede han med Hovedet til Williams og bemærkede afsides:

En sejg Billing Kød du er kommen ind med denne Gang!

Williams sad og var blaa i Ansigtet af Længsel efter at komme til ...

Men jeg gav dem ingen Anledning; de havde vist aldrig haft med saa sagtmodig et Menneske at gøre før, de *kunde* ikke faa mig gjort hidsig.

Han er alligevel ikke intelligent, tænkte jeg mens jeg fikserede Burke, han ser ikke sine Folk an, jeg skal jo tirres paa en helt anden Maade.

Midt i en af Burkes skændige, ærerørige Taler, som var egnet til at skolde en Mand ukendelig, rejste jeg mig uskadt og gik min Vej.

Det var tidlig paa Aftenen, Larmen fra den nære Gade lød endnu levende udenfor Kafeens Dør, under hvis Fløje, der ikke

naaede helt ned til Tærskelen, man kunde se Fødderne paa Folk der passerede forbi — altid et eller andet Par Ben udenfor.

Saa Burke og Williams turde jo ikke indlade sig paa et simpelt ligefremt Overfald. Havde det været senere paa Natten . . . jeg mindedes siden med Eftertanke flere smaa Huller i de spejlbeklædte Vægge, stjærneformede Brud i Glasset, som jeg havde siddet og set paa, Mærker efter Revolverskud . . . .

Da jeg gik, vippede Burke fremdeles paa Stolen, han saa efter mig med lidt trætte Øjne, et Blik hvori jeg og min Skæbne døde ud. Williams havde rejst sig og stod som vilde han slaa — en stor voldsom Figur, af hvem man i næste Nu kunde vente sig alt — men i dette næste Nu var jeg ude paa Gaden og opslugt af den velsignede Trængsel paa Fortovet.

LILLE AHASVERUS

Paa Manhattans Østside, New Yorks Fattigkvarterer, vrimler det af Børn i alle Nationaliteter, en Masse Smaakravl der enten er født i den ny Verden eller bleven slæbt derover som Smaa af udvandrende Forældre. De skal nu blive Amerikanere, uden Hensyn til Sprog, Oprindelse eller Fortid.

Børnene har en særlig Stilling i Amerika, nyder fra ganske spæde en motiveret Agtelse som Amerikanere af Iovermorgen. Hvem ved, om det ikke er Fremtidens Præsident man har den Ære at faa en Snebold i Nakken af? Ingen Steder har Børnene deres Frihed som i Amerika, de har Lov til alt, Republiken er deres. Alle vaager over dem, men de kan gaa hvorhen de vil. De kan sidde og skraale en Sang i Sporvognen, det er der ikke noget at gøre ved. De bliver ikke dukket og er derfor temmelig besværlige, de Voksne har Raad til det ogsaa. I Amerika er det generte Barn med Fingren i Munden og begyndende Lamheder rundt omkring i Kroppen ukendt. De faar Lungerne givet fri, er i fuld Funktion saa snart de bare kan gaa. Ingen Steder ser man heller Børn saa tidligt i Færd med frivilligt at skabe sig et Arbejde.

De begynder i Reglen Karrièren som Avisdrenge; aldrig saa saare de blot kan snakke rent ser man dem lufte deres frynsede Halstørklæde i Trækken under Opgangene til Brooklynbroen, hvor Sporvognene svinger i Bue og skingrer bedøvende paa Skinnerne, mens L-Togene tordner over Hovedet, og her hvor der ikke er Ørenlyd, hvor Folket har travlt men hvor de *skal* have Avisen, her svømmer den halsende Purk paa fem eller seks Somre i Malstrømmen med Aviserne, der endnu smitter

af, under Armen — og han tier ikke, han venter ikke til nogen dybt rørt giver den søde lille Mand Fortjeneste, nej, han gaar paa med Zulukrigerens Energi, han stanger som et Vædderlam, og der staar ham et takket Skraal ud af Halsen ... *Djørnl!* ... *Waajld ... all about horrible murder!*

Med den ene Haand, der er sort som til Ligbegængelse af Trykkersværten, flaar han et Numer ud af Bunken og stikker det op til Manden paa Sporvognen, som gaar, og med den anden lille Barnenæve, der allerede har haard Hud af New Yorks Kobber, opfanger han Centen, hvorpaa han er væk, i lige Linje løs paa en ny Chance tværs over Gaden, han lige akkurat klarer Fangnettet foran en passerende Sporvogn, han krydser mellem Benene paa et Spand Heste, han manøvrerer en voksen Konkurrent ud, afskærer en jævnaldrende Kollega og spænder Ben, blaa og forhærdet i Ansigtet, for en „Ven", med hvem han ellers spiller med Marmorkugler ... *Djørnl!* ... *Waajld!* Spædheden er ikke af hans Lemmer endnu, han har alle Mælketænderne, og dog er han allerede saa vidt, at han med hele sin Smule Person ikke alene er med i men forhøjer Storbyens Feber, han presser Tempoet, overtravler de Travle, han knitrer, og det forresten ganske koldblodigt, da han ellers ikke vilde have et langt Liv for sig, men han ved at han skal spille for at ses, Avisen i hans Haand, Nyheden, skal dirre ... *horrible, horrible* ... og saaledes faar den lille Fremtidsamerikaner fra spæd af en naturlig Træning i at udholde en Spænding, der vilde slaa Evropæeren af Gennemsnittet ihjel. Han ligner et kærnesundt Stykke Vanvid, altsaa en Djævel, naar han staaende paa Fortovskanten, uden at der i Øjeblikket er en eneste Køber i Farvandet, slynger Krigsskriget ud i Luften .... *Waajld!* Han er besat. Men Fremtidens Mand er netop den der er gal og kan bære det. Det hænder at han i en tidlig Alder bliver Invalid, faar et Ben kørt af, men hvis der endnu er Hop i det andet kan man se ham stive sine syv eller otte Aar af med en Krykke og tage Konkurrencen op i Brændingen paa City Hall Place, stadig lige ubrudt, saa længe ingen ynker ham.

Edison begyndte som Avisdreng.

Og som Avisdreng staar lille Ahasverus paa Kanten af Fortovet udenfor City Hall vendt mod Malstrømmen af Mennesker og Vogne derude under *World*'s Taarnhus. Det er kun en almindelig *news-boy* at se til, men han er nu det allermindste Numer, lige til at vise frem for Penge, *den mindste Avisdreng i Verden;* hele Stumpen er maaske godt og vel fire Aar. Den lille Arm kan næppe spænde om Aviserne som han bærer halvt sammenlagte i en Pakke med en enkelt i den frie Haand parat til Salg. Nærmest skulde man tro, at det lille Snork legede Avisdreng og havde stillet sig op efter alle Kunstens Regler bare for at nyde Fornemmelsen mens store Broder arbejder rigtigt ude i Brændingen; men han er selv store Broder, og det er ramme Alvor. En Gang imellem naar Færdselen skruer særlig voldsomt derude paa Gaden og Skraalet stiger sig selv over Hovedet, synes han ogsaa han skal minde om sig og gør et Skridt frem til den yderste Kant af Fortovet, rækker en Avis frem mod Opløbet i Almindelighed, og *Waajld,* siger han, jo han anstrænger sig for at gø som en gammel prøvet Avisdreng, det lille Bryst trækker sig sammen helt ned i Maven saa at han skrumper forover: *Waajld!* Den spæde Barnestemme drukner naturligvis i Gadens Torden, men han har forkyndt hvad der skal forkyndes og træder igen et Skridt tilbage, staar paa sin Post imødekommende ethvert Krav, og skal reel Behandling stedse være hans Formaal. Det hænder at nogen faar i Sinde at købe sit Blad netop af ham, maaske fordi han er saa lille at han sætter Rekord, og saa er det at række et Numer til Vejrs i rivende Fart og faa Centen i Haanden og straks flaa et friskt Numer ud af Bunken fattet paa ny øjeblikkelig Afsætning saadan som han ser de andre gøre: *Waajld!* Og slipper Bunken op er det hans Instruks at henvende sig et bestemt Sted i Nærheden ved et Gitter hvor en Mand, der aldrig siger noget, hastigt tæller en mindre Stabel og stikker ham ud. Og saadan skal Dagen gaa til Fader eller Moder kommer og gør op med Manden og henter den Lille.

For Resten er han overladt til New-York. Han kan en Ramse paa Engelsk som skal afleveres i Tilfælde af at han forvilder sig

og hvoraf det fremgaar at han hedder Leo med et slavisk Efternavn og er fra Bowery og et Tal der er forfærdelig svært at sige. Hvad Leo ellers har at meddele sig selv mens han staar og tænker sine smaa Barnetanker former sig paa Jiddisch, det Sprog han har fra sin Moder og som han taler i en endnu privatere Dialekt sammen med Søster derhjemme, den endnu yngre lille Marya. Hende længes Leo altid efter, hun er ham saa kær som Modermælken han engang har drukket og siden glemt. Længslen efter Søster sidder som en Ve i hans lille Legeme, hvori det er hedt som i en Blomsterknop, saadan savner han Søster her paa sin svære Post. Og alt andet hvad Leo kan tænke bidrager til denne indvendige Svulmen og Nagen som i en Spire der gror og ligger og brænder nede i Jorden, hans Væsen er én dunkel Higen, hans Hjærte gaar saa nyt og stort med allerede gamle Savn.

For Leos Sted er jo ikke her, han er født uendelig langt borte, i en By der hedder Lodz, og den Verden han hører til begynder med en Baggaard og en Mur med en Fabriksskorsten ovenover, hvis Røg faar Dagen nede i Gaarden til at skifte som et stadigt uroligt Tog af Skygger og lidt Himmel og igen Skummelhed. Her i dette Vandrelys vinder Leo til Bevidsthed i en Vindueskarm hvor der staar Regnvand, som han trækker Fingren i og prøver med Tungen, hans første Forsmag paa Himlens Væde tilsat med Støvet paa denne Jord, bitter, men uforglemmelig som det Skabelsens Urhav der var i Begyndelsen. Siden forfremmes han til et Naboskab med vaade Fliser og en Vaskerende hvorfra raa Kartoffelskrællinger imellem Stunder styrter ud i en Rist, et Mysterium i Højden og Dybden han aldrig faar opklaret og vil hænge ved alle sine Dage. Og der er Marya med hvem han bygger Futtog af Brændestykker paa Gulvet i al Evighed.

Saa er det han ved noget om en Port ud til Gaden, *Gaden* hvor Alting kommer fra, og en Dag hvor den er brusende fuld af Folk og af Ryttere med dragne Sabler op over Mængden, Skud og Tramp der ryster Jorden, det er Verdens Ende med Rend ud og ind og Jammerskrig, Ruder der splintres og Mennesker der raver ind ad Porten med blodige Hoveder. Og saa er

Leo i det virkelige store Futtog og ved ikke af andet end sørgelige Tider for Fader og Moder, altid paa Rejse, altid borte, indtil de er paa Dampskibet og snart aldrig ser andet end Vand hver eneste Dag. De sejler og sejler, og den Rejse paa Havet skal aldrig ende for Leos Vedkommende, han vil altid blive den tro fordi det nu er saadan Livet er gryet for ham, hans Barnehjærte hænger ved Skibet og Bølgernes tunge Gang som et Hjem han er kommen fra og aldrig skal gense mere.

Solen griner igennem mod Aften, og oppe paa Bakken, hvor Emigranterne har flokket sig og stirrer ud mod den tomme Havkimming, er der et Barnehoved stikkende ud af et groft Køjedækken der syner højt imod Himlen idet Skibets Stævn rejser sig fra Søen, det er lille Leo paa sin Moders Arm, den yngste Udkig paa Skibet, Æventyret om Bord. Damperen arbejder sig sin Vej langsomt huggende, og Søerne entrer Boven som nøgne Krigere med Sværd i Tænderne, knuses og forflygtiges til Skum der bliver staaende et eneste Nu i Luften med Regnbuens Evighedstegn straalende i det salte Støv, inden det farer hen. I dette Spil bliver noget af Leos Sjæl tilbage, her er han fra.

Jo Leo blev tidligt en Fremmed i sin egen Barndom, en Flygtning inden han endnu kunde gaa, en Evighedssøger som den husvilde Vind. Nu er Gaarden med Vaskerenden og de vandrende Skygger der ikke mere, og Bølgerne er der ikke mere, nu er det Bowery, højt oppe ad mange sorte Trapper, og en Uendelighed af kulørt Vasketøj hængt til Tørre paa Snore udenfor Vinduet, et Slagsmaal af Farver derude i Vind og Vejr. Og her hvor Leo er bleven sat i Arbejde staar de svimlende høje Huse og flager med hvid Damp fra Toppen op i Solskinnet, glanende med tusind Vinduer, mens Skyggestøtter læner sig som Himmelstiger fra Tagene ned i de bratte Gader. Og Leo sælger Aviser og længes, længes — efter en Fortid der aldrig rigtig var.

Tilværelsen har kun lært ham Higen. Han er som en dyb Drøm. Men har Prøvelser allerede mærket den lille Mand personligt, da stikker der ham en Skæbne endnu dybere i Blodet, Forfædrenes Usikkerhed og Vandring. Det lille Hoved med de østerlandske Træk er formet som en Maske hvori alle de Om-

skiftelser, der har bøjet og hærdet Israels Folk, spejler sig og slumrer. De aandeagtigt store Øjne lyser af al Asiens mystiske Urtid, Aartusinder før Abraham brød sit Telt i Landet mellem Floderne og drog ind i Kaanaan, de er endnu dugget af et Hyrdelivs Sødme og Mangel paa Tidsregning. Visse bløde Træk ved Næsevigene minder om ægyptiske Kunstværker og genkalder de Tider da Israel strøg Sten ved Nilen og mødtes med de solede Osirisdøtre i Sivene om Aftenen; det krusede Blaamandshaar og et og andet Glimt over Trækkene fortæller om en dejlig nubisk Slavinde, hvis Blod en Gang kom ind i Slægten, og den firkantede assyriske Mund viser hen til de grædende Aar ved Babylons Floder, der dog nok heller ikke var uden al Tidkort. Han ligner Portrætterne fra Faijum, halvt græsk, halvt afrikansk og dog jødisk, og nu staar han altsaa i New York som en lille polsk Emigrant, der næppe kan pudse sin Næse og falbyder *The World*.

Han kan endnu ikke læse og ved ikke hvad det er han siger, det kan derfor godt opfattes som en ufrivillig Symbolik i hans Mund, en tapper og smærtelig komisk Udfordring til den umilde Verden, hvori han er bleven en Hjemløs, naar han en Gang imellem samler alt sit Vejr og slynger et *Waajld* ud over Spektaklet i Gaden. Dette er lille Ahasverus.

En Dag udebliver Faderen fra den lille usle Stue i Bowery hvor Vinduet ud til Gaden en Gang hvert tredje Minut formørkes af L-Toget der tordner forbi saa hele Huset snurrer derved. Dag efter Dag gaar uden at Faderen viser sig, og Moderen græder sine Øjne i Stykker over de to Smaa, der spørger og svarer sig selv og ser saa vise ud og ingenting forstaar.

Mandens Forsvinden hang paa en eller anden, aldrig opklaret Maade sammen med en Begivenhed i New Yorks jødiske Verden, det store Demonstrationstog der blev iværksat paa Aarsdagen for en russisk Massakre.

Et hundrede og halvtredsindstyve Tusinde landflygtige Jøder gik den Dag i Procession gennem New Yorks Gader, et historisk Skuespil der skulde forstene Verden og som kun dannede en

Hvirvel mere i Manhattans Strømkogning af Mennesker. De samlede sig ovre i det mørke Brooklyns elendigste Kvarterer og gik over Williamsbourg Bridge ind i Øst New York, stadig nærende sig med Deltagere fra Ghettoen undervejs, til de som en uoverskuelig Strøm bøjede ind paa Broadway og defilerede i sluttet Marsch nordpaa op gennem Byen.

Med Mellemrum gik Hornorkestre i Optoget og spillede Sørgekoraler, ikke længere fra hinanden end at den ene dumpe Salme blandede sin Jammer i skærende Disharmoni med den anden. Gammeljødiske, underlig sorte og svangre Hymner slæbte sig i en Mislyd uden Naade sammen med Chopins uundgaaelige Begravelsestoner. Og under dette Mareridt midt om Dagen, i New Yorks moderne Gader, hvor Klagemusiken virkede som et Tog af Oldtidsspøgelser, under denne sønderrevne Himmel kom de gaaende seks og seks, det ene tavse Geled efter det andet, vandrende, vandrende, alle med den rundpullede stive Hat paa Hovedet der falder dybt tilbage i Nakken og som følger Jøden hvor han saa bliver forslaaet hen, alle med gamle Frakker slæbende paa Hælene, Tøj der er baaret af større Folk før dem, alle med lange nedtraadte Fødder. Saadan, med dukket Ryg og fremstrakt Ansigt, hvori Trækkene kan være forskellige, ligesom laant fra Alverdens andre Folk, men Blikket altid er jødisk, stridt og ulmende, saadan kommer de vandrende, uden Takt, hver for sig ensomme, men dog i Dag tilsyneladende enige om et Formaal — hvorlænge?

Inde paa nedre Broadway taber Processionen sig paa Bunden af Kløften mellem Skyskraberne og i Hverdagens sædvanlige Trafik, Færdslen stuves noget sammen paa begge Fortove og Vognene maa dirigeres tilside af Politiet, ellers vækker Optoget ikke større Opmærksomhed, man er vant til en „Parade", som man siger, paa Broadway og gaar ikke fra sit Arbejde af den Grund. Oppe paa de udstrakte Façader ses enkelte Mennesker der træder ud paa de brede Gesimser under Vinduerne taarnhøjt oppe og ser ned paa Gaden. Fodgængere staar stille et Øjeblik og erkyndiger sig om Opløbet: Jasaa, Jøderne gaar i Parade.

Her mellem de klinthøje, lukkende Façader genlyder Musiken

skrækkelig grelt med fordoblet Mislyd nær ved og rungende hult igen længere borte som en underjordisk, mudrende Dommedagslyd, nu kommer de Døde! Og som altid naar Musik bliver mænget sammen sprang der frie og vilde Toner ud af sig selv i Luften, Skrig oppe fra Rummet som af Usynlige, høje Fløjtestemmer der ikke kom fra Instrumenterne, men blev til ved Interferens, sære nøgne Hvin der lod ane Lig nær ved, Luften fuld af grædende Sjæle.

Processionen naaede ikke at opfylde sin Bestemmelse, Massemøde med Taler, Resolutioner etc. Efter at den havde slæbt sin levende Protest til Ledsagelse af hele den forhistoriske Musik i god Orden op gennem Broadway, hvor de kolossale Skilte med Mammutbogstaver i Guld — *Stern Bros, Haurowitz & Co.* — skuede fra Handelsfyrsternes Skyskrabere ned over Trækket af dukkede Hoveder, klumpede den sig sammen paa Union Square og sprængtes ved en Panik, der i Løbet af faa Minutter splittede Legionerne sporløst fra hinanden som Fnuggene paa en Fandens Mælkebøtte.

Hvordan Paniken opstod og hvad der foranledigede den blev aldrig oplyst, der syntes ingen Grund at have været, det var vel et Udbrud af hvad man kunde kalde „den jødiske Skræk", et pludseligt Vanvid over at være saa mange sammen paa et Sted. En Hob Filspaaner ladet med *samme* Art Elektricitet kunde ikke være stintet grundigere fra hinanden end dette Opløb gjorde. Det begyndte med en Skruning af Processionens Deltagere paa den aabne Plads, hvor der opstod en Angst, som forplantede sig som en eksplosiv Smitte, Massen pressede sig sammen, og flere blev ved at komme, alle vilde ind mod et Centrum, og saa slog der som en Hvirvelstorm ned over de sammenpakkede, panisk forstyrrede Hoveder, der i et Nu fejede dem fra hinanden.

Enkelte Dødsskrig lød, men ellers var Opløbet uhyggelig stumt, gik maalløst som et Tidevand og med Jordskælvets Kraft. Et Sted paa Pladsen stod der et temmelig stort Træskur, det blev væltet og forskudt fra sit Sted og rokkede omkring som i en Orkan snart med et Hjørne oppe og snart med et andet; en Mand

der havde befundet sig deroppe med et Kinematografapparat faldt ned med samt sin Kasse og Treben og svømmede om en Tid oven paa Folks bølgende Hoveder inden han sank i Bunde. Lygter og Gitre gav efter som Halmstraa, Politibetjente blev trampet ihjel. Massen der først kærnede ubestemt rundt slog en Fløj over mod Broadways nordlige Gab og det saadan at mange Mennesker bogstavelig talt blev sprøjtet op ad Murene paa Hjørnet, andre Bølger delte sig efter Himmelhjørnerne, og snart opløste Massen sig i hovedkuls blind Flugt til alle Sider. Det var som om en sort Bølge af Mennesker var slaaet op imod Manhattans Mur og var bleven knust til et Skum der for hen og brød Dagslyset i alle Rædslens syv Lynfarver. Ingen der var med til denne ny Jerusalems Forstyrrelse vilde nogensinde glemme at han havde set Helvedes Regnbue.

Men fra denne Procession kom Leos Fader ikke tilbage. En Plads ved en Lygtepæl i 23de Gade hvor han plejede at staa lænet op ad med et Knippe Snørelidser om Halsen til Salg, klædt i langskaftede russiske Støvler og Pelshue, stod ledig og kunde besættes af en anden *peddler*. En Stol i Astor Library forblev tom et Par Dage, og Bibliotekaren funderede lidt over hvor Russeren, der kom hver Aften og læste amerikansk Statsvidenskab, blev af. Men ellers savnedes han kun i det lille Hjem i Bowery. Her blev han savnet som kun Jøder, der har lært det af den haarde Gud, kan savne.

Det brød Moderen ned. Hun var i Forvejen meget syg, havde længe hostet stygt og lidt af Tunghed i Benene, som om nogen vilde drage hende ned i Jorden. Nu slog Hosten sig sammen med en ustanselig Graad og fik snart hendes Hjærte brudt. Det var som et fremmed og umenneskeligt Væsen gøede ud af hende naar hun stred med sin ru skurrende Hoste, til der kom Blod, og Taarerne furede det arme fortvivlede Ansigt. Moderen havde været saa smuk, og endnu stod hendes ravnsorte Pigehaar hende som en Tornado om Hovedet, men de dejlige Øjne var bleven vilde, og der brændte et Dødens Segl under hvert af de skarpe Kindben. Hun krykkede helt forover nu, havde faaet en dyb Grube i Figuren under Brystet, som om Enden af en svær

Bjælke var bleven rendt hende ind paa Hjærtet. Benene bandt hende til Gulvet, hun kunde ikke mere gaa. Mod Skumringen og om Natten tabte hun Samlingen og fantaserede, og hver Gang Toget rasede forbi og mørknede Vinduet om Dagen, fløj der et Glimt af Vanvid gennem hendes Øjne. Hun var begyndt at dø og følte det, hver Gang Mørket rykkede hende nær.

Men endnu bevarede hun det ukuelige Smil hvormed hun havde mødt alle Ulykker, et vist mokerende Lune der hævede hende over Livets Tilfældigheder, som var alt hvad der passerede slet ikke hendes Skæbne. Hun var af dem der gav sig til at le, naar det gik allerværst. Og naar Skumringen tændte Utilregneligheden i de dybe Gnuøjne med brede, skyggende Vipper — Faijumøjnene som Leo havde arvet — brødes Rædslen med et hemmelighedsfuldt haardført Smil, en Reserve af Lystighed trods alt. Selv naar hun græd, og hun græd uafbrudt efter at Manden var bleven borte, blandede der sig Latter og uartikuleret Spot i hendes Smærte. Hun var af Jobs Blod, hendes Sjæl nærede sig af Elendighed, hun kunde selv gaa til Grunde, men hendes Væsen kunde ikke dø.

Gaa hjem, hvisker hun saa den sidste Dag, en næppe hørlig Hvæsen, og hun ser paa Børnene med store Dødningøjne. Hun ligger og raller afmægtigt men kan ikke fare hen, saalænge de to Smaa er hos hende, Kvalen ved at se dem holder hende i Live. Vildelsen er gaaet over, hun er saa brændende klar og græder ikke mere, nu maa det være forbi.

Gaa hjem, gaa, beder hun igen overjordisk indtrængende og smiler til Leo og Marya som staar tvivlende med hinanden ved Haanden henne ved Døren. Hun kan kun smile med Øjnene, Mund og Næse er stivnet, men de kender hende paa de underfulde Moderøjne, der ler som Stjærner og favner dem ind i en Verden af Lys og Kærlighed. Ellers ved de ikke hvad de skal tro, det er jo næsten ikke Moder mere, hun er bleven saa forandret, som om det gøende Udyr der har gjort hende fremmed for dem i den sidste Tid helt er traadt i hendes Sted; men det er jo endnu Moders Øjne. Og endelig føler de at de maa gøre som Moder siger og vender sig for at gaa. De fatter det ikke,

men naar hun er saa god kan de ikke gøre hende imod. Moderens Øjne hænger ved dem som de staar der fortabte og lydige og famler buttet ved Døren og rækker sig paa Tæerne; endnu tøver de og ser sig tilbage ...

Gaa, stønner hun. Og de gaar, tripper artige og i Vejen for hinanden, stadig holdende hinanden i Haanden, over Tærsklen og trækker Døren sagte til. Da ler det stumt i hendes Bryst, over at de er saa søde, en ensom flagrende Lykkehulken, der gaar over i den sidste bevidstløse Strid med Mørket.

Leo og Søster skridtede saa smaat afsted Haand i Haand opad Gaden, forbi Bowerys fine Pantelaanerbutiker med Revolvere og Pladeringe i Vinduerne og de mange skumle Beværtninger hvis Svingdøre med Spejl i ligesom kastede den halve Gade, Husrækken og Himlen og Solen og Alting, Rummet rundt og ud af Verden, hver Gang nogen slog dem op. Omgivelserne laa i det hele taget i et temmelig brudt og blændet Skær for de to Husvilde, der saa dem gennem Taarer.

Men de var Børn og græd ikke længere end Graaden varede. Søster trøstede sig og begyndte at spise af sit Løg, den sidste Gave Moder havde stukket hende i Haanden. Leo der var mere forudseende gemte sit. Men da han havde afgrædt begyndte han at tænke alvorligt paa sin Opgave. De skulde gaa hjem, havde Moder sagt, og da Marya var saa lille og Ingenting begreb var det ham der maatte tage Ansvaret paa sine Skuldre.

Hvad der skulde menes med Hjem var Leo ikke umiddelbart klar over. Han havde en lidt svimmel Forestilling om Havet der bølgede i Ring og en Uendelighed af Lande og Riger der gik i Runddans udenfor Kupevinduet. Han saa for sig ugæstmilde 4. Kl. Ventesale i Tyskland, der en Overgang havde været hans Hjem, øde og høje til Loftet, altid gennemvandret af flyttende Almue, der kom med Træk og lod Dørene gabe efter sig; han forsøgte at give Tankerne Hvile i Ellis Islands Baase, hvor en Masse Mennesker rugede paa Gulvet over deres Bylter og hans Tilholdssted havde været en ganske bestemt Bylt i et Hjørne, hvor Moder sad og fik hede Øjne naar han vankede for langt

bort. En Forestilling stod fast, den om den gamle Vindueskarm, hvor Dagen altid skiftede under et Træk af pulsende Fabriksrøg, og saa den kære Vaskerende og Risten nede i Gaarden, men dette Billede, der ligesom laa i Midten, var skrumpet ind og bleven saa fjærnt at det snarest føltes som en dunkel Erindring om at høre til saadan ubestemt, hovedrystende, ude, langt ude i den vide, vide Verden. Og ledet af dette Instinkt begav Leo sig paa Vej, fattede Marya med et godt Tag i Haanden og skridtede af. Hovedsagen var at han ikke skulde skilles fra Marya, det meste af hans Hjemve var jo knyttet til Søster. Men nu gjaldt det altsaa om at adlyde Moder og bringe Søster og sig selv hjem og i Sikkerhed.

Marya kunde sagtens, hun gnavede af sit Løg og var nu kun veltilfreds over at spasere paa Gaden sammen med Leo. Hun var ikke tre Aar og levede endnu i den lykkelige Drømmetilstand der bringes med fra før Fødslen, hun saa saa frodig ud, havde den rosenrøde Tykhed under begge Øjne der kommer af et godt Sovehjærte, og Graaden havde kun saltet Munden mere rød og givet Appetit. Søster var ikke mørk som Leo men havde brusende rødt Haar som et jærnholdigt Væld. Øjnene var lyse, med en hvidlig Ring i og sorte Vipper, Medusaøjne, og hun havde en Hud som Gedemælk, graalig og skær. Det lille forsovede Ansigt smilede i sig selv, ellers var hun meget indadvendt og værdig. Saadan struttede Søster afsted, med fremadbuet Mave som en lille Salome, inderlig blid og ganske tavs af bare Sundhed, ved Leos Haand.

Og de vandrede saa saare. Det var en Solskinsdag, men der var Kulde i Luften, og de Smaa begyndte at faa den stive Fedme i Ansigtet der følger med en indre Bedøvelse naar man fryser. Leo havde for længe siden tabt Orienteringen og holdt sig kun til den gamle Lov, ikke at gaa fra Fortovet. Naar de kom til en Gade der krydsede deres Vej smuttede de over og fortsatte paa den anden Side, og saaledes kom de højt op i Byen. Mere end én Gang hændte det at en stor Kusk brølende Forbandelser højt fra et Læs og liggende tilbage i Tømmerne bragte et Par uhyre Heste til at stoppe stejlende over Hovedet paa Børnene, naar

Leo trods al Strategi faldt af den ene Fare og i den anden, men de slap altid med Skrækken, der var altid nogen der saa for dem hvor deres egen Agtpaagivenhed svigtede. Saaledes gik der nogle Timer, der allerede var bleven til Evighed i Leos barnlige Fantasi, og Beslutningen om at gaa hjem antog mere og mere Karakteren af en Flugt, et Rend for Livet. Men efterhaanden som de blev trætte gik Ophidselsen over i stille Græmmelse.

Og omsider gjorde de Holdt, forkomne og sløve. Der var en lille Bygning, helt af Metal og med grønne Forsiringer, som saa venlig ud, og her stillede de sig i Ly. Da de havde hvilet lidt ud, besigtigede Leo Huset nærmere og opdagede at den ene Ende var helt aaben som en Port, og at der førte en Stentrappe dybt ned, længere end han kunde se. Mange Folk gik ned ad Trapperne, der nok lod til at føre et godt Sted hen. Der kom varm Luft op fra Trappegangen, en Luft der lugtede ejendommelig sveden, og Leo tænkte sig der kunde være et stort Køkken eller et Bageri dernede, selve det Sted hvor al Mad kom fra. Uden lang Betænkning gav Leo Søster Tegn til at følge sig og begyndte at stige ned ad Trappen, dette var aabenbart Vejen hjem. Søster vendte sig og tog Trinene baglængs paa alle fire. For ikke at være alt for meget i Vejen holdt de sig ind til den glasserede Mur og lod de travle Folk der skulde ned have Midten af Trapperne. Efter en lang Kravlen, der navnlig var udmattende for Søster som idelig satte Hænderne paa sit Skørt og kom sig selv paa tværs, landede de saa nede i den underjordiske Bane. Og hermed begyndte den æventyrlige Rejse, som næste Dag kom i Bladene og gjorde de to Børn celebre for et Minut i New York, den nysgerrigste og mest glemsomme By i Verden.

Dybt nede hvor Trappen sluttede var der som et fint Slot med tavlet Gulv og ene hvide Tallerkenbrikker paa Væggene. Af Mad var der ikke Spor, det lod kun til at være som en stor Forstue hvor Folk ventede, Leo syntes han havde været saadan et Sted før hvor man ventede. Ogsaa her var der Søjler med Glødelamper men ellers ingen Bekvemmeligheder, og Folk stod henne ved Boden med Aviser og Billedbøger eller gik urolige omkring, som om de var sultne, og saa fjendtligt paa hinanden. Nu manglede

der kun at der skulde komme et Futtog .... og det gjorde der ogsaa, med et pustede det i Luften, en egen vid Træk, Leo godt kendte, og ud fra den mørke Jord kom et Tog af mange Vogne som skurrede og holdt saa brat stille, at Folk der stod op inde bag Ruderne vaklede og greb for sig op i Stropperne. En Mængde Mennesker myldrede ud, og andre steg ind under jagende Tilraab af Konduktøren, Jærnlaagen for Enden af Vognene knalder i, og et Øjeblik efter skrider Toget og forsvinder ind i Jorden til den anden Side. En hel Hob var sluppen med, og det var godt for dem. Leo og Søster stod længe og saa til uden Haab om at faa en Plads, mens det ene Tog kom og gik efter det andet. Den Trængsel der var om Vognene vovede de sig ikke ind i, og desforuden saa skal der *Billet* til, og det havde de slet ikke.

Men Leo vilde ikke altid blive hvor man ventede, han vilde frem, og her var uden Tvivl Vejen. Og da de omsider var bleven trængt helt op til hvor det sorte Hul gik ind i Jorden og hvorhen Toget forsvandt, besluttede han at sikre sig og Søster Adgang skulde det end ske tilfods, hvorfor han udenvidere lod sig glide fra den lave Perron ned paa Skinnevejen. Søster vendte sig, lagde sig paa Maven og gled med. Ingen havde set det, ikke et Menneske saa i anden Retning end den hvorfra næste Tog skulde komme. Og uden at tøve vankede de derpaa ind i Jordens Dyb, Leo først og Søster i Hælene paa ham.

Mellem Skinnerne og Væggen var der en lille halv Alens Plads til at gaa paa det oljede Grus. Vandringen foregik i Mag, der var ikke helt mørkt, et Stykke henne sad der to Lyspærer paa Væggen. Men pludselig begyndte Luften at suse og trykke paa; den Syngen og Svirren der var i Jorden, steg til en skarp Duren, som nærmede sig, og de saa et grønt Øje vokse ud af Jordens Indre ... Leo og Søster stod trykkede op ad Muren, sansede intet før det var overstaaet. *Toget havde passeret dem,* kun faa Tommer fra dem, Luften havde slidt dem i Klæderne, og de var bleven borte i en skærende Lyd, et Rusk og et Hvin af Jærn imod Jærn. Men nu var det forbi, de smagte kun noget grimt Støv paa Læberne og var ligesom bleven svedne, ellers var alt godt. De vandrede trøstig videre, og da de igen saa det grønne Øje og

følte Luftens Stød gennem Tunnelen, havde de jo allerede Øvelsen og stillede sig med Ryggen mod Muren, til det var forbi. De gik og gik og kom endelig til næste Station. Men da den ikke tilfredsstillede dem som Maal for deres Ekspedition, passerede de den uden at blive set — Gud ved hvordan — og fortsatte Rejsen. Ikke en Alen fra hvor de gik og tumlede i Halvmørket, var „the third rail", Lednings-Skinnen, hvori der gik en Strøm stærk nok til at pulverisere dem, om de blot rørte den med en Finger. Men Skæbnen, der formodentlig har været optaget af at lette Haspen fra paa et Fjerdesalsvindue et Sted hvor Smaabørn var ene hjemme, lod de smaa Fødder blive hvor der var sikkert for dem at gaa. De trodsede større Farer end som saa; de slap uskadte gennem den underjordiske Tog-Labyrint paa Grand Central Station, hvor New Yorks Subway gaar igennem, og et langt Stykke frem gennem den store Jærnbanetunnel paa den anden Side, indtil de tilsidst blev fundne.

Skal man tro Aviserne, der Dagen efter havde Historien, tilbagelagde Børnene hele Vejen fra 33de Gade til 47de under Jorden. Hvordan de slap uskadte gennem Centralstationen ligger det udenfor noget voksent Menneskes Magt at forklare. Men en Jærnbanearbejder saa dem komme vankende i Tunnelen ved 47de Gade og satte i et Rædselsbrøl. Det kunde nær bleven Børnenes Død. Tog nærmede sig fra forskellige Sider, og da Leo hørte at han var opdaget, og at det var forfærdeligt, tabte han Hovedet og gav sig til at græde. Der maatte vel være Fare paa Færde, siden en stor Mand skreg saa rædsomt op. De to Smaa stod med hinanden om Halsen, da Jærnbanearbejderen kom i gale Spring og snappede dem væk lige foran Lanternen paa et Lokomotiv. Han reddede sig tilbage til en Lygteplatform, en lille Ø midt i Skinnehavet, og her gav han hver af Børnene en Lussing, hvorpaa han af bar overstanden Spænding daanede. Stort Drama, en Mand segnet og to Børn hylende over ham dels af Skræk og dels over de Dada de har faaet! Den faste lille Marya raadede over en sand Himmelskala, naar hun først kom i Gang. Men der hørtes ikke en Lyd i Tunnelen mellem de mange Tog, og for en eller anden Lokomotivfører, der maaske observerede Gruppen under

Lygten saa det ud som en mystisk men i sig selv meget veltalende Pantomime.

Men Katastrofen gjorde Ende paa de to smaa Hjemløses Vandring. Uhyret der havde opsnappet dem og som baade græd og lo da han var kommen til sig selv igen og knubsede Synderne og gav dem Skillinger, en Mand med grove Selvmodsigelser i sit Væsen, overleverede dem nemlig til en vidunderlig stor Politibetjent oppe paa Gaden, der bar Søster taarnhøjt over al Færdsel og Tummel paa Armen og lod lille Leo holde i Enden af sin Knippel for at følge med.

Mørket var ved at falde paa, og de nytændte Lygter oppe og nede blandede deres spinkle Lys med Aftenhimlens Glans over New York. Byen laa i al sin feagtige Belysning, luftig som en Drøm, et dejligt Luftsyn, og dog mere reel end nogen anden By i Verden. Et Sted saa Leo et højt smalt Palads rage op over Gaden med tusind lysende Ruder, der tabte sig oppe i den klare grønlige Himmel. Det stod ud mod Gaden som den høje Bov af et Skib og fjærnt oppe hvor det dannede en Afsats gik det over i en endnu højere taarnagtig Fortsættelse. Dette Vidunder som han aldrig skulde glemme var New Yorks Times Building. Og som Leo saa New York den Aften, med en gryende Tillid i sit Hjærte, lagdes den første Grund til en Æventyrstemning, der ikke vinkede længere bort; lille Ahasverus var i Færd med at komme hjem.

Det gik i Triumf til den nærmeste Husvildestation, og her blev de to „*baby tramps*“ modtaget med største Festlighed som længe ventede Kendinge og blev sat til at lege Fremmede med en hel Del andre Børn der ogsaa var bleven borte. Leo gik for sig selv hen i et Hjørne sammen med Søster og delte sit Løg, som endnu var i Behold, med hende. Nu følte han at Opsparing af Forraad ikke længere var nødvendig.

Aa nej, der blev sørget mageløst for dem med Mad og alle Dele. Skjules bør det dog ikke, at de Folk de var kommen til viste sig ret beklageligt renfærdige, idet de ulejligede sig med at hale dem ud og ind af det ene unødige Hold Vand efter det andet. Men det Onde med det Gode her i Verden.

Da de ikke blev hentet inden ni om Aftenen blev de i en herskabelig Vogn kørt til Hovedstationen for hjemløse Børn og indkvarteret der i hver sin pæne lille Seng med Tremmer og hvidt. Nu da de skulde sove, krævede Naturen sin Ret, men heri var de ikke ene, rundt om lød Veklager fra andre Smaabørn der ogsaa kaldte og kaldte paa deres Moder, til Klagerne tabte sig og døde hen, saa her, saa der, og Søvnen forbarmede sig over dem alle.

Leo og Søster blev nu Børn af New York. Der skal de slaa Rod, og der skal de blomstre. I denne Urskov hvor kun Reglerne for Vækst og Varme gælder skal de skyde lige til Vejrs som lydefri Palmer. Af Leo der gjorde sine første Skridt i den ny Verden som lovende Avismand bliver der sikkert nok en stor Editor, der en Gang rejser et Avispalads endnu en Afsats, endnu et lysende, tusindøjet Taarn højere op i New Yorks gennemsigtige Atmosfære.

Men af Marya med Medusaøjnene og den struttende lille Bælg skal der — Tiden gaar, det er allerede saa godt som nu — blive en verdensberømt tragisk Stjærne, der lyser paa Scenen med sit Væsens bundløse Væld af Smærte, i en Glorie af blodige Lokker, en vældig Fremstillerinde af alt hvad der kan lides paa Jorden.

Og naar det lyster hende at sole sit Geni i Komediens Regnbuefarver skal man se hende med frodig udbuet Salomebug og koglende Øjne vandre sundt smilende hen over Scenen med en Teaterkritikers afhuggede Hoved paa et Fad.

OLIVIA MARIANNE

I Buitenzorg paa Java, et Sted i den botaniske Have, staar der et Gravmæle, en lille tempelagtig Bygning i Empiretidens Stil, kun et rundt aabent Tag baaret af hvide Søjler, derunder er der en Gravsten med en Urne, altsammen i simple Linjer, ædelt og stille, en Tone fra vore Oldefædres Tid, da Evropa endnu var det gamle fine, besynderligt naive og rørende provinsielle Evropa. Monumentet virker forunderlig fremmed her, saa langt borte fra sin Sammenhæng, det er kommen til at staa saa ene her ude i den vide Verden, som vore Oldeforældre kun havde ærbødige og imponerende Forestillinger om, saa ene med sin stumme Fortælling om en svunden Tid og om dem der er døde.

Taarnhøje Palmer skygger derover, rundt om rager kæmpemæssige Træer i Vejret, Arter der er en Evropæer ukendte, selv om han skulde vide deres Navne, en mægtig, overfrodig Vegetation, en Tropepark der vel skulde minde om Edens Have; men her er hverken vilde Dyr der gaar om i Frihed uden at æde hverandre eller det første Menneskepar i Salighedstilstanden, Træerne staar som om de keder sig og gror, gror, her er en vældig, skolet og med Etiketter forsynet Frodighed, men livløs, uden Sjæl. Ikke en Gang Insekter lader her til at være, og kun en enkelt mindre Sangfugl der skjuler sig et Sted i de tætte Kroner og lader en dunkel, gylden Tone høre en Gang imellem som en Draabe Vellyd i Drivhusstilheden.

Banyantræet gror op i Luften som om det vil danne en Ø i det Blaa, men betænker sig og gror nedad i Jorden igen med Luftrødder og hængende Grene og Stræbere, det Hele ligner en lille graadig Urskov for sig, et sultent og bedrøvet Træ, en Moderskov med alle sin Unger; Bambuskrattet svulmer i alle arsenikgrønne Farver og Nuancer, hvert „Græs“ saa tykt som et

Laar; de mageløse Kongepalmer stiger lige i Vejret som høje smækre Vaser af Krysopras; i en stille, lunken Sø svømmer Viktoria regia, hvis Blade som bekendt kan bære et Barn; man kan finde enhver Tropevækst her, lige fra Kandebæreren, som er insektædende, til Kinintræet, der stiller Feber, og Vanillen, som vi spiser i Is; det er den største botaniske Have i Verden uden Tvivl, en Urskovspark, der dækker en halv eller en hel Kvadratmil, og med det pragtfulde, vulkanske Bjærg Gunong Salak ragende som en Kulisse, kronet af paradisiske Skyer, op i Baggrunden; men her fattes Natur, det gror her, men der er ingen Liv. Naturen er et Ensemble, én Ting ad Gangen og til Overmaal oprører Sjælen. Man ser ikke et Menneske. En eller anden forslæbt Indfødt gaar og fejer, hvor der i Forvejen *er* fejet, nogle kulørte snottede Børn kommer og begaber den Fremmede, men ellers er her øde, og man overfaldes af en umælende Melankoli af at gaa her, man føler al denne meningsløse overmættede Frodighed som en Vold paa sagesløs Person, den samme ondartede Reaktion, der næsten grænser til Uvanhed, som man kender fra Museer. I denne barbariske og til Trods for blændende Solskin skumle Tropepragt virker det lille hvidkalkede Gravmæle i Empire uendelig forladt og uendelig ægte. Det eneste der dulmer, det eneste fornemme i Verden er dog at være død og begravet.

Mausoleet i Buitenzorgs botaniske Have er den eneste Plet der har Stil i al den tykke Overdaadighed; det er ogsaa omtrent den eneste Antydning af virkelig Arkitektur jeg har set paa Java.

Paa Mindesmærket læses følgende i Empiretidens kaligrafiske Typer:

OLIVIA MARIANNE
Wife Of Thomas Stamford Raffles
Lieutenant
Governor of Java
And Its Dependencies
Died At Buitenzorg
26 November 1814

samt følgende Vers:

Oh Thou Whom Neer My Constant Heart
One Moment Hath Forgot,
Tho' Fate Severe Hath Bid Us Part,
Yet Still Forget Me Not.

Det er nu lige et Aarhundrede siden denne ubehjælpsomme Strofe blev sat sammen. Det er ingen Digter der har gjort den. Udtrykket er i Tidens højtravende Stil, men læg Mærke til Versets sorgfulde Logik, Meningen som stammer og svigter, det er som om man kan se Manden vakle og briste i Graad, idet han skal give sine Følelser det højtidelige Udtryk et Gravvers fordrer. Hvor Smærten forekommer En frisk, og dog nu er det altsammen hundrede Aar siden, de Døde er døde, og de der sørger over dem er døde. Og dog har ogsaa hun levet og været elsket, og blusset, Olivia Marianne. Af Sødme og Taarer, af Elskov og af Tiden der gaar er Tilværelsen ubarmhjærtigt blandet sammen.

Jeg ved ikke andet om Olivia Marianne end hvad ovenstaaende Gravskrift fortæller. Maaske lod der sig oplede nærmere biografiske Data paa et eller andet Bibliotek, en af Datidens Silhuetter er maaske bevaret med hendes Portræt, i sart Profil med højt opsat Haar og Svanehals og Sløjfe under Barmen som paa Silhuetterne fra Goethetiden; men Historien har ikke af egen Drift opbevaret andet om hende end Stamford Raffles Sorg.

Han, Grundlæggeren af Englands Vælde i Bagindien, var en sorgrig Mand. Han havde Havdrift i sig ligesom de andre farende Englandssønner, Francis Drake, James Cook, Hudson, og Havet blev ogsaa ham utro. Han var født paa et Skib, og hele hans Livsarbejde, den haandgribelige Del deraf, forliste med et Skib. Det hed *Fame*. Skibet som han havde lastet med hele sit Livs Arbejde og som brændte paa Søen hed *Fame!*

Tredive Aar gammel blev Raffles Guvernør over Java, de var tidlig modne den Gang; her var det han mistede sin Hustru. Som et Resultat af Politiken i Evropa gik Java over i hollandsk

Besiddelse, og Raffles Arbejde dér havde forsaavidt været forgæves, han blev forflyttet til Benkoolen paa Sumatra, og her dør hans tre Børn for ham. Endnu har han Kræfter til at udrette sin egentlige historiske Stordaad, Anlæggelsen af Singapore. Men hvad har det ikke kostet ham, hvor er det egentlig muligt at nogen som helst politisk eller historisk Sukces kan købes saa dyrt? Olivia Marianne død, Børnene døde, hvorfor gjorde han det hele? Den unge arbejdsoverlæssede Guvernør i Buitenzorg har maaske haft 10 Minutter om Dagen tilovers for sin Hustru, hver Dag har han, plaget af andre Ting og i Distraktion, set et Glimt af hvordan Farven svandt fra Olivia Mariannes Kinder.

De hvide Kvinder holder ikke mange Aar i Troperne, de bliver for fine, voksblege som det altid hvide Tropetøj de gaar i, og med blaa Aarer, som Spor efter Tortur, ned over Kinden, altfor store Øjne. Børnene dør; en anden Generation af de Hvide er sjælden, en tredie ukendt. I Katedralen i Singapore hænger Marmortavler paa Væggene over de Smaa der blev saa tidlig trætte: William $5^1/_4$ Aar gammel — *also Alice aged 2.* Herregud, hun døde tidlig nok til at komme med paa den samme Tavle. Saadan har Sir Raffles set sine Børn dø, de Smaa med Moderens Træk, det sidste milde Skær af hendes Sjæl, den sidste Varme der var af Olivia Mariannes Blod.

Sir Raffles giftede sig igen, „trøstede" sig, som man siger. Var Tabet mindre haardt for det, har en Mand lidt mindre fordi han rejser sig igen? Hans senere Skæbne skulde vise ham hvad *det* var værd som han satte sin Livslykke til for.

Ved *Fames* Brand mistede han alt hvad han ejede, uvurderlige naturhistoriske og etnografiske Samlinger, Manuskripter der repræsenterede mange Aars Arbejde og hvori uden Tvivl uerstattelige Værdier gik tabt; da han som en nedbrudt Mand kom hjem til England blev han miskendt og forfulgt for de Tjenester han havde gjort sit Fædreland og som man endnu ikke forstod Rækkevidden af; han døde upaaskønnet og fattig, slidt op af Overanstrængelser og Sorger, endnu ikke 50 Aar gammel; man kender end ikke hans Grav.

Nu regner man ham for den geniale Administrator og fremsynede Statsmand, Stifteren af Englands i Øjeblikket saa betydningsfulde Indflydelse paa Malakka. Hans Statue staar i Singapore, paa en vældig udstrakt Plæne ud til Havnen, hvor Alverdens Skibe flager i det ækvatoriale Solskin, ganske ene staar han der, midt paa den aabne Plæne; der er flere Hundrede Skridt ind til Monumentet fra hver Side. Ja, saadan skal han staa, ikke alle og enhver skal kunne nærme sig ham, for han var mere ene i sine Dage end den første den bedste Turist kan faa ind i sit Træhoved.

I de samme Aar, mens Raffles upaaagtet og paa Bekostning af sin huslige Lykke gennemførte sin Mission, Englands Fodfæste i Bagindien, et nyt Imperium for den hvide Mand, syslede Goethe med *Dichtung und Wahrheit;* Romantiken blomstrede i Tyskland, Oehlenschläger skrev „Øen i Sydhavet", man anlagde vidtstrakte Kolonier i det Blaa; senere er man vaagnet op og har set andre i Besiddelse af den kedelige Jord. England var en uvenlig Ø, „Guldalderen" paa Fastlandet naaede ikke over Kanalen, herovre var de mere skærende Metaller i Brug endnu. England var en haard Moder, graadig, om sig gribende og tungsindig som Banyantræet.

Gud ved om den Brutalitet hvormed England ofte har behandlet sine bedste Sønner og den Haardhed i Karakteren hvormed disse samme Sønner alligevel har udbredt Englands Magt ikke bunder i samme Kilde? Utak forstaaler Viljen mer end tarvelig Medgang. *Severe* er det Ord der falder Raffles i Munden, da han skal karakterisere sin Skæbne. *Severe,* alvorlig og stræng, er Englands Gud.

Men udi Buitenzorg, hvilket betyder Sorgenfri, hviler Olivia Marianne. Mændene har saadanne svære Ting for; jo stærkere de er des flere Ulykker skal de rage ned over Hovedet paa sig; Kvinderne følger dem saalænge de kan, og naar de ikke kan længere synker de tilbage, med et stort Blik, brændende af Kærlighed og Rædsel, der søger at følge Manden til det sidste.

Det er svært. For hundrede Aar siden var det sværere end

vi nu kan tænke os; da laa Java forfærdelig langt borte; hvordan skulde en lille Kvinde nogensinde komme hjem til England igen, og stakkels Olivia Marianne maatte da ogsaa blive derude, i den grusomme røde Tropejord, under de taabelige Palmer. Hvor mon hun traadte sine Pigesko, med rosa Silkebaand over Kryds op ad Anklerne? Hvor gik hun og strøg sine bare Arme, i fjortenaars Forventning, urolig og gaadefuld, som den fangne Ild i Jordens Indre? Saa kommer Ilden til hende.

Der var kun Sejlskibe dengang; Olivia Marianne er kommen til Østen i en Korvet eller Brig, maaske flere Maaneder undervejs, rundt om Kap det gode Haab, indtil de spiste Rugtvebakker med Orme i og fik en Pægl lugtende Vand om Dagen.

Troperne har faa Bekvemmeligheder nu, men dengang var der ingen, Varmen den samme afkræftende Fjende, man forstod ikke Sygdommenes Art dengang og værgede sig imod dem med Aareladning og anden barbarisk Mishandling, Jordemoderen slæbte Barselfeber fra den ene Kone til den anden — men værst af alt var Ensomheden her, man var langt borte dengang, Post hvert halve Aar om man var heldig, og Slægt og Venner var der kun ringe Haab om nogensinde mere at faa at se. Manden altid travlt. Saa bøjer de hvide Kvinder Hovedet.

Olivia Marianne, jeg ser hende staa foran Spejlet, som er bleven plettet og har faaet Huller i Belægningen af Tropefugtigheden derude, jeg ser hende kæmme sit Haar og hovedrystende betragte Kammen — hvor det dog falder af! Og Tiden gaar.

Saa sidder hun med Spejlet foran sig paa Sengen, flygtigt og bedrøvet gaar der et Smil over det trætte Ansigt og bliver borte som en Sommerfugl i Spejlet, Pigedrømmene der dør.

Saa Fortvivlelsen og den sidste Hede. Og nu har den strænge Gud glemt hende.

Yet still forget me not!

MODEREN

Efter ti Aars Forløb godt og vel gensaa jeg Familjen Almeida i Singapore.

Byen var meget forandret; det kneb for mig at finde Almeidas Hus, skønt han boede paa ganske det samme Sted som i gamle Dage; hvor der før kun var en Vej mellem Haver og Vildnis laa der nu snarere en Gade med store Villaer og Forretningshuse i Færd med at trænge sig frem. Her var temmelig stille, Risfuglene lod deres Slag høre, der lyder som en lille Klokke, oppe i Træerne, hvor man ikke saa dem; det røde Grus var gennemtrukken af Væde efter Natteregnen, Villaerne laa blændede og stille i Formiddagssolen, i en stille Duft, der hang overalt, en sød, varm og næsten haandgribelig Blomsterduft, Jasmin, Heliotrop, som kom fra Haverne og de endnu vaade, overdaadige, brunstige Træer.

Jeg opsøgte den gamle Bungalow oppe ved St. Thomas Walk, hvor jeg havde boet i sin Tid, og blev ilde til Mode ved at jeg næsten ikke kendte Stedet, skønt det var uforandret. Kan ti Aar gøre saa meget? En ung Kineserfrøken i grøn Silke stod oppe paa min Veranda og betragtede mig med ubevægelig, aaben Haan, som kun Kinesere kan; naa nu var de nok ogsaa rykket ind her.

Det høje Kamfertræ der før ragede op som Kendemærke i Nærheden af Almeidas Hus var borte, jeg maatte spørge mig for inden jeg fandt Huset og genkendte det kun halvt da jeg endelig fandt det. Haven var ikke den samme; i Stedet for den Jungle der før laa ud til Vejen afgrænset af en Grøft var der kommen et Stakit, og bag det laa en net og regelmæssig fem-seks Aars

gammel Gummiplantage, en Kop ved Foden af hvert Træ viste at Tapningen var i fuld Gang. Gartneriet lod der ikke til at være meget tilbage af, og ingen Bure eller Kasser med rivende Vilddyr fyldte op i Almeidas Have som før, det var aabenbart bleven Gummi altsammen som ellers overalt i Østen.

Huset selv var uforandret, kun endnu mere falmet af Solen og som det forekom mig mindre. De samme solblegede Jalousier af Rør dannede Forhæng for Verandaerne oppe i anden Etage, de samme to store kinesiske Postamenter af Stentøj flankerede Indgangsdøren. En Ficus elastica hældede sig med sine lange fede Skud over Taget. Tropebuske og sjældne Kaktus groede i store Lerbaljer. Ikke en Lyd hørtes fra Huset, som laa blændet og stille i Solen.

Ingen var i Stuerne da jeg kom ind. Nøgne Fødder puslede paa Teglstensgulvet, en Kuli, som straks trak sig tilbage for at sige Besked, da han saa mig. En Del støvede gamle Ting hang paa Væggene, Skilderier og Galanterivarer fra en svunden Tid, Pap-maché Relieffer, Ting som bliver hængende en Menneskealder i et Hus fordi Ingen mere ser dem; de maatte altid have været her, men jeg huskede dem ikke fra sidst og blev derover beklemt. Nu hørte jeg nøgne Fødder ovenpaa og en langsom, melodisk Stemme med svage Konsonanter — *who's dhere*? — Sussies Stemme! Langsomt kom hun ned ad Trappen.

Hun kendte mig ikke.

I'll dell my fadher, sagde Sussie langsomt, med et langsomt Sideblik, og gik værdig gennem Stuen, i Tempo mindende om visse store Dyr, som af Naturen er langsomme og har Roligheds Gratie. Hvor hun dog var pragtfuld. Hun var jo bleven en Del massiv, *stout,* med Tanken henledt paa Porter, men af en 23aarig ung Kvinde, og ældre var hun jo dog altsaa ikke, kan der ikke være for meget. Hun var i sin Særk, med Haaret ned ad Nakken, ganske som for ti Aar siden, præsenterede et Par stærke, skønne Smalben, ravgule i Huden og med enkelte sorte, stinde Haar, solide Støtter at gaa paa. Jeg spejdede efter det lille Hul i Tandrækken som jeg mindedes, men det var der ikke, i Stedet var der aabenbart kommen en ny, et Glimt af Guld for-

raadte hvordan. At mangle en Tand er da ikke altid et Tegn paa at man bliver ældre.

Hverken Mr. eller Mrs. Almeida havde forandret sig synderligt. Mrs. Almeida tog imod mig ganske som om ti Dage og ikke ti Aar var gaaet, hun viste mig straks under høje henrykte Papegøjeskrig at hun ogsaa havde faaet nye Tænder — et helt nyt Gebis for hendes Vedkommende, baade foroven og forneden, hun smækkede dem behændig ud af Munden og holdt dem højt op i Luften, hvor de svævede som et Grin uden Læber eller andet Tilbehør, hvadbehager, 32 flunkenye Tænder, min Kære, og ikke en i Hovedet mere, vist saa, nej, for man blev gammel, men fulgte heldigvis med Tiden; Mrs. Almeida lagde derpaa, idet hun med rivende Tungefærdighed førte Talen hen paa andre Emner, Tænderne fra sig op paa en Hylde, nu havde jeg set dem, og Resten af Tiden gjorde hun sig det bekvemt med det tomme Hul.

Hun var sig selv, støjende og sorgfuld, de samme uhyggeligt hule Øjne, der var røde og saa udstukne ud, den samme indtrængende Maade at fortælle paa, med ubevidst Teater til, den samme primitive Udtryksfuldhed. Stemmen var bleven fladere, som hos gamle Folk med smaa Lunger, den Gamle var saamænd heller ikke stort mere end et Kvarter over Brystet nu, og det var Knogler det der var; men trods alt var hun fyrig, levende som en Abe, en mærkværdig Modstandskraft stak i det lille Menneske.

Almeida var ikke saa stor som jeg havde husket ham, krøbet lidt ned, men gjorde endnu et kraftigt Indtryk, muskuløs og haaret, med et uskyldigt Væsen, en meget smuk Mand, olivenfarvet og med et rødligt Glanslys i Øjet, smalle maskuline Træk der havde samlet i sig Sporene af en broget indisk-kreolsk og langt ude jødisk Afstamning; han meddelte sig endnu med Stentorstemme, raabte af sine Lungers fulde Kraft, naar Mrs. Almeida var til Stede, vant som han var til at maatte overdøve hende, hvis han overhovedet vilde have noget frem, man befandt sig som om Bord paa et Skib med en brølende Lods, naar Mr.

Almeida talte, og kunde se paa hans Kones Mund at *hun* snakkede videre, ustanseligt, skønt druknet af Vibrationerne fra Almeidas Baryton; de var iøvrigt lige gode Venner for det, det var en Praksis der havde udviklet sig, uden hvilken Manden jo aldrig vilde have faaet noget sagt.

Han tilraabte mig en kort, glædelig Oversigt over alt hvad der var passeret siden sidst, ja han var jo altsaa naturligvis bleven *rubber*-Mand og turde sige han var bleven det i den gode Tid, hele Familjen tænkte paa at rejse til Evropa nu og slaa sig ned der, det havde været gode Aar. Gartneriet opgav han da det ikke betalte sig mere, men havde dog været paa en sidste stor Ekspedition oppe i Himalaja efter *the lost orchid,* som han da ogsaa virkelig havde fundet. Og Mr. Almeida tog mig ud og viste mig Gummiskoven, den var ikke stor, men i god Tapning, Mr. Almeida havde gjort en Opfindelse, som han ogsaa lovede sig noget af, et System til at fastgøre Koppen paa Træet; det var morsomt at se den indtagende Mand igen og høre hvor forhaabningsfuldt alt stod til.

Da vi kom tilbage til Huset forefandt vi Miss Almeida, men nu som *lady,* paaklædt og modelleret med Snøreliv, konverserende; at hun ikke havde kendt mig da jeg kom var udslettet af vor Erindring, som ufordelagtigt for os begge, jeg burde maaske slet ikke have dvælet derved. Mens vi vekslede Repliker tav Mrs. Almeida, stod lidt afsideś og fulgte Datteren med øm Triumf, Trækkene gik paa hende som paa en Døvstum, idet hun uvilkaarligt ledsagede alt hvad Miss Almeida sagde med Mimik.

Underværket kunde heller ikke være mere fuldkomment, den unge Pige, som stod paa Frodighedens højeste Bølgetop og stod der roligt, var virkelig dejlig. Hun lignede sig selv endnu som Barn, med de runde ubeskrevne Træk og de brune, i sig selv smilende Øjne, men hvor hun var bleven tung og skøn, som en Frugt der modner i Solskin og Hvile — hun havde aldrig været udenfor Singapore, havde aldrig rørt sig, og var dog bleven brusende stærk og lydefri som en Tropernes Eva. I Profil maa jeg tro hun var bedst, for hun henvendte sig hele Tiden til mig fra Siden med Øjet i Øjekrogen, hvorved hun kom til at minde om

et Selvportræt; hun talte med langsom, langsom Stemme der mere lød som musikalske Udtryk for en slumrende varm Kvindelighed end som Ord.

Nej, skreg Mrs. Almeida hovedrystende, vi handler ikke mere med Dyr, der var for mange Driftstab, de døde inden vi fik dem solgt, Kulierne forgav dem, nu har vi kun denne her Kasseworri, som min Mand fik fra Ceram, og saa et Par siamesiske Katte . . .

Vi stod ude i Baggaarden foran en Sti hvor en Kasuar med koboltblaa Hals gik og dykkede med Hovedet og frembragte en Lyd nede fra Kraasen som en Trommehvirvel . . .

Den græmmer sig, sagde Mrs. Almeida og saa deltagende paa Fuglen, som blinkede med en Hinde over Øjet og blev staaende med det ene Ben hævet som for at lytte.

Aa ja, sølle Fugl, den er jo taget fra hvor den havde hjemme. Der er megen Sorg i Dyr. Vi havde to Hunde her, min Mand havde faaet dem fra Evropa fra en zoologisk Have i Bytte for nogle andre Dyr, det var to store danske Dogger, min Mand vilde prøve at lægge Hvalpe til med dem; de var *saa* store . . .

Mrs. Almeida viste med Haanden et Par Alen over Gulvet og spærrede Øjnene himmelhøjt op . . .

Oh my! Det var de største Hunde jeg nogensinde har set! De gøede dybt, bum-bum! Naar de gik i Stuen og kom til at støde til en eller bare logrede til en med Halen. Aah . . .

Mrs. Almeida vaklede baglængs som om nogen skubbede til hende, og man syntes man saa den store Hund støde til hende, hun genvandt Ligevægten, nikkede, imponeret, det var store Hunde, kunde jeg tro!

Men skikkelige. De døde, de kunde ikke klare sig i Klimaet, Oh nej. Først døde Hvalpene, for de fik et Kuld Hvalpe, men Moderen havde ingen Ting til dem, og de kunde ikke labe selv, nyfødte som de var. De var saa søde . . .

Og Mrs. Almeida var Hundehvalp, hun sitrede frem for sig med Lemmerne, vendte sig med blinde Øjne fra den ene Side

til den anden og peb med spæd, spæd Stemme . . . saa hjælpeløse og søde havde de været.

Min Mand puttede dem ned i sine Urtepotter, saa gik de da ikke helt til Spilde. Vi kunde ikke holde Liv i dem.

Mrs. Almeida kneb sig i Næsen, der arbejdede sig noget op i Struben paa hende. Hun saa haardt paa mig:

Saa døde Hannen. Det var Vagtmandens Skyld, Bengaleren som gik om Natten i Haven, han var skinsyg paa Hunden, fordi den gøede naar nogen passerede, for det var ham der var Vagtmand, han smed saa Sand i Øjnene paa Hunden. Og den kom til mit Knæ med de stakkels Øjne. Jeg vaskede den og gjorde alting for den, men den fik en Betændelse og døde.

Saa var der Tæven tilbage. Men hun græmmede sig, nu hun var alene og vilde ikke æde. Tilsidst vilde hun ikke rejse sig . . .

Stemmen svigtede, Mrs. Almeida saa flakkende paa mig, begyndte at blive hed i de udslukte blaa Øjne, og til min Forundring saa jeg hendes Haar rejse sig og bruse ud fra Hovedet som et graat Mos. Hun talte videre med Besvær:

Den sidste Nat kaldte hun saa jammerfuldt, og jeg satte mig hos hende. Hun brændte som Ild, jeg kunde ikke lindre hende. Før hun døde tudede hun ligesom til nogen langt borte . . . Uh! Uh!

Hun gjorde Munden rund som et Hul og efterlignede Hundens Dødstuden, saa jeg blev bange for hende, *hun døde,* blev slap, Munden stod aaben.

Saa fattede hun sig, stod et Øjeblik som et Billede paa dyb stum Smærte.

Hun rystede sit Hoved som for at værge sig mod et Insekt der vilde trænge ind i Øret paa hende, en Gebærde jeg huskede fra før, Afsindet brød frem i hendes Blik og veg igen. Hun gravede sig med Haanden i det graa Haar.

Poor bitch, klynkede hun og stirrede ned i Jorden.

Mrs. Almeida underholdt mig ikke denne Gang om sine døde Børn, men en Skygge af hvad hun havde lidt faldt paa Historien om de to arme Hunde. Snart, forstod jeg, vilde Mindet ogsaa om dem dø med hende. Ikke en Gang Smærten er varig.

Efter Middag bad Mrs. Almeida Datteren om at give os en *hymn* paa Klaveret, opmuntrede hende gentagende Gange med snilde Øjne, og et hemmeligt Blik til mig, nu skulde jeg rigtignok høre. Sussie satte sig da til at spille en Salme med sine barnlige dumme Hænder, hun talte hviskende Takten til, e—en og—ge to—o og—ge, ligesom et Barn og kom til at skele en lille Smule over Noderne. Siden viste hun sig med en enorm Damehat paa, og i Profil, som Selvportrættet af en billedskøn Malerinde; hun skulde i Selskab hos Veninder.

Indtrykket af hendes fuldkomne Dejlighed fulgte mig og blev et med den søde, noget tunge og evigt sommerlige Blomsterduft der hænger over Singapores røde Veje, da jeg gik hjem om Aftenen.

Til Trods for Varmen paakom der mig et Gys ved Tanken om Mrs. Almeida der havde tudet som en Hund med sin lille flade senile Stemme.

Nu som før blomstrede de store Akacietræer og bar røde Hanekamme i den ene Side af Kronerne og gamle sorte Bælge i den anden.

PAA JAVA

Jeg rejste fra Singapore til Batavia med den hollandsk-indiske Damper „Geldern", en stor moderne Baad med lydløse elektriske Spil og alle Bekvemmeligheder. Som en Mur ragede den op over Kajen ved Tanjong Pagar, en hel Gade eller Stump af en By, med hvidklædte Indbyggere der lænede sig ud fra Promenadedækket højt, højt oppe og kiggede ned, den ene Etage og Kahytsgrad ovenover den anden, og allerøverst en tresset Kasket paa Kommandobroen. Ubegribeligt at denne umaadelige Kasse der ligner et helt Bjærg kan flytte sig, og at Bølgerne kan tumle med den. Orkestret spiller op, den uundgaaelige Skibsmusik, der altid minder mig om Ligbegængelse og Titanic, og under spæd Lommetørklædeflagren toner vi væk fra Kajen, hvor Hvide og Kulørte mellem hinanden staar kompakt lige ud til den sidste Tomme af Bolværket.

Det var en Januaraften, i Regntiden, Vindstille efter Regn og med nye Byger hængende over Strædet. I den hede vaade Luft følte man sig fugtig som en Baby og sukkede efter en Smule Kølighed. Kort efter at vi var sejlet og klar af Forterne og Øerne, var det Nat.

Boyerne om Bord viste sig at være Malajer, Javanesere, i Modsætning til den kinesiske Betjening i Singapore og Hinduerne paa engelske Skibe; en *boy* hedder for Resten *Jonge* i hollandsk Indien. De har et Tørklæde om Hovedet, er temmelig spinkle men gør ikke saa feminint et Indtryk som Kineserne; de gaar omkring og serverer i Salonen med nøgne Fødder og tager lejlighedsvis en Kniv der falder paa Gulvet op med Tæerne.

Ved Middagen opdagede jeg at jeg var kommen ind i et stort Selskab som var meget intimt sammenlevet, men de havde vel ogsaa været det meste af en Maaned om Bord paa Vejen ud fra Holland. Tonen var meget ulig den man var vant til fra engelske Skibe; Hollænderne er mig iøvrigt næsten ukendte, de minder i visse Henseender om Skandinaver; jeg vekslede ikke et Ord med nogen under hele Rejsen.

Salonen lignede som paa alle store Skibe en Restauration, hvor man spiste ved mange Borde, i Juvelbelysning fra elektriske Blus og Spejle, til uafbrudt Snurren af elektriske Vifter, og naturligvis Orkester.

Lige over for mig ved Bordet havde jeg en Mandsperson som roligt fortærede store Stykker varm modbydelig Pølse og skovlede rygende Kaal ovenpaa. Da Tallerkenen var tom trykkede han med den flade Haand sit Overskæg ind i Munden og sugede det af, vinkede ad Jongen og fik sig en ny Portion Pølse. Al Mad der videre kom mønstrede han ubehageligt og forsynede sig rigeligt deraf; først da han havde spist i nogen Tid hævede han Hovedet fra Truget og begyndte at tage Del i hvad der foregik omkring ham. Tropetøjet gør det svært at skelne hvad det er for Folk man har for sig, men han kunde ligne en Skolerytter, var en høj rank Karl med flotte Lemmer, han saa godt ud men havde en ejendommelig privat, raa Trækning ved Næsen. Bordet var hollandsk, Desserten friske Tropefrugter taget ind i Singapore.

Man drak Champagne omkring ved Bordene. Det var Afskeden der nærmede sig, kunde jeg forstaa, om et Par Dage vilde Selskabet gaa i Land i Batavia og sprede sig til forskellige Kanter paa Java. Der var mange hollandske Damer, flere af dem endda unge og nydelige, i mondæne luftige Kostumer, de tog mod Skaaler og optraadte meget naturligt, hældte Vinen i en smilende Mund, man kendte aabenbart hinanden godt over det hele. En let Erotik var i Luften, uden nogensomhelst Nervøsitet, Parrene syntes at have fundet hinanden, hvad enten det nu var sket under Rejsen eller før.

Nogle Pladser nede, ved Bordet ligeoverfor, bemærkede jeg

en stor lys ung Pige, af et udpræget flamsk Ydre. Ansigtstrækkene, hele Udtrykket var slaaende nordisk. En Gang hun rejste sig saa jeg at hun var smal om Livet med brede svære Hofter, et frodigt, sundt og solidt Menneske. Hænderne, som var store og dygtige, og noget vist selvstændigt i Holdningen fik mig til at tro at hun kunde være Sygeplejerske; hun havde lidt fremstaaende Fortænder, Haaret var rødt og som det undertiden hænder hos kraftige Kvinder ikke synderlig stort. Hun løb over af Kvindelighed. Naar hun lo lukkede Øjnene sig i til en smal Spalte hvori det glimrede af et fortættet Lys, det var som om et vitalt Fludium, en Varme helt inde fra Sjælen, meddelte sig til Atmosfæren omkring hende; kun nordiske Kvinder med alt Blodet ude i den tynde Hud kan smile og lyse saadan. Rødhaarede Kvinder har, saalænge de er unge, noget virkelig overnaturligt ved sig, man ser dem ikke som andre Kvinder, man blændes af dem. Den skære gennemsigtige Hud toner over i Luften ikke som et Stof men som noget Lysende, Haaret lyser, Øjnene lyser, Smilet lyser, de er lutter Lys, et Syn der falder sammen med Luften og Solen, de er Luften og Solen selv. De har lysende Nerver, man ser Blodet brænde i dem, de kan ikke skjule Skabelsens Hede, de lever og lyser i en Æter af Elskov. De maa og skal forbrænde.

Saadant et Syn var hun. Og jeg ser at Ilden er tændt. Hun blusser en lille Smule af Vinen, Dristighed og Sødme ulmer i Øjnene, jeg ser hvordan Pigemodet stiger i hende og lader uvilkaarlig Øjnene løbe rundt for at finde ud af *hvem* det er hun hemmeligt blusser for . . .

Hvor hun minder mig om et Foraar i Holland, en kold Paaske jeg rejste derigennem, med knoppede Piletræer ved Dæmningerne og nyfødte Lam inde paa de lave Marker. Vandet smilede og tindrede og gik i smaa Foraarsbølger i Kanalerne, jeg saa Bekkasiner, et Støv i Luften af Lærkeflokke, Viben hvirvlede op og skændte efter Toget, Høveder og Stære i Marsken, og saa alle de Hyazinter, hele Arealer af dem som Farver faldne ned fra Himlen, vi kørte igennem, knaldblaa, gule, blegrøde og purpurrøde Hyazinter og Tulipaner, man mærkede Duften af dem

ind i Toget, sad som i et svalt Blomsterbæger, en Duft af Solild blandet med den friske kolde Vind, den Hollænderne kæmpede sig op imod paa Cykle derude paa de med Klinker brolagte, totalt plane Veje, og som Vejrmøllerne tog imod med aabne Arme, renblæst Himmel — hvor koldt, hvor drikkeligt, lige til at styrte sig ud ad Kupevinduet og begrave sig i! Hvilken Kontrast til Troperne! Den unge Hollænderinde saa saadan ud, som en Paaskeblæst, havafkølet og med Duft af Solild i. Bare hun ikke var kommen for langt bort fra sine kolde Kilder!

Middagen endte halvt bakkantisk, skønt stadig i en borgerlig Tone, vi var alle Hollændere. Man samledes siden paa Promenadedækket, under Solsejlet, der nu stod som et Loft imod Tropenatten; i Mellemrummet til Siderne gabede et fløjlssort Mørke hvorfra der kom den svale Anelse af en Brise, fremkaldt ved Skibets Fart. Kun en fjærn Susen nede fra Mørket mindede om at vi sejlede. Nogle Børn fik Lov at trække Luft paa Dækket inden de skulde i Seng, de var kun i et tyndt Linneds Klædningsstykke hvor Skjorte og Bukser gik i et, ens for Drenge og Piger, og for Resten alt hvad hollandske Børn har paa i Østen baade Nat og Dag. Selskabet spredte sig i Liggestolene, hist og her et Par i hinandens umiddelbare Nærhed, en spillede paa Guitar, og nogle andre sang en lille hollandsk Sang i Kor, fordringsløst og for at fornøje sig selv dermed. En Byge faldt som bragede paa Solsejlet og hvoraf enkelte Draaber blev synlige idet de trængte ind i det elektriske Lys fra Siden, det forstyrrede Ingen; Brisen blev lidt fugtigere men ikke synderlig køligere deraf. Man dansede og morede sig, stadig i en Stil der havde Selvfølgeligheden for sig og var ganske fri for nogen Art Stillen til Skue.

Jeg opsøgte min Kahyt, en Celle dybt nede i Skibets Indre, og saa at Køjen vinkede med et Lagen ovenpaa Madratsen og ellers intet, med mindre man vilde betragte Vinden fra den elektriske Mølle, der hviskede oppe i Hjørnet og lignede et stort roterende Øje, som Overdyne. Jo, saa var der *the dutch wife,* den lange Pølle med et Betræk over som man lægger mellem

Knæene for at generes mindre af Varmen. Jeg drejede af for Lyset og lagde mig i Gravmørke. Langsomt samlede Sveden sig til Draaber og trillede en for en paatværs ned over Flankerne, som paa en Steg der er over Ilden. Det var for mine Synders Skyld. Men hvad der var virkeligt angribende, og her vendte jeg mig en Omgang paa Spiddet, var at jeg i Aftenens Løb oppe paa Dækket i Mørket bag nogle Redningsbaade havde set to hvide Skikkelser glide fra hinanden, da jeg uformodet kom over dem, Hollænderinden, den store glade Pige, og saa min Genbo ved Bordet, ham med Rytterlaarene og det halvskjulte smudsige Træk ved Næsen.

Men man tænker paa andre Ting naar man er gaaet fra Borde og Rejsen med dens sluttede Selskab ogsaa kun er en Episode. Endnu i Batavia stødte jeg paa flere af mine Medpassagerer fra „Geldern" men spredte og ligesom mærkede af at de nu tilhørte en anden Kreds; i Toget op gennem Landet nogentid senere saa jeg Glimtet af et Fysiognomi jeg mente at have truffet før, en af Passagererne fra Overrejsen; Selskabet fra „Geldern" blev borte for mig paa samme Maade som Mennesker man har kendt og fulgtes med forsvinder ud af ens Liv, man krydser deres Bane med længere og længere Mellemrum, indtil man tilsidst ikke en Gang ved af at man har glemt dem og rejser videre alene.

Java er en Verden for sig; jeg optog den i mig i Løbet af nogle Uger, saa meget som der hængte paa af sig selv, og jeg forlod Øen i alt Fald inden jeg begyndte at sløves for Indtrykkene. Jeg har siden ikke rigtig vidst hvad jeg skulde med Java. Det er en pragtfuld Ø men sjælløs, Tropernes vildtvoksende Kraft, Junglen, er afløst af Agrikulturen, Øen er dyrket fra Havstokken og til Toppen af Vulkanerne, meget godt, man plyndrer Klimaet for hvad det giver, men et gammelt ædelt Bondeland er det jo heller ikke. Der er en forfærdelig Masse Indfødte, 30—40 Millioner, som hverken er Vilde eller Civiliserede, svage og flittige Javanesere, elskværdige, uden at man rigtig husker dem. Og nu Hollænderne? Verden har i Menneskealdre hjulpet sig med at karakterisere dem som flegmatiske,

skulde jeg sige noget som jeg var sikker paa adskilte dem fra andre Mennesker er det det at Dørgrebene hjemme i Holland vender nedad, til Forskel fra alle andre Steder hvor de vender udad til Siden, det er egentlig Summen af min Erfaring. For at vide noget om et Land, en Nation eller en Race maa man have levet med en af deres Kvinder.

Man klavrer op paa Java med Toget og er saa paa et Plateau, hvor Varmen slet ikke er saa slem; nede ved Kysten, i Batavia, Semarang eller Surabaya er der hedt, stegende hedt, Døgnet rundt, Aaret rundt. Oppe i det Indre er Temperaturen gennemgaaende som paa den allerhedeste Hundedag hjemme i Evropa, nogenlunde behagelig naar man er i Pyjamas eller kører i Automobil og faar Luft. De javanske Tog er udstyret med flere Sæt Vinduer i Kupeerne, Glasruder, Fluenet og Tremmer, de falder naturligt i tre Klasser, I, hvor de Hvide rejser, II, hvor Halvkasten finder sig til Rette, III, aabne Kreaturvogne for de Indfødte.

Saa rejser man da og faar de smaa tørre Forestillinger man har fra Kortet og Rejsebogen ombyttet med Virkelighedens store uhyre Billeder. Vældig er Java, en Ø som Jorden synes at have sat til Side til sine Skorstene, Landskabet fortoner sig med den ene himmelstræbende Vulkan i Horisonten efter den anden, høje fuldkommen regelmæssige Pyramider med Toppen forflygtiget op i Tropeskyerne og lige saa skønne i Formen som det japanske Nationalbjærg Fujiyama. Hvis der levede en kraftig Race paa Øen vilde den være langt mere berømt i Sagn og Kunst end det af Naturen i Virkeligheden stedmoderligt behandlede Japan. Men Japan lever; paa Java gaar man igen, en talløs Befolkning lister om som Skyggen af sig selv. Betegnende er den javanske *Wajang,* den eneste nationale Kunst, en Skyggekunst hvor Silhuetterne af en glemt Gudeverden spøger hen over det hvide Lærred, en Nattekunst som jeg saa med Sumbings Kegle staaende paa Himlen, ragende med sit røgaandende Krater op mod Fuldmaanen, mens *Gamelangens* spinkle, uendeligt forfinede Harmonier tonede under Tropetræerne, primitiv ensformig, men neddæmpet til de allerkræsneste Klange og Brøker af Toner, en vild men allerede gammel Races Musik.

Det var i Magelang, Byen hvis Navn selv lyder som Musik, Magelang hvor jeg hver Morgen tidlig hørte en besynderlig fin og farende Musik højt oppe i Luften, som jeg troede kom fra Skyerne, eller fra Sumbing der hævede sit rygende Hoved fra Lavlandet gennem Dunst op i en svimlende Morgenklarhed — kunde det ikke være Sumbing der gav en Harpelyd fra sig, det kunde jo blæse deroppe og pibe i Krateret, en Forklaring maatte da til. Senere erfarede jeg at det var Duerne, som Javaneseren binder Bambusfløjter under Vingerne, saa at det toner ned fra Flokken som et lille Skyorgel. Magelangs Duer og Sumbings arrede Krater ovenover Skyerne vil altid staa med samme Tone i min Erindring. For Resten, den samme luftige Morgenmusik hører man i Peking, hvor Kineseren ogsaa forsyner sine Duer med smaa Bambusfløjter der toner under Flugten. Aabenbart er det en gammel mongolsk Folkeskik der her forener saa fjærne Steder som Peking og Java, en ældgammel panisk og uskyldig Glæde over „Sfærernes" Musik.

Over Sukabumi og Bandung, der lyder som Greb paa et Musikinstrument, kom jeg til Garut, hvor jeg af en eller anden Grund slog mig ned. Jeg tog ind paa det gamle snurrige Hotel Papandajang, en Blanding af hollandsk og malajisk Stil, der nærmest lignede flere store Spaankurve spredt i en Palmelund, skumle Værelser, for Køligheds Skyld, men med hele Sale af aabne Verandaer foran.

Batavia havde elektrisk Lys over det hele naturligivs, i Buitenzorg var man allerede sunken ned til Gas, men i Garut fik man gamle hollandske Petroleumslamper paa Bordet. Nogle store sorte Biller der brummede som Kontrabasser kom og bumpede imod Kuplen der stod og glødede saa godt som i fri Luft. Gekkoer var her fuldt op af og det af den store veltalende Slags der render frem paa Væggen bag et Skab og siger *Djek!* Store væmmelige „Knælere" fløj ind og satte sig paa Væggen, hvor det kom til Duel med Gekkoerne; den lille Krokodil, der er af Farve som selve de gennemsigtige Ildsluer og derfor næsten usynlig i Lyset, søger at liste bag om „Knæleren", mens den ligger hensunken i Bøn, men det fire—fem Tommer lange In-

sekt vender sig som et Lyn, og hver Gang Gekkoen allerede har Munden paa Gab præsenterer Knæleren den sine oprakte fæle Gifttænger, og Gekkoen hummer sig forsigtigt paa Sugefødderne, en Leg der aldrig faar Ende. I de store Baljer med Tropebuske foran Verandaen finder jeg kvarterlange fede Tusindben rullet sammen, og i Badeværelset humper en meget stor ru Tudse ud af Afløbsrenden da jeg viser mig. Hertil kommer en Del Myg. Ellers er jeg alene. Aftenluften er fuld af Tropernes Sødme, den stærke tykke Blomsterduft der altid hviler i Luften her og er den evige Sommer selv.

Min Pavillon vender ud til en Sidevej overskygget af Haver. Et Pompelmustræ i Nærheden staar med de tynde piskeformede Grene helt nedtynget af Frugterne som ligner grønne Mandehoveder; ud over et flettet Stakit hænger en Pisang i Frugt, den mægtige Klase er ved Roden besat med den ene Krans af unge Bananer ovenover den anden som en Overflødighed af Kirtler, og forneden ender den lange Stilk i en stor blaa og rød Blomsterknop — man maa tænke paa det attende Aarhundredes Poeter med deres vandrende Træer og Hingste med Menneskeforstand, det er en fortryllet Verden her, og en lille Smule hed.

Men man lader til at tage den fra den naturlige Side, der er en rolig, sparsom Færdsel paa Vejen udenfor min Veranda, som i en Provinsby omtrent, Folk kommer og gaar, Indfødte i Sarong og paa bare lydløse Ben, med et Sold paa Hovedet, fulgt af et Par Geder der tripper bagefter i Støvet, en og anden Hollænder i Tropehjælm og Hvidt paa Cykle eller til Vogns; Befordringerne leder ogsaa Tanken hen paa en anden fremmed Planet, for Hestene paa Java er af en egen Dværgrace, endnu mindre og finere bygget end Shetlandsponyer, med smaa Hjorteben, lige til at tage op og hænge ved Urkæden; de gaar for smaa Jumber hvor Sædet vender bagud saa at man sidder med Ryggen til Forspandet, formodentlig for at man skal skamme sig mindre, det lyder som et Lommeur naar et Spand Heste kommer dikkende paa deres bittesmaa Ben.

Om Eftermiddagen regner det, en varm kælen Regn, som bløder stærkt til at begynde med, Malajerne vandrer over Gaden

med Pisangblade over Hovedet, paradisisk og ganske praktisk, de faar ikke en Draabe Regn paa sig; der kommer et Par Lyn og nogle korte truende Tordenskrald, Papandajang, den nære Vulkan, der brummer ovenover Regnskyerne, senere bliver det stille Regn, som et mildt Vandkandebrus over et Drivhus, og jeg gaar mig en Tur ud i Byen.

Gaderne løber sammen i et øde Torv, med en Moské og en Regeringsbygning, en Skole, ellers stille Veje med Haver og gemte Huse som i Kampongen, hist og her en af disse storartede Kongepalmer der ligner høje levende Vaser, Rambutantræer fulde af Frugter; Bambus, Østens fineste og mest udbredte Vækst, som man aldrig bliver træt af at beundre, i Gratie og Haardførhed minder den paa sin Side af Kloden om Birketræet i Norden.

Byen er saa stille. Folk holder sig hjemme, jeg ser Malajbørn i Dørene, etsteds sidder en Mand i Sarong og korslagte Ben inde paa en Maatte og syr alvorligt paa Maskine. Et Par Malajdamer kommer gaaende paa det vaade røde Grus med Træklamper paa de bare Fødder, de er meget fine med løgfarvede Træk og sminket paa Læberne, hver med en evropæisk Paraply over sig, det lader til at de skal et eller andet Sted hen med deres smaa langsomme forkælede Kroppe, det maa betyde noget at de er ude og gaa i Regnvejr.

Garut er paa alle Sider omgivet af Rismarker, Stilheden i Byen bliver mere stille ved at det altid risler og siver og snakker fra Oversvømmelserne, hvor Vandet ledes fra den ene Mark ned i den anden. Men dybt nede under Bjærget gaar en Flod man ikke ser som bruser og bruser. Saadan regner, risler og bruser det altid i Garut.

Tidligt en Morgen faar jeg mig en Hest og rider ud af Byen, i et Landskab der stiger i et vældigt Sving op mod Venstre, Papandajangs Skulder, altsammen udstrakte Plantager. Der er udmærkede Landeveje paa Java, og herude paa det aabne Land mellem Rismarker møder man paa en Formiddag en Masse ja-

vanske Bønder, som er ude og gaa, med Gummi i Kasser baaret to og to over et Aag, Maatter med Grøntsager eller Ris som de skal ind paa Torvet med; andre transporterer Tømmer den lange Vej ved at rulle selve Tømmerstokken ved Hjælp af to Bambusstænger som en Tromle. Inde i Rismarkerne ser man de pyramideformede Hatte af andre Utalte som gaar og arbejder i den stille Solglød; man passerer en Huskærre, et af de gammeldags flettede Kasteller paa Hjul med Tag over og trukken af sorte Bøfler, det hele avancerende med en planetarisk Langsomhed; til Gengæld kan man se en Malaj suse guldsmedeglinsende afsted paa Cykle med bare Fødder paa Pedalerne.

Rismarkerne forsvinder med deres solede, i Vindstillet bryggende Vandspejle ned i en Dal, rundt om er der Udsigt til vældige Bjærge som skjules af snehvide Dampskyer paa Midten og rager med Toppen op i den tynde blaa Luft. Under Skyen gaar Bjærgenes Fod opad og indad som en Hule med Plantager, Palmer og dyrkede Kvadrater. En Isfugl sidder ude paa en Pæl og spejler sig med samt Ris, Bjærge og Himmel i det glitrende lunkne Vand.

Bønderne hilser mig med al den Ærbødighed der tilkommer en Hollænder til Hest, de Yngre blotter Hovedet paa almindelig Vis, men de gamle høviske Malajer ved rigtignok bedre, de er ikke saa fri at hilse eller vente Hilsen selv, allerede paa lang Afstand smyger de, som de haaber uset, Hatten af og passerer med blottet Hoved, uden at se op, deres Høflighed bestaar i at man slet ikke maa tænke de ejer en Hat, for de gemmer den paa den Side der vender fra Rytteren, og i at de aldeles ikke eksisterer. En beslægtet Art Høviskhed kender jeg fra gamle Bønder i Evropa. Somme stiger helt ned i Grøften for mig, frasiger sig al Ret til Landevejen saa længe jeg færdes paa den; saadan er Folk i Middelalderens Evropa veget til Side for Kejser Karl V. En meget gammel Mand som for sent bliver mig var kan ikke faa Hatten af men antyder med skrøbelig Aandsnærværelse ved at føre Haanden op til Knuden at den er bunden fast, og da jeg nikker til Bedstefader knikser han som en lille Pige, med saadan et nydeligt gammelt Smil. O Java! Men der er ogsaa nogle unge Knøse som slet ikke hilser, et andet Java, og en Gruppe Lømler

som vel synes de er mange sammen tillader sig endogsaa at smile højt over den elendige Krikke jeg rider, et til Bjærgbestigning anvendt Hoteløg med forslaaede blodige Ben af at skramle oppe i Lavamarkerne; jeg fandt det ufølsomt af det unge Java at more sig over min stakkels lejede værkbrudne Hest, paa hvilken jeg gjorde mig Umage for at ride engelsk; Udflugten havde tabt sin Charme, og da den firbenede Jammer under mig ogsaa viste Tegn til Hjemvé vendte jeg om, uden at have været oppe paa Vulkanen. Bare ikke Java opdager Hollænderne en Gang, saadan som de opdagede mig.

I Følge Rejsebogen skulde der være køligt i Garut, som ligger højt; jeg fandt det mere end lunt, man kunde godt sidde stille paa et Sted, selv i Regnvejr, og det regnede temmelig regelmæssigt hver Eftermiddag, og koge; ikke desto mindre blev jeg, i Mangel af andet Initiativ. Jongerne var landligt ufordærvede og gik med Livet i Hænderne for at gøre den Rejsende tilpas, jeg saa dem staa og hviske og lægge Raad op i Krogene for om muligt at gætte mine Ønsker, de Skind gjorde ubevidst spisende Bevægelser med Munden naar de serverede for mig, mimrede i Haab om at det smagte mig godt. Maden var ogsaa respektabel, det malajisk-hollandske „Rijstafel", som jo altid fylder; magert Fjerkræ; paa Java spaserer Hønsene om næsten uden Fjer, plukkede i levende Live, de falder tilbage til Krybdyret igen i Varmen; skrækkeligt Bøffelkød, saa haardt at det hoppede af Tallerkenen naar man vilde skære i det, det fjærnede sig, og det havde man ikke noget imod; lokale udmærkede Frugter. Jeg saa ikke hvorfor jeg ikke skulde blive her. Da det var for hedt til at røre sig strakte jeg mig paa min store aabne Veranda og stillede en Daase Tobak ved Siden af — nu kunde Garut komme til mig.

Og det gjorde Garut. I kvadratisk stigende Omfang, efter som Rygtet bredte sig, begyndte Garut at indfinde sig foran min Veranda, først en hel Del Sælgere, almindelige Turisthajer, som vilde af med Straahatte og daarlige Souvenirs i Form af Penneskafter med Wajangfigurer paa, gaa væk med de Wajang-

skræmsler, Teskeer, Natdragter som jeg kunde købe i en Butik, alt dette Pak jog jeg væk.

En gammel gammel Morlille, næppe mere end to Fod høj, med et uendelig frygtsomt og blidt Væsen nærmer sig med Mangostiner i et Klæde og vil sælge men tør næsten ikke, jeg lokker hende hen til min Stol ligesom en Spurv med Krummer, hun hvisker og staar hele Tiden paa Spring mens vi handler. Hun skal have nogle faa Kobberøre, og da jeg giver hende en Sølvmønt og ikke vil have tilbage paa den forstaar hun mig ikke, staar dum med alle Pengene i den aabne Haand, flere forskellige Indfødte iler til Gud ved hvorfra og hjælper hende til at begribe sin Lykke, ler højt af Glæde paa hendes Vegne, og da den Gamle stadig Ingenting forstaar fører de hende bort i Triumf med samt Resten af Mangostinerne og de svære Penge.

En god Stemning begynder at brede sig i Omegnen af Verandaen, flere brune Drenge som jeg synes jeg har set et Glimt af mellem Potteplanterne toner helt frem, de har et mærkeligt Bambusapparat i Haanden, som gør mig nysgerrig, og inden jeg ved af det har de stillet sig op i en Række og begyndt paa et stort Orkesternumer, for det viser sig at være Musikinstrumenter de er bevæbnet med. Det er en harpeformet Ramme af Bambus med to hule Rør hængende løst, som giver Klang naar man ryster Rammen, hvert Instrument er afstemt i en enkelt Tone, saa Skalaen er fordelt paa Musikanterne, ligesom ved visse musikalske Klownnumre. Det lød helt godt, og det var morsomt at se Drengene rytmisk blive grebet af en Paroksysme hver Gang de havde en Node; tilsidst rystede de allesammen paa en Gang i en stor mægtig Slutningsakkord.

Et nyt Numer gives, og nu er der dukket en Danserinde frem som kaster sig i Attitude foran Orkestret, en lille Pige paa højst 8 Aar som med parodisk Troskab efterligner den javanske Dans, hun skræver tappert og med Gratie, strammer sig bagpaa og lader smidig, for Resten rører hun sig ikke af Stedet men danser med Hænderne ved at dreje dem stærkt bagover og vise Haandfladerne i flere fordelagtige Stillinger. De rigtige javanske Kunstnerinder har i Virkeligheden ikke flere Trics; det er Re-

sterne af den gamle glemte Hindukultur, Bajaderen der viser at hun er tynd om Livet og bøjelig i Ledemodene. Tilskuere flokker sig til, det bliver et helt Teater, og jeg bliver omsider nødt til at lade Tæppet gaa ned ved at trække mig tilbage til de indre Gemakker.

Da jeg kommer frem igen er alt roligt, kun en Javaneserinde staar taalmodig ude paa Gruset med en Bylt ved Fødderne og venter, hun faar Liv i Øjnene da hun ser mig og holder rask et Stykke Tøj op for mig, en batikmønstret Sarong . . . *tuan!* Hun kalder dæmpet og kommer, da jeg ikke vinker hende af, smiler med betelrøde slidte Tænder, en ikke ganske ung, slank og noget tør Malajinde men med smukke snilde Øjne.

Sarongen har jeg ingen Brug for, ja ja, da vi nu alligevel er bleven Venner, om jeg saa ikke vil have den hun selv har paa da? Hvadbehager? Hun ser sig om som en Fugl, gør et Skridt nærmere og peger sig paa Brystet, naa da, forstaar jeg hende da nu? Men det er en mærkelig tungnem *tuan,* for han vil ikke købe Sarongen af Kroppen paa et Medmenneske, i Stedet for Handsel giver han Damen noget Tobak. Men hun har Filosofi, hun ryster paa Hovedet med et ubeskriveligt kvindeligt Lune, *tuan tida mau malay**),* siger hun halvt for sig selv, hun ser mig med Ironi i Øjnene og viser med en misbilligende Gestus paa sin Person, hvorpaa vi begge ler. Hun fylder Munden med Tobak. Derpaa stryger hun sig lækkert over Kinden, som man gør naar det er en rigtig ung og blød Kind, Ah, og gaar. Den sidste Pantomime forstod jeg ikke rigtig. Men nogle Minutter efter . . .

Jeg havde taget en Bog og lagt mig til at læse, brændende i Kødet, det regnede, og man spærredes inde med sit overophedede Blod i Fugtigheden, kunde ikke en Gang svede. Det var mod Aften, Cikaderne havde begyndt at stemme Felen til den sædvanlige Skumringskoncert; en dyndet Lugt af Regn og Jord trængte ind paa Verandaen. Da hørte jeg nogen gaa paa Gruset og saa op fra Bogen . . . en ung Javaneserinde med et Ansigt som af mat Guld, dugget af Maaneskin, dejlige mørke Dyreøjne, nu staar hun ganske stille . . . *tuan!*

*) Herren ønsker ikke Malaj.

Hun gaar næsten straks igen, efter at have kaldt et Par Gange med frygtsom Stemme, en dæmpet Pigelyd, og jeg ser den smalle Ryg i Sarongen idet hun gaar. En egen blød Gang som et gyngende Straa, hun har aldrig haft noget paa Fødderne. Det var den rene javanske Type, et totalt fladt Ansigt, Hovedet rundt som en Kugle, svage skønne Arme, en spinkel og aldeles fejlfri Torso, Munden og de lave aabne Næsevige mindede om Bladene paa en Orkidé.

Jeg kunde jo gærne have købt hendes lille Sarong. Men jeg var saa optaget af et interessant Sted i min Bog at jeg ikke kunde lade mig forstyrre, og saa gik Javas Datter.

Dagen efter indtraf der noget ubehageligt der gjorde at jeg forlod Garut. Jeg sad og spiste Frokost ved table d'hôte hvor jeg plejede at være ene, paa nær et Par mærkelige Børn der levede paa Hotellet. De var Søskende, 12—13 Aar gamle, Halvkaste, aabenbart af rig Familje, Planterbørn, de sad lydløse og spiste, talte en Gang imellem sagte sammen paa malajisk. De lignede hinanden meget, Drengen havde lige saa trinde drejede Lemmer som Pigebarnet og de samme underskønne Øjne, han var bare klippet, hun derimod havde en svær brunkulsfarvet Manke ned ad Ryggen, de saa ejendommeligt forsovede ud, med udslettet Mund, ingen virkelige Træk skønt de var meget smukke, de lignede kloroformerede Engle.

Jeg hørte et Automobil tude sig ind igennem Byen og holde foran Hotellet, et Øjeblik efter kommer to Evropæere, under Uro og Tilrend endogsaa af Værten, ind i Spisesalen, den ene en stor svingende kraftfuld Pige i Støvfrakke og uden Hat, med Automobilslør over det røde Haar — Flamlænderinden fra „Geldern"! Ja det er hende, hun kommer susende, og det er som den kolde Paaskeblæst i Holland, hun glimrer i Øjnene som et Foraarsvand, hun brænder og er kølig som gule Tulipaner, hun kommer ind som et Vejr fuldt af nordisk Voldsomhed og Sødme . . . og bag hende med Chauffeurbriller i Panden og Munden skjult af Skæg ham Underofficeren eller hvad han var . . .

De gaar forbi mit Bord, hun faar Øje paa mig og bliver blussende rød, saa rød at Fregnerne og Øjenhaarene staar helt hvide i det kogende Ansigt, hun tager sig sammen og smiler med hede Øjne, og da hun er forbi lægger hun Hovedet lidt bagover med et brudt Udtryk, skyldig, trodsig og fortabt.

Hvor hun dog var udtryksfuld, lige fra hun kom ind med lette Trin, der fik Gulvbrædderne til at fjedre, og nervøse Næsebor som gik ud og ind, et funklende Blik, til hun bidende sig i Læben og faldende i hele Holdningen greb efter en Stol, som hun stødte med i Gulvet, inden hun satte sig. Flegmatisk det var hun nu ikke.

Jeg var færdig med at spise, havde ikke mere at gøre i Spisesalen, rejste mig og gik. De to Tropebørn havde vendt sig ved deres Bord og sad med to Par store dunkle Øjne, maalløst stirrende paa det nyankomne røde Vidunder.

Hele Vejen naar man rejser med Toget fra Batavia til Surabaya ser man to Ukrudtsplanter, en med laksefarvede og en med lavendelblaa Blomster, de vokser altid sammen, danner Buske med hinanden, en Slags Blomstervenskab, man ser dem ogsaa andetsteds overalt i Højjava, jeg ved ikke noget nærmere om dem, men de er bleven i min Erindring, de staar saa godt sammen i Farven, en intim javansk Lokalkolorit; jeg tænker paa dem nu to Aar efter, saa ofte jeg ser Java for mig, ligesom jeg kender Danmark igen i Mælkebøtten, Pileurt og Døvnælde. Jeg kommer aldrig til Java mere, skal aldrig gense Tvillingvulkanerne Sumbing og Sindoro eller høre Duernes Morgenmusik i Magelang.

Undertiden strejfer det min Tanke hvordan Troperne vel har faret med den store hensynsløse Flamlænderinde, som jeg traf at møde netop i den skæbnesvangre Periode hvor Østen havde lokket Foraaret altfor tidligt frem i hendes nordiske Blod.

Paa et kort Besøg i Surakarta en af de sidste Dage jeg var paa Java tog jeg ind paa et hollandsk Hotel for at spise til Middag, og inden jeg blev overgivet til den indfødte Betjening kom jeg ved

ikke om det var Overkelneren eller Restauratøren selv og bukkede mig imøde, koldblodigt servil, for at anvise mig en Plads; det var den Karl fra „Geldern“ med Rytterkorpus og et pøbelagtigt Fnis halvskjult under Moustachen.

Det var det sidste jeg saa af Romanen som begyndte om Bord paa „Geldern“, Slutningen er mig ubekendt.

WANG TSUNG TSE

WANG TSUNG TSE boede i den gamle Kinerserby i Shanghai, et Sted indenfor Bymuren hvor der tidligere aldrig faldt en generende Solstraale, men nu var de begyndt at bryde Muren ned.

I Stedet for den gode Mur, der altid var vaad og stank i Grunden, af Generationer som havde givet sig Tid her, og Graven foran, som gav døde Katte op om Foraaret med Bugen i Vejret, var der bleven et stort glanende Hul i Byen, af en forbavsende Udstrækning i Forhold til hvad der var bleven raget ned, ligesom Hullet efter en lige udtrukken Tand, som bekendt det største Hul i Verden; og her paa denne Tomt, som endnu røg af muggent Kalkstøv og hvor Betlere og Børn paa alle fire snusede efter gamle Søm eller i Selskab med Hunde fiskede ubeskrivelige Ting op af den grønne tyktflydende Pøl, der var bleven tilbage, trykket op i et Hjørne af Fylden fra Muren, af Stadsgraven, her havde der allerede lejret sig en Snes forskellige Friluftsforretninger, en ambulant Porcellænshandler, et Lager af Lerfade saa store, at en og anden skævøjet Diogenes sagtens kunde overnatte i dem, hvilket ogsaa skete, omrendende Barberer og Restauratører, som begyndte at bide sig fast her og tilsnige sig Hævd, foruden naturligvis Horder af Rickshawkulier, et uanstændigt Folkefærd der altid skyndte sig; her var godt paa Veje til at blive et Torv, et grelt Sted med Plads og Sol og Udsigt om Dagen og ingen Vederkvægelse heller om Natten. Hvor før kun Tagdryp og mjavske Katte brød Stilheden bag Volden var der nu Halløj og Menneskeskraal Døgnet rundt, man myrdede hinanden i Mørket paa

den bekvemme aabne Plads, og hen ad Morgen, naar selv Tyve og Røvere sov, stønnede det derude fra af en eller anden Voldtægt eller Fødsel i Dølgsmaal.

Wang havde faaet en slem Nabo; ligeoverfor det gabende Hul i Bymuren, paa den anden Side af en Boulevard, som indjog Pladsskræk, taarnede Husene sig op i den franske By, de Hvides gudsbespottende og nøgne, overalt gennemrudede og oplyste Huse. En net Udsigt som Tilgift til den frække Himmel.

Men den egentlige Elendighed var jo den at Wangs eget Hus var bleven blottet. Hvad man ikke ønsker at se kan man slaa Øjnene ned for, men man kan ikke undgaa at ses, naar Barmhjærtighedens Kaabe er falden fra ens Façade. Muren var borte, under al den Masse Himmel, der slap ind paa en blændende, ligefrem raa Maade, laa Wangs lille gamle Hus og krøb sammen i den ene Side, som om det havde faaet et dødeligt Sting. Wang selv gaar nødig ud om Dagen, han sidder hjemme og er hele Tiden trykket af at hans Dør kan ses, selv om han hele Tiden holder den lukket. Opsigt er Wang hjærteligt imod. Han har før faaet sit Levebrød i det Stille. Men nu gaar det tilbage for ham.

Wang var Loppefældemager. Han gjorde de bittesmaa Bure af Bambus, af Form som uendeligt smaa Hummertejner og fungerende omtrent paa samme Maade, med en klæbrig Pind i, til at lægge i Sengene; hans Fader og hans Farfader havde været Loppefældemagere før ham og Kunstnere i deres Fag som han; der havde været Velsignelse ved enhver Fælde som var udgaaet fra det gamle Hus. Wang var fattig som hans Fader var fattig, men det var den Gamles Livsglæde at lave Fælderne saa smukke og gode som muligt, han elskede sit Arbejde. Wang elskede sit Arbejde og vilde allerhelst sidde i det lille sorte Værksted og sysle med det gamle slidte Værktøj og file og pudse sine Fælder. Naar en var færdig, syntes han altid den næste skulde være endnu nydeligere og bedre. De smaa Gitterstænger laves ved at gennembryde Bambusrøret og lade Træet staa for Enderne, hvor der er et Led. Wang gjorde hver enkelt fin lille Gitterstang

ottekantet i Gennemsnit, det behøvedes jo ikke, men det var hans Fornøjelse.

I Faderens Tid plejede Køberne altid at komme af sig selv, det gamle Hus havde ikke en Gang noget Skilt; og man glemte heller ikke Wang. Men i den sidste Tid, siden Huset var bleven blottet, mærkede han sin Søgning aftage, hvilket der ikke var noget at gøre ved, hverken fra eller til, men Wang fik mindre at spise. Det og den slemme Udsigt og en Del andre Omstændigheder, som han næppe direkte mærkede sig, men som slog ind, gjorde Wang forstemt.

Der var nu den Tildragelse med Pisken, som ikke prydede hans Hoved mere . . . selvfølgelig Ingen gik med Pisk nuomstunder, og hvem skulde vel huske til hans Skam hvordan han var bleven af med den, desuden *alle* var bleven af med den paa den Maade: man var bleven overrasket paa Gaden en sen Aften, naar man havde vovet sig ud, af et revolutionært, fremskridtsvenligt Opløb og for sidste Gang halet i den usalige Hovedprydelse og slæbt med hele sin Vægt ved den gennem Snavset, og saa havde man faaet den skaaret af, og den var efter hvad der sagdes bleven solgt til Evropa, hvor nogle faa hedenske hvide Kvinder heldigvis fik Pest i den Anledning — og saa var man uden Pisk og havde ikke noget at rede og flette om Morgenen, selv om det var ved at blive graat, men maatte nøjes med at gaa med Buksbomkammen hen over nogle Stubbe som ingen Modstand gjorde; man trykkede Hovedtøjet godt ned over Ørene og vendte nødig Folk Ryggen, hellere Façaden, skønt den heller ikke var god; man overlevede det, for alle overlevede det, men . . .

Ja og saa var der jo Opiumspiben, som man heller ikke mere havde. Den var død. Wang huskede den som et Væsen, en gammel tyk og dunkel Opiumspibe med Elfenbens Mundstykke, tilrøget, brunt og sødt som en Kastanje og med et gammelt kosteligt Stenhoved fuldt af en Menneskealders sorte Skorper, den havde tilhørt Wangs Fader, han var død med den i sin Knokkelhaand, for sidste Gang smilende som et Barn der har diet sig i Søvn ved sin Moders Bryst, den var slidt af hans Mund,

Ingenting i Verden smagte som den, den havde været Fader og Moder for Wang i mange Aar mens han levede ene, den var bleven den hemmelighedsfulde Deltager i en Sammensværgelse paa kun tre Indviede, Wang, Loppefælderne, Arbejdet nemlig hvori han havde sin Sjæl, og saa Piben — og den havde de brændt. Han havde *selv* brændt den. De havde jo tvunget ham til at rende til Antipibemøde og huje i en Forsamling og komme i Triumf med den gamle uerstattelige fædrene Pibe, næsten den Gamle selv, og hive den paa Baalet og gaa med Plakat hvorpaa den sorte Røg blev smædet, det havde han været nødt til. Hvorfor? Fordi alle andre gjorde det. Men nu var han pibeløs. I Stedet havde han taget til Tobak, en Messingpibe hvori han som andre Kulier røg Tobak, det pattede, men det gik jo ikke i Sjælen. Det hændte at naar Wang sad ene over sit Arbejde og tænkte paa de sidste sære Aar, nøgtern, uden at der havde været Opium i hans Hals nu i Maaneder, at noget begyndte at suse i hans Baghoved, Savnet af den sorte Røg, som han havde smædet, og det bares ham da for at han én eneste Gang i sit Liv, og det ret snart, maatte bære sig anderledes ad end hele Resten . . .

Paa den kinesiske Nytaarsfest, Aarets almindelige og eneste Fest, hvor enhver slog sig løs og lod alle Aarets Bekymringer gaa op i Fyrværkeri, hændte det derfor at Wang Tsung Tse gav sig Luft ganske den modsatte Vej, som en Raket der gaar i Jorden. Foranledningen var følgende:

Wangs Nabo, Garveren Fung, kom en Aften og forærede Wang en Papirlygte. Det var, tør man tro, ment som en Høflighed, og under almindelige Omstændigheder vilde Wang nok ogsaa have optaget det som en saadan. De to Naboer havde i mange Aar, skønt begge lige fattige, udvist en dyb Agtelse for hinanden, Wang bøjede sig og trykkede Haanden ærbødig paa sig selv naar han saa Fung, og Fung gjorde en *kow-tow* og trykkede sig højagtelsesfuldt i Haanden naar han traf Wang. Papirlygten var en Artighed, som der imidlertid strængt taget var den Hage ved at Fung var barnløs. Enhver ved at den der modtager

en Nytaarsgave af en barnløs Mand selv vil blive barnløs. Wang var ganske vist endnu ugift, men havde ingenlunde tænkt sig at gaa i Graven som Ungkarl, hvem skulde der saa være til at begrave ham og brænde Røgpinde for ham naar han var død? I gamle Dage inden det Hul var kommen i Muren vilde Wang sagtens have taget mod Gaven til Trods for Faren derved, for det første fordi han hævede sig over Fung ved ikke at saare ham, for det andet kunde han have begravet det daarlige Varsel i en ekstra Pibe Opium; men nu var Wang nøgtern, det gamle Aar sluttede for hans Vedkommende med at han var i Færd med at gaa sulten i Seng, da Fung kom; der havde ingen Ris været hele Dagen; Wang følte det som en Taktløshed og afslog Gaven. Maalløs trak Fung sig tilbage med sin Papirlygte.

En Times Tid efter, da Wang med tom Mave var blundet hen, midt i en Glædesbyge af Fyrværkeri, Knallerter og Bomber over hele Byen, blev han vækket ved at man halede ham ud af Sengen, i Mangel af Pisk ved Ørene, slæbte ham ud paa Tomten af Muren foran Wangs Hus og mørbankede ham med Stokke; i Skæret fra Raketterne og gennem et svullent Øjelaag saa Wang at det var Garveren som med Assistance af nogle Venner afvaskede Forsmædelsen der var overgaaet ham ved at Wang havde forsmaaet hans Gave.

Endnu samme Nat, lidt ovèr Midnat, det var nu ogsaa mageløst saa mange Spektakler der fandt Sted paa den Plads, hvor Muren havde staaet, fandt Fung Loppefældemageren ligge døende i sin Forstue, en Begivenhed som paa et hængende Haar havde taget al Lykke og Velsignelse for stedse fra Fungs Hus, for det værste der kan passere en Mand er jo da at nogen dør indenfor hans Vægge.

Wang havde taget for tresindstyve Cents Opium paa en Gang, efter at have pantsat sine Bukser.

Det var kommen over ham som en uimodstaaelig Længsel efter at dø. Nu da baade han selv og det gamle Hus havde mistet Façaden, var han som et grædende Barn kommen sin Fader og den gamle Opiumspibe ihu. Med en eneste stor Synkebe-

vægelse havde han svælget sin Skam og var vendt tilbage til Piben og til sine Fædre og den gamle skyggefulde Tilværelse, de lange Nætter, bag Muren, hvor der lugtede som af Spædbørn og Tagdryppet udmaalte ham Evigheden; og med det samme havde han jo som han troede tilføjet Fung en Del Fortræd.

Dog Wang Tsung Tse naaede ikke sin Hensigt, at besudle Garverens Hus med sit Lig, for Fung opdagede ham i Tide mens der endnu var et Spor af Liv i ham og slæbte ham skyndsomt ud paa Tomten foran hans eget sølle skæve Hus. Her i Hullet af Muren som havde været Begyndelsen til Wangs Fornedrelse, paa et Leje af Murbrokker og i en mild Regn af Aske fra Fyrværkeriet, hvormed de endnu skød det ny Aar ind, døde Wang. Og nu er Wang død.

ET MØDE

SUBWAY'en i New York.

Paa Sædet i Hjørnet lige overfor mig sidder et Par Mennesker som fanger min Opmærksomhed; Vognen er stuvende fuld, baade paa Sæderne og i Midtergangen, Folk staar op og holder sig i Stropperne, klemt sammen til en kompakt Masse; de to sidder i deres Hjørne under Armene paa nogle andre Passagerer og halvt skjult af dem ligesom i en Hule, hvori de kryber sammen udelukkende optaget af hinanden og tilsyneladende mere ene midt i den overfyldte Vogn end om de rugede under en Busk ude paa Landet; de er dybt inde i en Elskovshandel, aabenbart begyndt for ikke mange Minutter siden. Det første friske Møde mellem to Mennesker som aldrig har set hinanden før og som lader til at springe alle Formaliteter over — *love at first sight,* som Amerikanerne siger. Ikke et eneste Menneske i Vognen lægger Mærke til Parret, undtagen jeg som er kommen til at sidde lige overfor dem og ikke kan undgaa det. Det er en Arbejdsmand og en lille Fabrikspige fra Østsiden.

Det er ved 6-Tiden, *rush-hours,* New Yorks Millioner, som lige er sluppen ud af Kontorer og Butiker, stormer Sporvognene og alle Tog over og under Jorden for at komme hjem, en almindelig Flugt fra Arbejdspladserne, Byen tømmer sig i den ene Ende og løber fuld i den anden; alle er fordybet i Bladenes Aftenudgave, den med de store ildrøde Bogstaver paa Forsiden og humoristiske Serier bag paa, de staar op, hængende i Stropperne med slappe tomme Fysiognomier, for trætte til at interessere sig for hinanden eller blot se hinanden, det er egentligt uhyggeligt at saadan et af en lang Dags Arbejde udslukt Blik

kan hvile paa en og rimeligvis se, men uden at man kommer til Bevidsthed hos Vedkommende, man er virkelig Luft for hinanden her. Hele Massen af staaende Mennesker svinger fremefter, naar Vognen holder, og ud af Ligevægt den anden Vej, naar den sætter sig i Gang igen. Hjulenes Skæren mod Skinnerne i den underjordiske snævre Tunnel fylder Vognen med en ikke synderlig høj men gennemtrængende, sønderrivende Larm, som drukner al anden Lyd, man hører ikke en Gang naar Passagererne vender og krammer deres Aviser. Folk ser ud som Døvstumme, ejendommeligt bitre, som om *Subway'*en slet ikke smager dem.

Kun de to der ubemærkede ruger sammen i deres Krog er i godt Humør, i hvert Fald Mandfolket, han har en Mængde han skal have Pigebarnet fortalt og maa tale ind i Øret paa hende for at blive hørt, fordoble sit Minespil, men ikke et Ord af hvad han siger høres af Uvedkommende, det drukner altsammen i Subway'ens øredøvende Malen og Skæren; det er en hel Pantomime at se Fortroligheden vokse mellem de to, skønt der ikke kommer en Lyd fra Optrinet. Rückerts Digt om Manden der plukker Bær i Brønden med en rasende Kamel over sig og en Krokodil forneden, falder mig ind; vi rejser og gør os forstaaelige ved Tegn ...

Mandfolket er ikke til at misforstaa, han gør den mest aabenlyse stormende Kur til den lille Pige, de er saadan noget som en ti Minutters Tid henne, efter mit Skøn, maa være begyndt et Sted nede *down-town,* og nu er vi ved 14de Gade. Han er saa vidt at han gør Mine til at kysse sit Rov, hvilket ved Gud næsten er uundgaaeligt, naar man maa raabe hinanden ind i Øret og kommer den røde Mund saa nær; men det er jo skrækkeligt, *her,* mens alle Mennesker kan se det, og den lille Pige viger hver Gang i Tide tilbage, med et maalløst Blik og den frodige Mund staaende stille som paa et Guds Lam — hvad tænker dog det rædsomme store ryggesløse Mandfolk paa? Og hver Gang han ikke maa bryder der som en Henrykkelsens Ild ud af ham, det kommer over ham i Ture, han ler kolossalt indvendigt og skyder Ryg som i et saligt Styrtebad, han fortærer

med en Gebærde den lille Kvinde, som endnu er helt lam af Oplevelse, ryster paa Hovedet ned imod Jorden i privat bundløs Henrykkelse, sukker og synes at komme sig lidt og begynder saa forfra — om det skal gælde hans Liv han *kan* ikke lade hende gaa fra sig, han tager en eller anden Beslutning, pirrer Hatteskyggen fra Panden med en stor mishandlet Haand, hvor Fingrene ikke rører sig hver for sig, og famler sig paa Panden — han har faaet nogle Glas Øl men er ikke svirende — nogle Øjeblikke falder han i Tanker og ser dødtræt ud, saa bryder der noget uimodstaaeligt gennem hans Minespil, og han læner sig igen mod det lille Øre, mens Hjærtet synligt hopper i Livet paa ham . . .

Han er aabenbart ramt i Sjælen, saadan som man bliver det ikke altfor mange Gange i sit Liv, nogle bliver det aldrig, han gløder helt igennem, Lykken er i hans hule Haand, *Lykken* — og jeg ser at han trænger til den, det har nok været temmelig rigeligt med Nitter og Beter i den sidste Tid, han blusser op som en Spiller, der er noget ligefrem lysende over ham, han knitrer af Begær og Tak, bøjer sig over Offerlammet, der pludselig er bleven det store Lod, som for at skjule hende, hylle hende ind og være helt rundt om hende og tage hende op med Hud og Haar.

Med et afbryder han sin Bejlen og giver mig et Blik, hvori der er en Del Tilværelseskamp, han er ikke ufarlig i Øjeblikket, hvad det vil sige at jeg sidder og betragter ham og hans Pige — efter gældende Personret i engelsktalende Lande kan jeg vente at han staar op og giver mig en paa Siden af Hovedet, hvilket jeg ikke vilde være i Stand til at sige et Ord til; jeg udfolder derfor med topmaalt Ligegyldighed min Avis og retirerer bag den; det køler, Heden fra de to er som fra en Smælteovn, hvor man maa have en Rude for Ansigtet; men man kan observere meget over Randen af en Avis, naar man bare passer at begrave Øjnene i Spalterne i rette Tid. Stjaalent følger jeg Udviklingen og ser at det omkring ved 40de Gade bliver godt imellem de to.

Naturen har ellers ikke umiddelbart bestemt dem for hinanden, han er en stor grov Arbejder, paa den anden Side af sine bedste Aar, og hun er en lille spinkel Polakpige, purung, med en Ansigtsfarve som Champignons, hun er groet op i en Kælder og synes at se Dagslyset for første Gang i Dag, hvis man kan kalde det askehvide kunstige Lys i Subway'en for Dag. De er vidt forskellige, men det er vel det der er Æventyret, Galskaben og Sødmen; i hvert Fald saadan er New York. Det Fjærne mødes her. *Subway*'en fører Folk sammen. Der er Mennesker i New York som mange lange Aar igennem ikke ser andet af Tilværelsen end Subway'en Morgen og Aften, til og fra Arbejdspladsen, hvor de Aar ud og Aar ind tilbringer Dagen.

Og saa skærer den da afsted fuldpakket med Mennesker i sin underjordiske Gang under Byens Rødder, som gennem en Skov af Jærn, med en elektrisk sveden Blæst igennem, det skærer, det skærer, indtil man holder, med en Stuven i Kroppen af den pludseligt standsede Fart, og Konduktøren klipper med de skarpe Døre, klipper op og klipper i, hver Gang klippende en Stump af Trængslen af, Folk som skal ud og ind. Og igen skærer det, huj — og hush: en Flimren, der gør ondt, Ekspressen som gaar hurtigere end vi og efter et Øjebliks svimmelt Kapløb er forbi med Vognfulde af andre Mennesker, som sidder roligt i Glasburet, hænger i Stropperne med den ene Haand og med Avisen i den anden op for Øjnene — mørkt og skærende igen, en enkelt elektrisk Pære i Mulmet og i en lille Omkreds derfra raa Brud i Klippegrunden med Vand og Olie drivende nedad, en hed fin Gaslugt fylder Vognen og minder urimeligt om Solskin, ja saadan lugter Solen, huj — en Væg muret op af glacerede Tegl glider forbi, Lys, Søjler, Plakater, og man ser dybe oplyste Huller ind under Jorden, hvor sorte Menneskehobe trænger sig sammen . . . Underverdenen, det vil sige en Station, 50de Gade, hverken mere eller mindre, og med et Suk som letter ens Kvalme siger man til sig selv, at dette naturligvis endda kun er et svagt Billede af hvordan det vil se ud i Fremtiden naar al Trafik og en hel Del mere af Folks daglige Liv er bleven lagt ned under Jorden.

Imidlertid ser det Gudskelov ud til at al den om en anden højere Planet mindende Teknik lokker det alleroprindeligste og simpleste frem i Menneskenes Børn. New York brøler med skyskrabende Vidundere og huser Individer som staar paa det enkleste Urtrin Biologien kender. Folk der er nøgne i Sjælen som i Tidernes Morgen finder Ly her. Midt i Svælget af Underverdenen sidder nu de to der har fundet hinanden i Subway'en, uforstyrret som to Fugle, og laver sammen til den ældste og uskyldigste af alle Historier.

Det er kommen saa naturligt, ingen af dem har alt for mange selskabelige Lag at arbejde sig igennem, de har kendt hinanden i hundrede Aar, han er en Arbejdsmand og hun Polakpige eller noget af den Slags, en lille Kartoffelspiser med sort paa nede fra Fattigkvarteret, lækker i Huden som et Barn, skønt hun ligner en Champignon, men saadan en lille spiselig Svamp, en Champignon-Unge kan jo netop være saa afrundet og appetitlig; hun ligner en lille Moder, alvorsfuld, intetanende og yndig som alle de smaa mørke Kvinder der kommer fra det slaviske Evropa og overbefolker New Yorks Østside, fødte Mødre allesammen, tidligt hærdede i Filosofi og med et uudtømmeligt Fond af naturlig skøn Taabelighed i Sjælen, med stillestaaende Træk og umælende som Guds Engle, og med en Afgrund af Elskov, simpel Elskov og ikke andet end Elskov og atter Elskov tegnet i Udtrykket, i Bevægelsen, Haandbagene og helt ud i de smaa buttede og stumpede Fingerspidser. Fraværelsen af *alt* undtagen netop det Kvindelige gør dem mere attraaværdige for Mænd end Alverdens Millionærdøtre.

Hele Ladninger af dem kommer over Amerika med hvert Skib, hvor de fylder op paa Mellemdækket, med Faars Taalmod, som oftest med et lille Champignonhoved tullet ind i et Sjal ved Brystet og et Par hængende ved Skørtet, eller skydende Knopper undervejs, og naar en Solstraale liver op paa Atlanterhavet ser man hende komme op paa Dækket og lufte sin Stads, frisk fra Landsbyen i Bosnien eller Ukraine, en anilinfarvet Trøje der ligefrem brænder Hul i Landskabet, et strut-

tende saftfarvet Skørt og dertil langskaftede Karlfolkestøvler! Men nu er hun Amerikanerinde, Medlem af Subway'en, hun gaar paa Fabrik og er i en lille Kaabe af bymæssigt Snit, ingen Hovedklæde mere men en Art Hat gennemstunget med Naale som Mariæ Hjærte, Østsidens mærkværdige Atmosfære er over hende, New Yorks Bundløshed, Østsiden, som er Mødestedet for Alverdens Tragedier og Haab. Hun ser netop ud som Østsiden, tragisk men med et nyt Lys over sig — for er det ikke Amerika, den ny Verden, der begynder at aabne sig for hende i Skikkelse af en stor lattermild Kriger som har begyndt at sige de forunderligste Ting til hende! Hun er forlængst blændet, han tager Vejret fra hende med sin brutale Inderlighed, Sol og Sang kan hun ikke staa for, og nu sidder hun med de stillestaaende Træk, som aabenbart aldrig har smilet, og lytter til ham, uden naturligvis at begribe nogetsomhelst men henreven til sin Sjæls Inderste.

Hvad ham angaar vilde jeg ønske der var noget mere af det rige, fremtidsblændende Amerika over ham end der er. Han er naturligvis uimodstaaelig men en ringe Smule anstrængt. Alle de overdaadige Kunster han ødsler med kan ikke rigtig skjule hans Armod. Han ejer næppe mere end hvad han staar og gaar i, men det er ikke det værste, han er ikke længere ung. I Dragt, Holdning og Udtryk ligner han en Mand uden Alder, men Amerika har været haard ved ham. Endnu er han en vældig Arbejder med et Par Egetræs Skuldre presset ind i et Sæt Stadsklæder som er for smaa til ham, men Halsen er mager, et Bundt Sener og Aarer, og han har hule, ligesom udbrændte Øjne, Udtrykket er paa en Gang sangvinsk og forgræmmet; han ved ikke af det men er meget nær ved at være en gammel Mand. Ejendommelig er hans Ansigtsfarve, han er ikke solbrændt men kobberforhudet af al Slags Vejr, ensfarvet kirsebærrød lige til Tænderne, som meget blonde Folk bliver det, det er en Type man træffer paa Skibe, i Miner og overalt Verden rundt hvor Karlfolk lever under aaben Himmel og gør Karlearbejde, spiller, svirer og slaas og aldrig bliver andet end dødsforagtende Karl-

folk og første Rangs Arbejdere. Han har haardtsurrede Læderremme om begge de magre Haandled, benyttet i Amerika af Fyrbødere og Jærnarbejdere som faar Senerne overanstrængte, det ser saa nervøst ud, som om han er bleven forbundet efter en Aareladning, det minder om en Mand i Lænker. De fine Ridser og Sprækker paa hans Hænder er indgnedet med Mønje; jeg tænker han er Arbejder paa en af de store Nybygninger nede i Byen.

En Skyskraber bygges som et moderne Skib, nittes sammen af Staalbjælker, man hører akkurat samme Spektakel derfra som fra et Skibsværft; de svære Jærnbjælker hejses op med en Kran, og undertiden kan man se to-tre Arbejdere gaa op med dem, staaende paa Bjælken og svingende ud i det tomme Rum, store fuldkommen rolige Karle i lysegraa Stridshandsker og med Nittehamre paa Skuldren — en Dag læser jeg at saadan en Bjælke er styrtet ned paa en af Nybygningerne der er under Opførelse nede paa Broadway ved Trinity Church, med samt det Mandskab der var om Bord paa den, tværs gennem Stilladser og alting — Avisen har nogle Navne paa de Omkomne, og det er ogsaa alt hvad der er tilbage af dem.

Saadan en Arbejdets Desperado er det sagtens der sidder i Subway'en og bedaarer Pigerne, til daglig hænger han flere hundrede Fod oppe i fri Luft paa Enden af en Staalbjælke og nitter Nagler og spytter flere hundrede Fod ned og ser Folk kravle som Filspaan i Gaden og de store Udvandrerbaade skride ud i Solvifterne mod Sandy Hook, han der hele sit Liv har hængt i Luften, saa paa Jærnbanebroer, saa paa Skibe og saa paa Skyskrabere. Men nu er det Fyraften, og der eksisterer ikke andet for ham end den lille blege Pige han er kommen til at sidde i Vogn sammen med.

De er rykket hinanden nærmere, saa nær sammen de kan komme, og han viser hende Stykke for Stykke sit Bo, hvilket ikke gaar af uden kolossale sangvingske Gebærder. Der er naturligvis hans Ur, det bedste Dollarur i Amerika, af Kanonmetal, garanteret, bedre Ur gives der ikke; læg Mærke til Kæ-

den, den er højmoderne, til at gøre fast med en blank Metalknap i Knaphullet, hvadbehager, ingen gammeldags Stang eller Ring her, vi gaar ikke med Uret i Vestelommen mere, men i den øverste Jakkelomme! Uret lukker han op med en stump Negl og fører det hen foran Pigens Øjne, og uagtet hun sidder som aandeløs tager han det straks til sig igen for at hun ikke skal komme til at aande paa Værket. Derpaa viser han hende sin Shagpibe, skruer den fra hinanden og demonstrerer ogsaa dens indvendige Dele, gør med en delikat Haandbevægelse opmærksom paa „Patentet" — og da hun kommer nær med Hovedet for at se, kysser han efter hende, og hun viger tilbage i Tide, med ganske det samme maalløse Udtryk som flere Gange før og den barnlige Mund staaende aaben, han er forfærdelig! Han ler som før hovedrystende mod Jorden i Følelsen af et Under der gaar over hans Forstand og næsten ikke er til at bære, han kysser efter hende igen, og hun viger tilbage med et maalløst Blik og den unge udtryksløse Mund staaende aaben — han ler i Brystet og vifter sagte med Labben, nej nu maa man skaane ham lidt, ikke *saa* mange Mirakler paa en Gang! Han føler i Lommerne efter nye Ting at blænde hende med og kommer frem med en Tegnebog, hvoraf han fremtager et Papir som han folder ud og tjatter til med Neglene, her kan hun selv se, hvadbehager, og hun ser paa Papiret og paa ham uden at der fremdeles foregaar nogetsomhelst i det lille Hoved; han spærrer et Rum op i Tegnebogen med to Fingre, det allerinderste Lønrum og lader hende se, hun kigger derned som et Barn i et Kræmmerhus og fra hvad hun har set op paa ham, stadig lige himmeluvidende, uden i sit Minespil at røbe mindste Nøgle til hvad hun er bleven indviet i. Han blinker vægtigt, folder Tegnebogen sammen og klapper Gummistroppen om, skyder den paa Plads i Brystlommen. Han læner sig tilbage, smiler ensom og kommer et Øjeblik til at ligne en gammel Mand. Noget rører sig besværligt i den magre Hals, det graa stride Overskæg dirrer underligt i Spidserne. Hvad er det for en Ild der har skoldet ham og tørret ham ud og gjort hans Aarer saa spændte? En lang og lystig Kamp bare for at faa be-

gyndt, er det det hele, og er Livet saa ikke længere? Det skal gøre *ham* godt at svale sine udbrændte Øjne i denne lille bundløse Sø af Ungdom.

De staar ud ved 59de Gade, og da jeg ogsaa skal af der kommer jeg til at følge dem op ad Trapperne til Gaden, hvor en fosforblaa Lysning i Loftet viser at det endnu er Dag oppe i Byen. Da den lille Polakpige rejser sig, ser jeg at hun næppe nok kan kaldes voksen skønt hun hele Tiden har lignet en Moder; hun har stumpede Skørter paa og Snørestøvler som en Skolepige. Ah! Staalarbejderen helder sig over hende mens de gaar, begraver hende i et Bejlerblik. Hvad er det for en voldsom Ryg han har!

Det regner da vi kommer op til hvor Trappeopgangen munder ud paa Gaden, stormregner, en Aprilbyge indhyller Columbus Cirkle i hvide fejende Hvirvler og Faner, Himlen ligger i Mulm til den ene Side og i de allerede lange Afteners Foraarslys til den anden.

Nej, hvor det regner, et hvidt Skum pisker hen ad Fliserne, ved Hjørnet ovre hvor to-tre Skyskrabere staar med Foden ned i Gaden gaar Vinden i en Malstrøm, Hatte og vendte Paraplyer flyver højt oppe i Luften, Folk staar stille bøjet forover i utrolige Vinkler, Stormen ligefrem holder dem, andre jages om Hjørnet som skudt ud af et Pusterør, med flyvende Klæder og Armene tilvejrs efter Hovedtøjet, som er oppe i fjerde Sals Højde, Hvin høres, unge Tøse der føler sig groft kærtegnet og pryglet af Vinden og hvis Haar gaar op i Strimer, Automobilerne tuder og rokker i Uvejret, i Central Park bag Maine-Monumentet fægter Træerne vildt med Grenene i en stribet Atmosfære af Regn og Papirstumper. Men i et Hul i Bygen ses blaa Himmel og nogle vældige svulmende Kuppelskyer, som rejser sig og bryster sig mod Zenith i blændende Aprilpragt.

Subway-Udgangen er et Øjeblik spærret af Folk som ikke kan beslutte sig til at gaa ud i den plaskende Regn. Lidt efter lidt tømmes den. Jærnarbejderen maaler Vejret med et Blik staaende paa det sidste Trappetrin, og Blikket vider sig ud, som

om ingen Overraskelse kunde være ham kærere. Med en uforlignelig Mine slaar han Jakkekraven op, mere end nok til at tilintetgøre Elementerne, en stor Dreng vaagner i ham. Saa tager han den lille Kvinde ind til sig, med Jakkesnippen lagt over hendes Skuldre, og saaledes forenede, han med sin voldsomme Ryg vendt mod hvad der er bag ham, hun med Skolepigebenene nedenud af Skørterne og ligesom opslugt af hans store Skikkelse, ser jeg dem vandre over den spejlblanke Asfalt ud og ind mellem Automobilerne over mod Central Park.

Det var det nittende og det tyvende Aarhundredes Amerika som jeg saa mødes.

JOHANNES V. JENSEN

Himmerlandshistorier. 6. Oplag. Kr. 10.50; indb. Kr. 13.75.
Kongens Fald. 4. Oplag. Kr. 5.50; indb. Kr. 8.00.
Madame d'Ora. 3. Oplag. Kr. 5.25; indb. Kr. 8.25.
Sangerinden. (Madame d'Ora). Drama i fem Akter. Med et Forord. Kr. 10.50.
Hjulet. 4. Oplag. Kr. 9.50; indb. Kr. 12.50.
Eksotiske Noveller:
I. Singapore-Noveller. (udsolgt).
II. Lille Ahasverus. (udsolgt).
III. Olivia Marianne. (udsolgt).
Eksotiske Noveller. 3. Udgave (Singaporenoveller — Lille Ahasverus — Olivia Marianne). Kr. 5.00; indb. Kr. 8.00.
Intermezzo. (udsolgt).
Skovene. Bibliofiludgave, indb. i Shirting Kr. 12.00. For Tiden nedsat til Kr. 8.00.
Skovene. 4. Udgave. (Intermezzo — Skovene). Kr. 6.00; indb. Kr. 9.00.
Myter og Jagter. (udsolgt).
Nye Myter. Kr. 1.75.
Myter, ny Samling. Kr. 2.50.
Myter, fjerde Samling. Kr. 3.00.
Myter. 3. Udgave. I. (*Myter og Jagter* og *Nye Myter*). Kr. 4.50; indb. Kr. 7.75.
Myter. 3. Udgave. II. (*Myter, ny Samling* og *Myter, fjerde Samling*). Kr. 4.50; indb. Kr. 7.75.
Myter. III. (*Myter, femte Samling* m. fl.). Kr. 5.75; indb. Kr. 9.00.
Den ny Verden. Kr. 4.50.
Nordisk Aand. Kr. 2.75.
Introduktion til vor Tidsalder. 2. Oplag. Kr. 5.00.
Aarbog 1916. Med Illustrationer. Kr. 7.00.
Aarbog 1917. Med Illustrationer Kr. 7.50.
Digte. 3. (forøgede) Udgave. Kr. 7.50. For Tiden nedsat til Kr. 3.00.
Skrifter I—VIII. (Kongens Fald — Madame d'Ora — Hjulet — Himmerlandshistorier I—II — Bræen og Skibet — Skovene og eksotiske Noveller — Myter). Udsolgt. Ny Udgave under Forberedelse.
Det tabte Land. 10. Tusinde. Kr. 7.00; indb. Kr. 10.00. Luxusudgave Kr. 25.00.
Bræen. 9. Opl. (trykt ialt i 43.700 Ekspl.) indb. Kr. 9.75.
Norne-Gæst. 10. Tusind. Kr. 5.75; indb. Kr. 9.75 og Kr. 13.75.
Cimbrernes Tog. 10. Tusind. Kr. 6.75; indb. Kr. 9.75 og Kr. 15.00. Luxusudgave Kr. 28.00.
Skibet. 5. Opl. (trykt ialt i 11.500 Eksplr.) Kr. 7.00; indb. Kr. 10.00.
Christofer Columbus. 10. Tusind. Kr. 12.00; indb. Kr. 15.50 og Kr. 19.50. Luxusudgave Kr. 32.00.
Den lange Rejse I—VI. (Det tabte Land — Bræen — Norne-Gæst — Cimbrernes Tog — Skibet — Christofer Columbus). Indb. med Skindryg. Kr. 90.00.
Æstetik og Udvikling. Efterskrift til „Den lange Rejse". Kr. 5.50; indb. Kr. 8.50.
Johannes Larsen og hans Billeder. Med mange Illustrationer. Kr. 20.00 kart. For Tiden nedsat til Kr. 12.00.
Aarstiderne. Digte. Med Tegninger af *Johannes Larsen.* 2. Opl. Kr. 7.50.
Hamlet. Til Forklaring af Hamletskikkelsen. Kr. 2.00.
Evolution og Moral. Kr. 5.75.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
839.83 J45E C001
Eksotiske noveller : singaporenoveller
3 0112 089033093